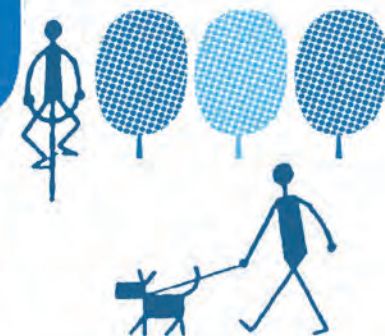

Parkplan Farsta Stadsdelsområde

Del 2

Beskrivning park för park
och naturområden

Stockholms
stad

Uppdrag

Denna rapport är framtagen av Farsta stadsdelsförvaltning och Trafikkontoret vid Stockholms stad. Arbetet har genomförts från maj 2016 till februari 2017.

Projektgrupp

Magdalena Möne, landskapsarkitekt och projektledare, Trafikkontoret
Jan Ekman, parkingenjör, Farsta stadsdelsförvaltning

Konsulter

Funkia AB
Anna Åkerberg, landskapsarkitekt
Therese Egnor Rezine, landskapsarkitekt
Agnes Alvarsson Hjort, landskapsarkitekt

Parkplan Farsta 2017.03.15 i stadsdelsnämnden april 2017

**Stockholms
stad**

Farsta
stadsdelsförvaltning

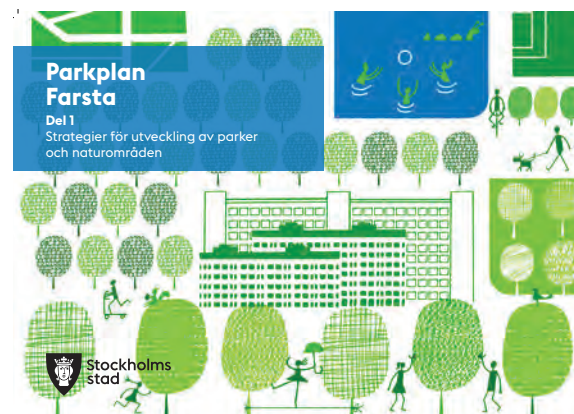

Läsanvisning

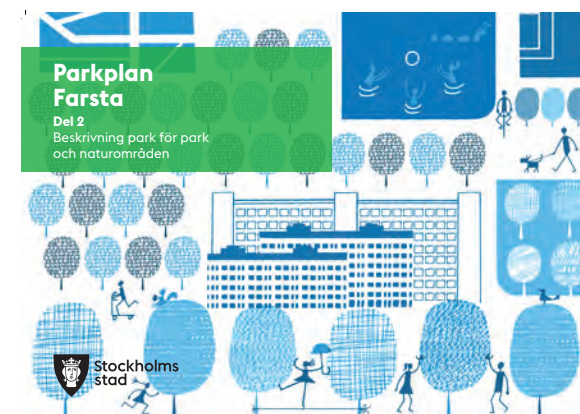
Parkplan- så fungerar den

Parkplan Farsta är ett vägledande dokument som beskriver hur grönstrukturen inom stadsdelsområdet ska vårdas och utvecklas för framtiden.

Parkplanen är uppdelad i två delar. Den första delen är en strategisk del, som övergripande beskriver stadsdelsområdets grönstruktur och strategier för utveckling. I den andra delen finns en beskrivning, analys, mål och strategier för respektive park- och naturområde.

Parkplanens första del.

Parkplanens andra del.

Översiktskarta

Farsta stadsdelsområde

Innehållsförteckning

Läsanvisning	3	Larsboda	96
Översiktskarta	4	Fagersjö	104
Svedmyra	6	Farsta Strand	114
Tallkrogen	16	Farstanäset	128
Gubbängen	30	Magelungens strandstråk	130
Hökarängen	44	Stråket Forsån	132
Sköndal	60	Drevvikens strandstråk	134
Farsta	80	Referenser	136

Svedmyra

Historik

Namnet har stadsdelen fått av gården Svinmyra som byggdes på 1700-talet och var placerad i dagens Tallkrogen. Marken köptes av staden i början av 1900-talet i syfte att exploatera. Det dröjde till slutet av 1920-talet innan några större byggnationer kom igång. För att göra det möjligt för familjer med låga inkomster att bygga sig ett egna hem, prövades ett system av självbyggeri i början av 1920-talet. Projektet drevs först i privat regi men togs senare över av stadens fastighetskontor som upprättade typritningar. Med ett ökat bostadsbehov och nya bostadsideal togs ytterligare mark i anspråk och i stadsdelens nordvästra del byggdes under 1940-talet trevånings lamellhus. Efter förebilder från England utvecklades så kallade grannskapsenheter där bebyggelsen organiserades i mer slutna kvartersformer med bostadsgårdar och tydligare definierade gaturum. Gatunätets och bebyggelsens anpassning till terrängen var fortfarande ett karakteristiskt inslag i stadsmiljön men vegetationen på förgårdarna var nu mer sparsmakad. Parksystemets uppbyggnad är fokuserad kring den lilla parken i kvarteret och de kvartersnära parkerna länkades sedan samman av gröna gångstråk. Parkstråk skulle göra det möjligt att nå centrum utan att komma i kontakt med biltrafik. På 50-talet förtätades stadsdelen ytterligare av småstugor och radhus. Mindre förtätningar bland annat vid tunnelbanan och postiljonsvägen har skett under 2010-talet. En mer omfattande förtätning sker längs Enskedevägen och Grycksbovägen.

Karaktär

Småhusbebyggelsen är till övervägande del uppförd på plan före detta åkermark medan lamellhusbebyggelsen ligger väl inplacerad i den omgivande skogsmarken. Med det naturanpassade byggandet, den sparade naturen och de många trädgårdarna ger stadsdelen ett grönt intryck. Här finns också två större naturområden; Majroskogen och Svedmyraskogen. I småstugeområdet är planmönstret, till skillnad från den klassiska trädgårdsstadens slingrande gatumönster, mer strikt utformat med gator i rutnät. Huvudgatan Herrhagsvägen har markerats av alléplanteringar. Omgivande höjdparter och även höjdparter insprängda i bebyggelsen har sparats som naturmark. Med tiden har dessa naturmarksområden utvecklats till uppskattade natur- och parkområden. Från rondellen vid Oppundavägen är det möjligt att röra sig trafikseparerat genom skogspartiet fram till tunnelbanan. Stadsdelen är tydligt avgränsad av naturmark i nord, nordväst och nordöst. I söder går gränsen mitt i Majroskogen samt vid Tallkrogens skola mot Tallkrogen.

Planerad utveckling

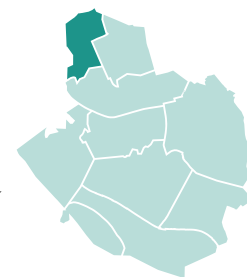
Enligt översiktsplanen (samrådsförslag 2016) kan viss kompletteringsbebyggelse ske längs Handelsvägen och Enskedevägen, som kan omvandlas till stadsgator med bostäder och verksamheter.

Rekreativa värden

De främsta rekreativvärdena ligger i natur- och rekreativområdet Majroskogen och Svedmyraskogen samt i de lokala parkerna, Oppundaparken, Fällnäs gatans lekplats och fickparken Fjärilsparken

Fakta

Antal invånare: 3 015
Yta: 91 ha
Andel grönyta: 55%
Andel grönyta parkmark: 5 ha
Grönyta per boende: 17 kvm

Källa: Farsta Stadsdelförvaltning år 2016

vid tunnelbanan. I områdena med flerfamiljshus är den sparade bostadsnära naturen av stort värde för boende. Svedmyraskogen och Majroskogen ligger delvis inom stadsdelen är värdefulla strövområden för flertalet invånare. Skogarna används i stor utsträckning av områdets förskolor. I kanten av Majroskogen ligger Oppundaparken med lek för många åldrar och också ett utegym. I anslutning till Svedmyraskogen ligger Fällnäs gatans lekplats med lek anpassad för yngre barn. Parkerna är viktiga som sociala träffpunkter. De största naturvärdena finns i Majroskogen som utgör en del av ett kärnområde enligt ESBO. Majroskogen ingår också i habitatsnätverket för barrskogsfåglar liksom för groddjur. Svedmyraskogen ingår i habitatsnätverket för barrskogsfåglar och groddjur (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Rekreativa brister

Svedmyra saknar stadsdelspark och har brist på kvartersparker av tillräcklig storlek. Bristen är särskilt stor i områdets västra delar där också den största förtätningen sker. Närliggande stadsdel, Enskede-Årsta-Vantör, saknar också större parker i anslutande

delar och kan därmed inte kompensera för Svedmyras parkbrist. Tillgången till naturmark kan i viss mån kompensera för parkbristen vad gäller lekmöjligheter och promenader. Parkerna och skogsområdena har flera informella ingångar som är kända för de närboende, men få tydliga offentliga entréer, som kan hittas av alla. Lek och aktivitet för äldre barn fattas. Närmaste större bollplan, enligt Stockholms stads kriterier, ligger i Tallkrogen. Oppundaparken innehåller dock en relativt stor konstgräsplan.

Utveckla / Värna

- Värna Majroskogens och Svedmyraskogens ekologiska värden liksom deras betydelse för rekreationen i en stadsdel med få och små parker.
- Värna stadsdelsområdets gröna karaktär och den bostadsnära naturen.
- Utveckla tydliga entréer med sociala värden till Majroskogen och Svedmyraskogen.
- Utveckla tydliga entréer till de större lekplatserna.
- Utveckla den västra delen av Majoroskogen med fler lek- och aktivitetsfunktioner liksom med sociala funktioner. Skogen skulle kunna ersätta behovet av en ny kvarterspark och försörja de västra delarna av stadsdelen.
- Rusta upp Frimärksvägen.
- Tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör, titta på behov av ytterligare kvarters- eller stadsdelsparker.

Teckenförklaring

- Kvarterspark
- Fickpark
- Natur- och friluftsområde
- Bostadsnära natur

Parker

1. Fjärilsparken
2. Fågelboparken
3. Majroskogen
4. Oppundaparken
5. Frimärksvägen
6. Fällnäsgratan

Planerade parker

- ☆ Område som föreslås att kompletteras med park

Grönstråk

- Viktigt rekreativt stråk
- Gångstråk
- Koppling föreslås
- Befintlig koppling

1 Fjärilsparken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Fickpark 0.2 ha.

Innehåll: Liten finpark vid Svedmyra tunnelbanestation. Torgbildning framför tunnelbanan övergår till öppet gräsrum med stora höga parkträd, grusgångar med sittplatser i solen och blommande planteringar med fjärilstema. Framför torget en vändplan för sopbil.

Analys

Upplevelsevärden: Folkliv, sitta i solen/skuggan, ro, blomprakt, grön oas, promenader

Trygghet: Väl belyst och öppen park. Många människor i rörelse på platsen på väg till eller från tunnelbanan.

Tillgänglighet: Plana jämna ytor. Finns bänkar med arm- och ryggstöd.

Jämställdhet: -

Klimatanpassning: Skålad gräsyta tar hand om platsens dagvatten. Skulle kunna ta hand om dagvatten från större yta om kantsten sänks. Blomsterprakt som lockar till sig insekter.

Besöksstryck: Medel.

Utveckla och värna:

- Stärk den biologiska mångfalden genom att omvandla gräsytan norr om planteringarna till äng.
- Om kantstenen sänks kan ytan ta hand om dagvatten från närbelägna ytor.
- Vändplan för sopbil blir en barriär för rörelsen över/genom parken. Rörelsen begränsas till grusgång och trottoar. Kan ges mer torgkaraktär.

Sittplatser i Fjärilsparken.

2 Fågelboparken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Fickpark 0.006 ha

Innehåll: Fågelboparken består av en liten lekplats med fågeltema. Platsen har en stark karaktär och ligger i det stråk av bostadsnära natur som sträcker sig från Svedmyra tunnelbanestation till Oppundavägen. Platsen innehåller leksculpturer, lekhus och bänkbord och omges av naturmark med bland annat barrträd, björkar och blåbärsris. En pulkabacke finns i nära anslutning.

Analys

Upplevelsevärden: Lek, naturlek, skogskänsla, picknick, pulkabacke.

Trygghet: Liten och skyddad plats, belysning utmed gångväg.

Tillgänglighet: Nås via ett icke tillgängligt gångstråk.

Jämställdhet: Småbarnslek.

Klimatanpassning: God infiltration.

Besökstryck: Medel

Utveckla och värna:

- Värna naturleken och skogskänslan.

Leksculpturer, Fågelboparken.

3 Majroskogen

Historik

På 1860-talet var området där Majroskogen nu ligger del av ett område som kallades Storskogen i Brännkyrka socken, Svartlösa härad. Storskogen löd under Örby säteri tillsammans med ägorna Gubbängen, Malmen, Lilla och Stora Tallkrogen, Sophemshagen och Herrängen. Storskogen bestod till största delen av bergsbunden skogsmark med flertalet större våtmarker. Begreppet Storskogen fanns troligen kvar fram till 1960- och 70-talet då Örbyleden och Gubbängens sportanläggning byggdes och Majroskogen förlorade kontakten med skogsområdena i söder.

Majroskogen har i stort sett haft sin nuvarande storlek och avgränsning de senaste femtio åren. Under den tiden har bara ett fåtal byggprojekt genomförts.

Någon planlagd ny bebyggelse finns för närvarande inte inom Majroskogen. I och med det höga exploateringsstrycket i stockholmsregionen kan man dock förvänta sig förfrågningar om att bebygga ytterligare delar av Majroskogen i framtiden.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Natur- och friluftsområde 56 ha.

Innehåll: Majroskogen är omgärdad av bebyggelse. I norr gränsar den till Svedmyra och Grycksbovägen, i öster Tallkrogens villaområde, i söder och syd-öst gränsar Gubbängen och i väster Stureby och Örbyleden. Majroskogen präglas av det för Mälardalen typiska sprickdalslandskapet med omväxlande höjdpartier och sprickdalar däremellan. Hällmarkstallskog och

tallskog dominerar de många höjdpartierna. I dalgångarna/svackorna mellan höjdpartierna växer granskog och barrblandskog, med ett bitvis stort lövinslag. I de västra delarna finns fina bergsbranter med inslag av solbelysta gamla tallar och värdefulla ekar. Området är rikt på fina våtmarker.

Områdets skiftande karaktär och variation skapar förutsättningar för en rik flora och fauna. Groddammar har anlagts vid bussdepån liksom i områdets östra delar där vanlig groda, åkergroda, mindre vattensalamander har observerats. De högsta naturvärdena bedöms vara knutna till delar av hällmarkstallskog, bergsbranten i sydväst och området med hassellundskaraktär där värdet klassats som regionalt intressant (mycket höga naturvärden). Större delen av övriga delar av Majroskogen har klassats som kommunalt intressant med högt naturvärde. Området ingår som värdekärna enligt ESBO (se del 1 Ekologisk infrastruktur) och är särskilt viktigt för barrskoglevande arter.

Skogen används mycket flitigt för rekreation rymmer en mängd olika aktiviteter. I stor sett hela Majroskogen används och ingen del kan sägas vara oviktig. I intervjuer med brukare framkommer att skogen rymmer följande aktiviteter: Promenader, Ströva i obanad terräng, Svamp- och bärplockning, Motionslöpning, Hundpromenader, Yoga, Vila, Klättra, Cykla, Grilla, Orientering, Lek, Naturpedagogik, Iaktta årstidsväxlingar, Besöka groddammarna, Leka och klättra bland klippblock, Bygga kojor, Pulkaåkning (Majroskogen - Underlag till frilufts- och rekreationsplan, 2009, Stockholm stad). Majroskogen idag har stora natur-, rekreations- och

upplevelsevärden både lokalt och regionalt. I framtiden kommer Majroskogens betydelse för staden sannolikt att öka i takt med förtätningar och ökat utnyttjande av grönytor för rekreation.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, ro, utegym, grön oas, lek, naturlek, skogskänsla, naturlek.

Tillgänglighet: Tillgängliga gångstråk genom området finns inte.

Besöksryck: Medel. Viktig plats för närrecreation. Används av närboende.

Utveckla och värna:

- Värna Majroskogens sammanhängande storlek som viktig ur natur- rekreations och upplevelsesynpunkt.
- Värna Majroskogen som del av Stockholms grönsstruktur då den utgör ett viktigt spridnings-samband norrut till stadens övriga parker och grönområden.
- Utveckla tillgängligheten till skogen genom att göra entréerna tydliga och omhändertagna med bl.a. sittplatser och information om platsen.
- Utveckla delar av skogen, tyngdpunkt vid den västra entrén, med parkvärden för att skapa en skogspark med flertalet målpunkter. Parken kan därmed kompensera för den parkbrist som idag råder i delar av Svedmyra och som har förvärrats p.g.a. byggnationen längs Grycksbovägen.
- Utveckla större delen av området fokus rekreation och motion.
- Anlägga ett nordsydligt stråk genom skogsområdet.

4 Oppundaparken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 0.5 ha.

Innehåll: Nyrenoverad park med lekplats som ligger i kanten av Majroskogen, bakom flerfamiljshus. Parken innehåller småbarnslek, utegym, grill, större klätterställning, bollplan, pulkabacke och utegym. Planteringar med perenner och ätbara växter som smultron och bärbuskar finns bl.a. i anslutning till bollplanen. Bollplan med konstgräs kan användas för diverse bollspel, bland annat basket, fotboll och bollspelet King. I kanten mot skogen ligger ett utegym. Platsen fungerar som en entré till Majroskogen.

Analys

Upplevelsevärden: Bollspel, pulkaåkning, utegym, sitta i solen, picknick, lek, skogskänsla, naturlek, grön oas

Trygghet: Väl belyst lekplats och gångvägar.

Tillgänglighet: Lekplatsen nås lätt via plana gångvägar från bostadsområde och det finns flertalet bänkar med arm- och ryggstöd. Tillgänglig gunga. Lekhus i gräsyta har dock en kant. Parken annonseras dåligt från Oppundavägen.

Jämställdhet: Mer utmanande klätterlek och naturlek skulle vara positivt.

Klimatanpassning: God infiltration i och med avsaknad av hårdgjorda ytor

Besöksryck: Högt.

Utveckla och värna:

- Större träd som skuggar omger parken men saknas centralt placerade som kan skugga lekytorna.
- Utveckla koppling till skogen.
- Åtgärda kant på lekhus för ökad tillgänglighet och minskad snubbelrisk.
- Parken har potential att utvidgas och utvecklas till kvarterspark vid behov.

Småbarnslek, Oppundaparken.

Bollplan, Oppundaparken.

Grillplats i Oppundaparken.

5 Frimärksvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur med visst parkvärde, 0,2 ha

Innehåll: Mindre grönyta omgärdad av bostadskvarter. Platsen består av två delar, en övre del med ett större grusat oval rum och en nedre del som bl.a. består av sluttande naturmark samt en yta med en gungställning med stora uppvuxna tallar och syréner samt mindre grusad yta med klätterställning, bänkbord, paviljong och grill. Den andra delen släntad naturmark med mestadels buskage och en lite öppen yta med gungställning. Mot gatan har boende ställt upp ett antal pallkragar för odling. Platsen har fina kvaliteter i form vegetation och rumsligheter men är generellt sliten med uttjänt och/eller sliten utrustning och slitna markmaterial.

Analys

Upplevelsevärden: Ro, picknick, sitta i solen, lek, grön oas, naturlek

Trygghet: Ytan omges av bostadshus med god uppsikt över platsen. Belysning endast längs med gatan.

Tillgänglighet: Platsen sluttar kraftigt, likaså den omkringliggande vägen.

Klimatanpassning: Gräs och grus ger god infiltration. Buskage för fåglar och smådjur.

Besöksstryck: Lågt. Boende i intilliggande bostadshus och förskolor i närområdet. I framtiden förväntas dock platsens betydelse att öka i och med förtätningen som sker i området.

Utveckla och värna:

- Värna platsens yta då den i framtiden sannolikt kommer att få större betydelse.
- Värna platsens stora träd och buskage.
- Värna platsens betydelse som samlingsyta/picknick för boende och förskolor i närheten.
- Värna möjligheten för boende att odla i mindre skala.
- Värna naturkaraktären på platsens anlagda ytor med trä, grus och sand.
- Utveckla lekfunktioner och upprusta sliten utrustning och markmaterial. Utveckla möjligheterna att leka i naturmarksytorna bl.a. genom att ta bort staket runt lek.
- Värna möjligheten till naturlek i buskage och slänt.
- Undersök möjligheten att tillgängliggöra gångvägen in till den övre delen av ytan.

Del av plats på Frimärksvägen.

6 Fållnäsgratan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 0.75 ha.

Innehåll: Öppen och värdefull grönyta i anslutning till södra Svedmyraskogen med nyligen upprustad lekplats med fokus på småbarn. Den nya lekplatsen har gungställning, kompisgunga, sandlåda med solskydd, klätterställning samt bänkbord. Marken är belagd med gummi och grus.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, ro, picknick, lek, grön oas, bollek

Trygghet: Belysning finns längs med gångväg och lekplats. Parken är öppen och lättöverskådlig.

Tillgänglighet: Tillgänglighetsanpassat bakhord i anslutning till sandlåda och tillgänglighetsanpassad gunga. Platsen innehåller plana gångtytor med sittplatser.

Jämställdhet: Lekplats för yngre barn.

Klimatanpassning: Gräs och grus infiltrerar platsen dagvatten.

Besöksstryck: Mycket högt. Förskolor med små gårdar använder parken ofta. Platsen är också viktig som samlingsplats för närboende.

Utveckla och värna:

- Tydliggör kopplingen till södra Svedmyraskogen.
- Värna den omgivande naturmarken och de öppna gräsytor.

Lek på Fållnäsgratan.

Tallkrogen

Historik

Tallkrogen tillhörde ursprungligen Östberga gård med torpet Mossen. I början av 1900-talet köptes gården upp av Stockholm Stad. Gården revs i ett senare skede men torpet Mossen bevarades och är kvar än idag. Själva namnet Tallkrogen kommer från en krog, nämnd redan 1668. Egentligen fanns det tre krogar: Stora Tallkrogen, Lilla Tallkrogen och Gamla Tallkrogen. De var belägna längs den gamla landsvägen mot Dalarö. Under 1920-30-talet växte Tallkrogen fram med sin karaktäristiska småstugebebyggelse i trädgårdsstadsanda. Planen för Tallkrogen var att utveckla ett egenhemsområde med både park och idrottsplats. Det var ett lyckat projekt och stadsdelen blev söderorts största egenhemsområde med upp mot 1000 småstugor. Mest känd är Tallkrogen för den mycket originella planformen där gatorna är utlagda likt löparbanor runt en idrottsarena. Stadsdelens centrum Tallkrogsplan invigdes 1943, då med flertalet småaffärer som i dagsläget är reducerade till antalet. Under 1940- och 50-talet uppfördes även flerbostadshus i lameller, punkthus och smalhus. År 1950 öppnas tunnebelinjen Slussen- Hökarängen vilket gjorde att stadsdelen fick en egen tunnelbanestation. Det medförde goda kommunikationer och placerade hela stadsdelen inom en radie av 750 meter från tunnelbanan. 2015 uppfördes sju bostadshus längs Tallkrogsvägen huvudsakligen avsedda som studentbostäder.

Karaktär

Småhusbebyggelsen är till övervägande del uppförd på plan före detta åkermark medan lamellhusbebyggelsen ligger väl inplacerad i den omgivande naturmarken

ofta bestående av morän. Parksystelet är uppbyggt kring den lilla parken i kvarteret och de kvarters-nära parkerna länkas samman av gröna gångstråk. Det tillsammans med det naturanpassade byggandet och alla villaträdgårdar gör att stadsdelen uppfattas som mycket grön (trots att stadsdelen saknar större park- och naturområden). Den småskaliga bebyggelsen medför att gatorna upplevs som promenad- och cykelvänliga. Stadsdelen är tydligt avgränsad mot öster av Nynäsvägen och mot väster av Majroskogen I norr avgränsas den mot Svedmyra genom Tallkrogens skola. I söder finns ingen tydlig gräns mellan Tallkrogen och Gubbängen.

Rekreativa kvaliteter

De rekreativa kvalitéerna återfinns i Olympiaparken, Svedmyraskogen, parken Mjödet med parkleken Odla-rängen. De små lokala kvartersparkerna används framförallt av närboende men förskolor i området hittar också dit. Stadsdelen gränsar till Majroskogen, som ligger i Svedmyra, och den västra delen av stadsdelen har god tillgång till skogen. Tallkrogsplan är en värdefull kulturmiljö och bjuder på blomsterprakt. Flertalet insatser har de senaste åren gjorts i parkerna vilket har medfört att många av parkerna har stora rekreativa kvaliteter. Ajkan och naturområdet mellan Maratonvägen och Nynäsvägen är viktiga som promenad/hundrastningsområden samt för den spontana leken/aktiviteten för äldre barn. Gångstråket genom Mjödet ner till Tallkrogsplan är ett väl använt bilfritt stråk. Svedmyraskogen ingår i habitatsnätverken för barrskogsfåglar och groddjur (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Fakta

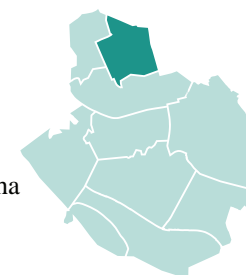
Antal invånare: 4367

Yta: 121 ha

Andel grönyta: 28%

Andel grönyta parkmark: 12 ha

Grönyta per boende: 28 kvm

Källa: Farsta Stadsdelförvaltning år 2016

Rekreativa brister

Tallkrogen saknar stadsdelspark men är sett till antalet invånare ändå ganska väl försedd med parkmark. Söder om Victor Balcks väg råder dock brist på parkmark och också på bollplaner. Flera av de små parkerna ligger omslutna av villatomter med informella ingångar som är kända för de närboende, men få tydliga offentliga entréer, som kan hittas av alla. En del saknar värden utöver natur och några är i behov av upprustning. Många förskolor använder parkerna dagligen då de har mycket små gårdar vilket medför ett högt tryck och slitage på parkmark. Parken Mjödet är särskilt utsatt med ett stort antal förskolor i direkt anslutning till parken. Även Tallkrogens skola använder parken exempelvis för idrott. Mitt genom stadsdelen löper tunnelbanan ovan mark vilket begränsar tillgängligheten till stadsdelens parker. Öster om tunnelbanan är det långt till närmaste naturområde. Nynäsvägen bildar en kraftig barriär mot öster och är en källa till buller

Utveckla / Värna

- Värna Svedmyraskogen då den är mycket väl använd, särskilt de centrala delarna, av förskolor.
- Utveckla entrén till Svedmyraskogen till en samlingsplats med fler parkvärden.
- Utveckla Olympiaparkens sydöstra del med fler parkkvaliteter.
- Utveckla torget vid tunnelbanan till en mer kvalitativ plats med avseende på material, växtbetingelser för träd och dagvattenhantering.
- Värna och utveckla natur/kulturmärkskaraktären i de små parkerna inneslutna i kvarteren.
- Utveckla parkvärdena och förtydliga entréerna i de små parkerna nr 10, Svampboken och Arbottnavägen.
- Värna naturkaraktären i Ajkan och nr 10, liksom områdenas potential som icke programmerat lek- och aktivitetsområde för äldre barn. Utveckla platsernas potential för ekosystemtjänster.
- Utveckla grönyttorna längs Nynäsvägen mot större biologisk mångfald och för att ta hand om dagvatten från större skyfall.
- Stärk kopplingarna inom stadsdelen och till omgivande stadsdelar genom att utveckla det nord-sydliga stråket Farsta gård-Olympiaparken till ett s.k. Stockholmsstråk med ett pärlband av aktiviteter.

Teckenförklaring

- Kvarterspark
- Naturpark
- Parktorg
- Bostadsnära natur

Parker

1. Ajkan
2. Arbottnavägen
3. Mjödets med Odlaängen
4. Olympiaplan
5. Södra Svedmyraskogen
6. Tallkrogsplan

7. Tallkrogens T-bana
8. Svampboken
9. Plats Olympiavägen
10. Naturområde mot Nynäsvägen

Grönstråk

- Utv. till Stockholmsstråk
- Viktigt rekreativt stråk
- Gångstråk
- Koppling föreslås
- Befintlig koppling
- Barriär

1 Ajkan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur 2.7 ha

Innehåll: Kuperat grönstråk längs med tunnelbanan bakom husen på Sandemarsvägen. Stråket består av naturmark, framförallt hällmarkstallskog, samt i norra delen, av en plan öppen gräsyta. Platsens har ett baksidesläge i och med läget vid tunnelbanespåret och topografin. En anlagd pulkabacke finns i närheten av entrén från Rikstenvägen. I anslutning till pulkabacken finns högar med jord och grus som används för BMX-åkning. Ett gammalt staket från bollplan finns kvar som en rest och flera spår av kojbyggen hittas. Skogen används som promenadstråk och för hundrastning. Förskoleklasser och studenter använder gräsytan för picknick, lek och för att sola. Äldre barn och ungdomar använder platsen för bl.a BMX. Vintertid används platsen för pulkaåkning.

Analys

Upplevelsevärden: Bollspel, picknick, sitta i solen, naturlek, grön oas, skogskänsla, ro, pulkaåkning, hundrastgård.

Trygghet: Avskild plats utan belysning.

Tillgänglighet: Gångväg till pulkabacke. Övrig mestadels naturmark.

Klimatanpassning: God infiltration i och med naturmark.

Besöksstryck: Används för promenader, hundrastning och spontanlek för större barn.

Utveckla och värna:

- Värna en avskild och oprogrammerad plats för barn och ungdomar att leka fritt i och utforska. Dess baksidesläge möjliggör för äldre barn och ungdomar att använda platsen utan att störa. Bör inte exploateras eller kompletteras med fast lekutrustning.
- Värna möjligheten för barn och unga att fritt använda och själva forma platsen. Se över möjlighet att tillföra löst material för ungdomar att bygga banor med.
- Se över möjligheten för sitt/hängtytor vid BMX-ytan.
- Värna och utveckla den öppna gräsytan vid studentboendet. Se över placeringen av hundrastgården.
- Förtydliga de tre entréerna till området.

2 Arbottnavägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur 0.5 ha.

Innehåll: Avskild plats innanför bostadsområde. Mestadels naturmark med rester av grusad yta. Kantas av bergshällar. Bollkorg, rutschkana och sandlåda finns. Privatpersoner har troligtvis ställt ut gunga och bollkorg.

Analys

Upplevelsevärden: Lek, naturlek, skogs-känsla

Trygghet: Avskild plats utan belysning.

Tillgänglighet: Eventuellt tillgänglig från Arbottnavägen. Sittplatser saknas. Entréerna är mycket otydliga och upplevs privata.

Jämställdhet: Utnyttjas av en begränsad del av Farstaborna, troligen endast de som bor i direkt anslutning.

Klimatanpassning: God infiltration i och med naturmark.

Besöksryck: Mycket lågt.

Utveckla och värna:

- Ej godkänd lekutrustning bör tas bort.
- Omvandla till naturmark tills annat behov uppstår.
- Värna platsen då dess betydelse kan öka i framtiden.
- Utveckla och tydliggör entréerna till platsen så att de upplevs som offentliga.

Platsbildning, Arbottnavägen.

3 Mjödet & Odlarängen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 3.0 ha

Innehåll: Grönstråk med stora öppna ytor gräs- ytor, parkträd och berg-i-dagen. I grönstråket ligger en bemannad parklek. Parkleken fungerar som samlingsplats med möjlighet till grillning. Den har lekutrustning i form av bl.a. lekhus, rutschkana, sandlåda, pingisbord, basketkorgar och gungor. Parkleken och stråket används i stor utsträckning av omkringliggande skolor och förskolor för gymnastik och som gård då många förskolor saknar egna större gårdar.

Analys

Upplevelsevärden:

Bollspel/bollek, promenader, picknick, ro, sitta i solen/skuggan, parklek, lek, grön oas, grilla.

Trygghet: God belysning. God uppsikt från husen som kantar stråket och parkleken.

Tillgänglighet: Stråkets gångvägar är plana och jämna och bänkar med arm- och ryggstöd finns.

Jämställdhet: Ok

Klimatanpassning: Se över växtval med tanke på biologisk mångfald. God infiltration

Besöksstryck: Mycket högt. Används av flertalet och de närliggande skolorna/förskolorna som har små gårdar. Slitaget på parken och parkleken är därför mycket högt.

Utveckla och värna:

- Utveckla funktioner för äldre barn.
- Träd i grusytan vid lekplatsen ser ut att må dåligt, bör bytas ut.
- Utveckla växtligheten med tanke på biologisk mångfald.

Parkleken, Odlarängen.

Parkleken, Odlarängen.

4 Olympiaplan

Historik

Stadsdelen bildades 1934. Den första stadsplanen togs fram 1933 av stadsplaneraren Albert Lilienberg. Den var mycket speciell och formstark i och med att gatorna var utlagda som löparbanor runt en idrottsarena eller stadion. Detta område kallas för Olympi området, och i östra delen av området anlades parken Olympiaplan. Lekplatsen upprustades nyligen.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 3.5 ha

Innehåll: Halvmåneformad park som är uppdelad i två separata delar på grund av Lingvägen, som skär tvärs igenom parken. Parken korsas av ett flertal grusade gångvägar. De två delarna har liknande form men olika funktion och karaktär. Den norra delen innehåller en större väl programmerad lekplats med fokus på lite äldre barn med ny bollplan, klätterställning, gungor och sandlåda. I övrigt finns klippta gräsytor med grupper av träd och buskar. Blommande buskage ramar in parken i norr och skapar tillsammans med övrig vegetation ett tydligt väl avgränsat vackert parkrum. Den södra delen består av en större öppen klippt gräsyta som ramas in av träd och buskar. Mot Lingvägen finns större ytor av naturmarkskaraktär. Åt norr avskärmas villatomter av större buskage. En del mindre fristående träd finns i kanterna mot söder och öster. En liten sandlåda samt gungdjur ligger utslängda intill den södra gångvägen. I anslutning finns en grusad yta som används för boule samt en grillplats. Denna del av parken saknar tydliga rumsbildningar och innehåller inte heller så många parkkvaliteter. Parken används i stor utsträckning av förskolor och skolor i området.

Analys

Upplevelsevärden: Bollspel, promenader, folkliv, picknick, ro, sitta i solen/skuggan, lek, grön oas, naturlek, blomprakt.

Trygghet: Stora öppna ytor med god belysning. Lekhus är genomsiktliga.

Tillgänglighet: Plana gångvägar och bänkar med arm- och ryggstöd. Delar av lekytorna är även tillgänglighetsanpassade.

Jämställdhet: Stor lekplats med många olika aktivitetsmöjligheter även för lite äldre barn.

Klimatanpassning: Liten andel hårdgjorda ytor medger god infiltration. Flertalet ytor med blommande perennplanteringar och buskage.

Besöksryck: Högt. Används mycket av närliggande skolor och förskolor liksom av boende.

Lek, Olympiaplan

Utveckla och värna:

- Utveckla parken med fler parkkvaliteter för att kompensera för avsaknad av stadsdelspark.
- Värna och förstärk den tydliga formen och de stora ursprungliga träden.
- Undersök hur successionen av träd kan säkras i den sydöstra delen av parken.
- Värna den stora öppna gräsytan i den södra parkens mitt för spontant bollspel mm.
- Utveckla den södra delen med fler parkkvaliteter och tydligare rumsbildningar i kanterna.
- Undersök möjligheten att i parken ta hand om mer dagvatten från omgivningen.

Olympioplan

Olympioplan

5 Södra Svedmyraskogen

Historik

Svedmyraskogen ligger i norra delen av stadsdelsområdet och binder samman Svedmyra och Tallkrogen med Gamla Enskede. Området hörde till Årsta gård, ett fräl-sesäteri med anor från 1200-talet, vars omfattande markinnehav sträckte sig över stora delar av Brännkyrka och även inkluderade Södermalm. De magra och svårodlade hällmarkerna brukades som utmark. 1905 såldes marken till Stockholms stad. I Svedmyraskogen kan man se att skogen förmodligen varit glesare samt förekomst av enar, vilket tyder på bete.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 15.6 ha

Innehåll: Området består främst av flacka bergsryggar med tallskog på hällmarken och barrblandskog i svack-orna samt en del brantare bergväggar. Ek är relativt vanligt och hasseln är lokalt beståndsbildande. Skogs-brynen ger ofta en artrik miljö för både djur och växter. Här förekommer ofta grova aspar och ekar p.g.a. det goda solläget vilket gynnar insekt- och fågellivet. Området används flitigt för rekreation. En mängd stigar, markerade liksom omarkerade, samt upplysta gångvägar går genom området. Skogen utnyttjas både för promenader, jogging och i stor utsträckning av barngrup-per.

Analys

Upplevelsevärden: Grön oas, naturlek. vild natur, skogskänsla, promenader, ro.

Trygghet: Belysta gångvägar.

Besöksstryck: Stort. Det används bl.a. av många skol- och förskolegrupper i området samt av hundägare. I framtiden kommer Svedmyraskogens betydelse för staden sannolikt att öka i takt med förtätningar och ökat utnyttjande av grönytor för rekreation.

Utveckla och värna:

- Värna den sammanhållna naturen då den är känslig för exploatering i ytterkanterna.
- Värna och utveckla områdets betydelse för skolor och förskolor i området, särskilt delen norr om Torögatan då trycket från närliggande förskolor är stort och slitaget på närliggande parker är högt. Som sådan kan skogen hjälpa till att avlasta par-ken Mjödets.
- Se över möjlighet till elljusspår/joggingslingor.
- Förtydliga och tillgängliggör entréer.
- Utveckla en samlingsplats i samband med entrén vid Hägervägen. Komplettera med fler parkvärden som tex. utegym.
- Värna naturvärden och utveckla skötseln av området enligt riktlinjer i Naturen runt Farstanäset, Skötselplan, mars 1997.
- Värna kopplingen till Hemskogen och Skogskyrko-gården för männisikor liksom för djur och växter.

7 Tallkrogens torg

Historik

Den 1 oktober 1950 invigdes Tallkrogen tunnelbanestation. Öster om tunnelbaneviadukten, i kvarteret Gymnasten intill Victor Balcks väg uppförde Kooperativa förbundet 1934 och 1936 en butikslänga för kött, chark, mjölk och bröd.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg 0.04 ha

Innehåll: Hårdgjort litet torg vid Tallkrogens tunnelbanestation. 13 st hamlade lindar ger torget dess karaktär. Torget omges av Victor Balcks väg, Tallkrogsvägen, tunnelbana och nybyggt 3-våningshus med lunchrestaurang och café i markplan.

Analys

Upplevelsevärden: Folkliv, kulturmiljö, uteservering.

Trygghet: Öppet torg med god belysning.

Tillgänglighet: God. Plana ytor.

Jämställdhet: En plats för alla.

Klimatanpassning: Dålig infiltration i och med hårdgjorda ytor. Ingen ytavrinning till träden.

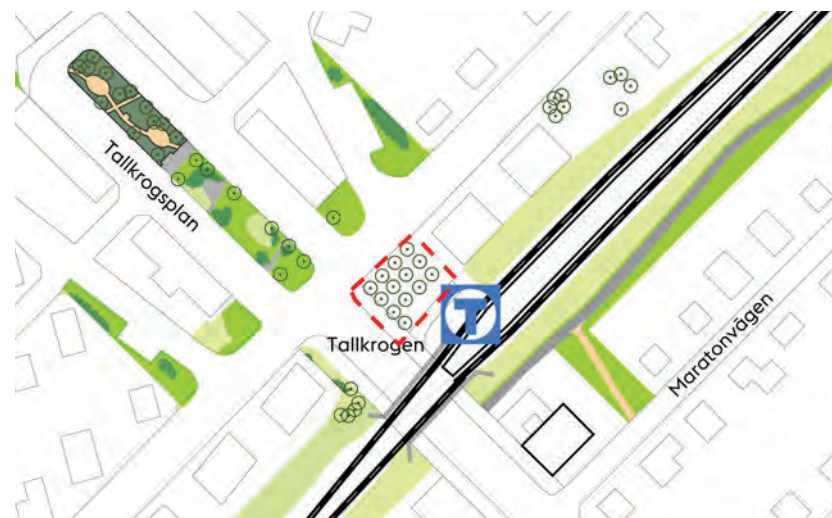
Besöksstryck: Medel.

Utveckla och värna:

- Rusta upp beläggning. Se över möjligheten att utnyttja dagvatten för bevattning av träden.
- Utred om delar av torget kan beläggas med grus för flexiblare användning och bättre infiltration av dagvatten.
- Rusta upp grönremsan längs studentbostäderna på andra sidan Viktor Balcks väg.
- Se över torgets möblering för t. ex. bättre cykelparkering och sittplatser.

Träd på Tallkrogen torg

6 Tallkrogsplan

Historik

Centrumet invigdes 1943. Längre fanns här många småaffärer av typ tobak och tidningar, hembageri, sybehör, fiskhandel, grönsaksaffär och skomakare. De flesta småaffärer är numera borta; idag finns här bland annat en livsmedelsaffär, frisör och kiosk.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg 0.1 ha

Innehåll: Smalt parkstråk mellan lägre bostadsbebyggelse och återvändsgata. Parken omgärdas av en bred (5,5m) enkelriktad gata. Den norr delen utgörs av platsbildningar med sittplatser omgärdade av perennplanteringar. Den södra delen har idag naturmarkskaraktär och består av gräsytta med berg-i-dagen och några buskage och mindre träd. I gatuplanet i den omgivande bebyggelsen finns verksamheter. Parkens södra del planeras att upprustas under 2017.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, folkliv, blomprakt, kulturmiljö, konst.

Trygghet: Väl belyst plats med god uppsikt från bebyggelsen.

Tillgänglighet: En mycket smal trottoar omgärdar parken. I vissa lägen väller befintliga buskage över trottoaren vilket minskar framkomligheten. Försänkt kantstöd finns vid södra änden och i mitten av parken.

Klimatanpassning: Genomsläppliga ytor infiltrerar dagvatten. Blommande perenner gynnar biologisk mångfald.

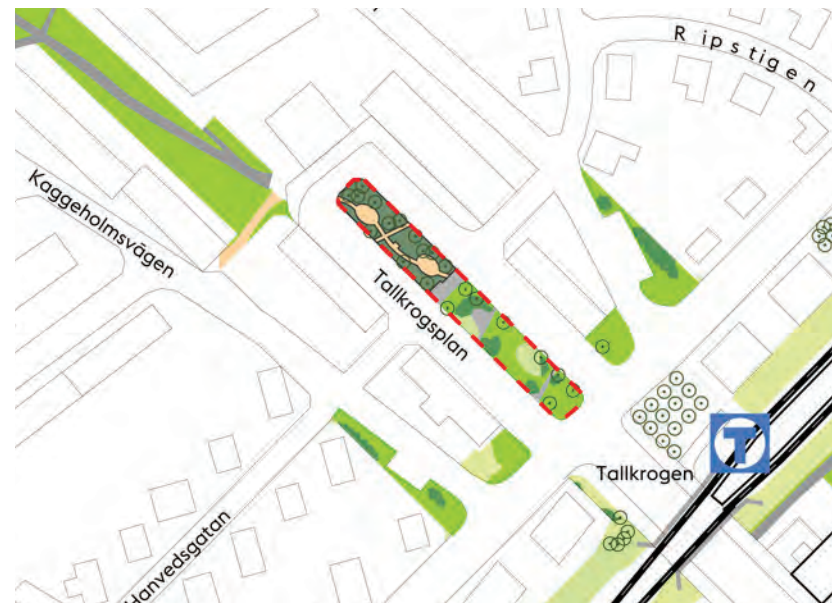
Besöksryck: Högt.

Utveckla och värna:

- Undersök möjligheten att minska gatubredden till förmån för bredare trottoarer runt parken eller längs lokaler. Därmed kan möjligheter för aktiviteter bl.a. uteserveringar skapas.
- Värna kopplingen mot Mjödet.
- Se över möjligheten att utnyttja dagvatten för bevattning av gröna ytor i parken.

Sittplatser i grönskan på Tallkrogsplan.

8 Svampboken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 1.1 ha.

Innehåll: Liten kvarterspark med stark naturkaraktär med en liten lekdel. Parken ligger gömd innanför villatomter och i anslutning till en förskola. Parken ger en lummig känsla med blommande buskage och något igenväxt kulturmark med ek, slån och berg i dagen. Lekplatsen innehåller gungor, sandlåda och rutschkana. Förutom gungställningen som är ny börjar lekytrustningen bli till åren. Utrustningen har inte heller så stora lekvärden. Integrationen mellan lekredskap och naturområde försvåras p.g.a. de omgärdande staketerna. Klippa gräsytor som övergår i äng omger lekplatsen. Parken har två entréer, en från Morkullsvägen samt en från Tallkrogsvägen. Entréerna till parken är otydliga för de som inte känner till området.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, ro, picknick, lek, naturlek, skogskänsla, grön oas

Trygghet: Slutna platser med mycket buskage och utan belysning, kan upplevas otrygga. Viss sikt från de omkringliggande villorna.

Tillgänglighet: Tveksamt om parken är tillgänglig från gatorna. Ojämna underlag och kraftiga lutningar försämrar tillgängligheten. Bänkar finns. Gungställning med gummibeläggning finns.

Jämställdhet: Lekplats främst för yngre barn. Boende i alla åldrar använder gräsytan.

Klimatanpassning: God infiltration. Stor diversitet och artrikedom.

Besöksstryck: Lekplatsen används av förskolor i området och som rekreationsplats för boende i närområdet.

Utveckla och värna:

- Tydliggör entréerna och säkerställ att de upplevs offentliga för att tillgängliggöra parken för fler boende och besökare.
- Värna naturmarken och utveckla artrikedom genom skötsel.
- Utveckla lekvärdet på befintliga lekytor (ta inte naturmark i anspråk för att utveckla leken) genom att byta ut sliten lekutrustning till utrustning med fler lekvärden. Integrera naturmarken i leken.
- Värna platsens betydelse som samlingsplats för boende.
- Tillgängliggör parken via gångvägen från Morkullavägen.

Svampboken

9 Olympiavägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur 0,4 ha

Innehåll: Naturområde som används för närrekreation i form av bland annat promenader och hundrastning.

Utveckla och värna:

- Värna ytan för närrekreation.
- Möjlig plats att utveckla fler parkvärden på exempelvis i samband med utvecklandet av det s.k. Stockholmsstråket mellan Farsta strandpark och norra Tallkrogen.

10 Naturområde mot Nynäsvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 2,4 ha

Innehåll: Naturområde som används för närrekreation i form av bland annat promenader och hundrastning. Spontanlekplats för ungdomar som använder delar av ytan till BMX åkning

Utveckla och värna:

- Värna platsens kvalitet som oprogrammerad och avskild med potential att användas spontant av bl.a. äldre barn och ungdomar.
- Värna och utveckla platsens potential för ekosystemtjänster.

Gubbängen

Historik

Stadsdelen har fått sitt namn från Gubbängens gård som låg på platsen för nuvarande Gubbängsskolan. Delen öster om Nynäsvägen hörde till Östberga gård. Stockholms stad köpte egendomen Gubbängen redan 1908, men det skulle dröja till 1940-talet innan stadsdelen började byggas ut. Utbyggnaden av Gubbängen föregicks av Gubbängstävlingen 1940, en arkitekttävling om ny typ av förortsbebyggelse. Byggandet startade 1945 efter en plan av Ture Rydberg. Bortsett från centrumbebyggelsen byggdes i stort sett hela stadsdelen upp fram till 1950 då även tunnelbanesträckningen Johanneshov - Hökarängen invigdes. Gubbängen kan, tillsammans med Hökarängen, räknas som den första tunnelbanestaden i Stockholm. Tunnelbanan var förutsättningen för att kunna bygga så långt från innerstaden. Bebyggelsen har stora kulturhistoriska värden. Gubbängens centrum byggdes ut väster om Lingvägen under 1960-talet. Senare har en viss förtätning skett i de centrala delarna.

Karaktär

Stora delar av bebyggelsen är utformad i s.k. grannskapsenheter där bebyggelsen organiserades i löst grupperade kvartersformer med bostadsgårdar och tydligt definierade gatunät. Gatunätets och bebyggelsens anpassning till den kuperade terrängen är ett karakteristiskt inslag. Naturmark sparades kring och emellan husen. Området känns småskaligt och det är trevligt att promenera längs gatorna. Parksystemet uppbyggnad är fokuserad kring den lilla parken i kvarteret som ofta består av sparad naturmark. Parkstråk, som stråket genom Gubbängsparken, gör det möjligt

att röra sig i delar av stadsdelen utan att komma i kontakt med biltrafik. Stadsdelen är tydligt avgränsad i söder av ett större grönområde som bl.a. inrymmer Gubbängsfältet, koloniområde och idrottsplats. Gubbängsfältet ligger på före detta odlingsmark och är stadsdelsområdets största öppna dalstråk. I väster avgränsas stadsdelen av Majroskogen. I stadsdelens östra del finns både fristående småstugor och radhus. Småhusområdet utgör en förlängning av Tallkrogens villaområde söderut. Öster om Nynäsvägen, separerat från resten av stadsdelen, ligger ett mindre verksamhetsområde samt mosaiska församlingens begravningsplats, söder om skogskyrkogården. Nära Gubbängsmotet, ligger gården Lilla Sköndal med anor från 1600-talet. Gubbängens centrum är placerat vid tunnelbanan omgiven av låga affärs- och servicebyggnader, ett höghus och teater.

Planerad utveckling

Enstaka byggnadskroppar är planerade på parkmark längs Knektvägen och Kistvägen liksom längs norra delen av Lingvägen. I samband med detta föreslås några mindre platser att utvecklas till park. I översiktsplanen (samrådsförslag 2016) föreslås stadsdelen kopplas ihop med Hökarängen via Lingvägen. Längs vägen Målkurvan samt i anslutning till Gubbängsfältet och Gubbängen IP föreslås förtätning. På Gubbängsfältet planeras för anläggandet av flera större bollplaner, parkering, omklädningsrum och café. Ytorna kommer att förvaltas av Idrottsförvaltningen.

Rekreativa värden

Gubbängen har tillgång till större rekreativa ytor i

Fakta

Antal invånare: 5409
Yta: 180 ha
Andel grönyta: 40%
Andel grönyta parkmark: 30 ha
Grönyta per boende: 56 kvm

Källa: Farsta Stadsdelförvaltning år 2016

form av Gubbängsfältet och natur- och rekreationsområdet Majroskogen. På Gubbängens torg finns bl.a. möjligheter att uppleva folkliv, njuta av blomsterprakt och fika. Gubbängsparken med parkleken Nybygget är en mötesplats i stadsdelen och innehåller ett viktigt grönt stråk. I områdena med flerfamiljshus är den sparade bostadsnära naturen av stort värde för boende. De mindre kvartersparkerna är viktiga samlingsplatser för boende i närområdet. En större idrottsanläggning finns väster om Gubbängsfältet, Gubbängsfältet IP. De största naturvärdena finns i Majroskogen som utgör en del av ett kärnområde enligt ESBO. Majroskogen ingår också i habitatsnätverket för barrskogsfåglar liksom för groddjur.

Rekreativa brister

Stadsdelen saknar stadsdelspark. Det finns endast en större lekplats, Nybygget, i stadsdelen. Förutom Nybygget saknas parker med aktiviteter som riktar sig till andra än de allra yngsta. Många av de mindre parkerna är snart i behov av upprustning. Flera av de små parkerna är kuperade och svåra att fullt ut till-

gängligöra. Parkerna har ofta flera informella ingångar som är kända för de närboende, men få tydliga offentliga entréer. Örbyvägen och Nynäsvägen genererar buller vilket bl.a. påverkar Gubbängsfältet. Gubbängsfältet saknar kvaliteter utöver stora gräsytor. Kopplingarna mot Hökarängen är bristfälliga och kopplingarna mot Skogskyrkogården och Skarpnäck är svaga. Tydliga entréer in mot Majrosskogen saknas.

Utveckla / Värna

- Utveckla den norra delen av Gubbängsfältet till stadsdelspark.
- Utveckla Majroskogen som grön målpunkt, med fler funktioner och tydligare entréer.
- Anlägg ett nord-sydligt stråk genom Majroskogen.
- Värna stadsdelens plana gräsytor bl.a. vid Gradhyveln och Gubbängsparken.
- Värna de mindre parkerna i stadsdelen eftersom de i framtiden kommer att få större betydelse i och med den successiva förtätning som sker.
- Stärk kopplingen inom Gubbängsparken genom att återta marken för lokaliseringen av förskolebarackerna.
- Stärk kopplingarna inom stadsdelen och till omgivande stadsdelar genom att utveckla det nord-sydliga stråket Farsta gård-Olympiaparken till ett s.k. Stockholmsstråk med ett pärlband av aktiviteter.
- Värna och tydliggör stadsdelens tvärgående stråk.
- Utveckla kopplingen till Skogskyrkogården och Skarpnäck.
- Tydliggöra kopplingarna mot Hökarängen.

Teckenförklaring

	Stadsdelspark
	Kvarterspark
	Naturpark
	Parktorg
	Bostadsnära natur
	Kyrkogård

Parker

1. Varpavägen	7. Flacktången
2. Gradhyveln	8. Plats Stålvinkeln
3. Gubbängsfältet	9. Plats Cirkelvägen
4. Gubbängsparken, Nybygget	10. Fanervägen
5. Gubbängens torg & t-bana	11. Plats Studentparken
6. Gubbängen parktorg	12. Plats Bordsvägen

Grönstråk

	Utv. till Stockholmsstråk
	Viktigt rekreativt stråk
	Gångstråk
	Koppling föreslås
	Befintlig koppling
	Barriär

1 Varpavägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur
0.6 ha

Innehåll: Parken är ett mindre naturmarksområde med lekutrustning i form av gungor, rutschkana och sandlåda. Platsen ligger på en höjd med utsikt över Tallkrogen småhusområde. Naturen utgörs av tallbacke med undervegetation av lingon och blåbärsris.

Analys

Upplevelsevärden: Skogskänsla, picknick, utsikt, lek, naturlek.

Trygghet: Platsen saknar belysning.

Tillgänglighet: Tillgängliga vägar finns fram till platsen. Däremot saknas en tillgänglig gångväg fram till lekutrustning och bänkar. Parken ligger undangömd bland villabebyggelsen. Det södra gångstråket som leder fram till platsen utgör en del i en viktig öst-västlig koppling mellan Skogskyrkogården och Gubbängen.

Jämställdhet: Området används främst av förskolor och boende i närområdet.

Klimatanpassning: Naturmarken är viktig för den biologiska mångfalden. Flera större tallar finns på platsen. Eftersom parken utgörs av en höjd är infiltration av dagvatten från omkringliggande områden begränsad.

Besöksstryck: Lågt. Bra centralt läge i villabebyggels men platsen är anonym från gatan vilket gör den svår att hitta.

Utveckla och värna:

- Värna naturleken och naturmarken.
- Öka orienterbarheten till platsen och det angränsande stråket.

Lek på Varpavägen.

2 Gradhyveln

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 2.7 ha

Innehåll: Park med lekplats. Parken består av tre skilda delar, en större gräsyta med fotbolls-mål, en mindre lekplats samt en höjd med hållmarkstallskog. Parken avgränsas i söder av Majrovägen och i öster och väster av bostads-hus. Gräsytan och lekplatsen separeras av ett gångstråk och upplevs som två separata delar vilket förstärks av att lekplatsen avskärmas av buskage och spaljéer. Naturmarken i norr ger platsen en fin karaktär. Den går att nå via min-dre stigar som utgår gångvägen vid gräsytan. I norr korsas naturmarken av ett större gång-och cykelstråk. Lekplatsen har bänkbord placerade både i solen och skugga. På gräsytan finns mål för spontanfotboll och en grillplats. Parken kommer att få större betydelse i och med den förtätning av området som sker.

Analys

Upplevelsevärden: Bollspel, lek, sitta i solen/skuggan, picknick, ro, grilla.

Trygghet: Den stora gräsytan är öppen och överblickbar. Lekplatsen ligger däremot väl avskild av buskage och spaljé och saknar också belysning.

Tillgänglighet: Gräsytan liksom lekplatsen är plana och lättillgänglig.

Jämställdhet: Lekplatsen riktar sig främst till yngre barn.

Klimatanpassning: Parken har med sina många grönytor god infiltrationsförmåga.

Besöksstryck: Medel

Utveckla och värna:

- Värna den plana gräsytan för bl.a. spontan-bollspel då stadsdelsområdet har brist på plana ytor.
- Värna naturmarkspartiet.
- Stärk koppling mellan gräsyta och lekplats samt lekplats och naturmarksparti genom att ta ned avgränsande staket samt öppna upp i buskage.
- Öka tryggheten genom att komplettera med belysning.
- Utveckla lekdelen vid behov genom att bredda utbudet av aktiviteter för flera åldrar.
- Se över möbleringen för att öka tillgängligheten.
- Undersök möjligheten att ta hand om mer dagvatten från omgivningen.

3 Gubbängsfältet

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utveckla till stadsdelspark 7.3 ha.

Innehåll: Större friluftsområde längs med Örbyleden. Delvis bullerutsatt. Träddungar på höjder kantar leden och skapar viss bullerdämpning. Parken utnyttjas främst för större evenemang och sportaktiviteter. Längs med parkens norra sida ligger två skolor: Gubbängsskolan samt Internationella Engelska skolan vars skolgårdar vänder sig mot grönområdet.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, evenemang, folkliv, utsikt, bollspel, skidor, löpträning, promenader, sitta i solen, picknick, solbada

Trygghet: Parken är öppen, överblickbar och innehåller få dolda partier. Belysningen längs med gång- och cykelvägarna är god.

Tillgänglighet: Gång- och cykelvägarna av asfalt genom området är mestadels plana och kantas med parkbänkar.

Jämställdhet: Området används av många olika grupper.

Klimatanpassning: Stora öppna gröna ytor för infiltration. Grupper av stora solitärträd. Viktig grön länk mellan Majroskogen och Drevviken.

Besöksstryck: Högt.

Utveckla och värna:

- Utveckla den norra delen till stadsdelspark genom att komplettera med fler parkkvaliteter.
- Utveckla ekosystemtjänster genom att plantera blommande bryn för ökad biologisk mångfald, blomprakt och visuellt skydd mot Örbyleden.
- Undersöka möjligheten att öka den biologisk mångfalden genom omvandling av delar av gräsytor till ängsmark.
- Utveckla kapaciteten att ta hand om stora flöden av vatten.

Del av Gubbängsfältet.

Del av Gubbängsfältet.

4 Gubbängsparken, parkleken Nybygget

Beskrivning

Karaktär och storlek: Stadsdelspark med kompletteringar i parkvärden 6.8 ha.

Innehåll: Parkstråk med parklek. Stråket ligger i en lågpunkt och sluttningarna består av naturmark genom vilken man skymtar omgivande bebyggelsen. Parken består av två till karaktär och innehåll olika delar. Delarna skiljs åt av Ramvägen, en uppdelning som förstärks av en förskola med tillfälligt bygglov. Den västra delen innehåller en parklek med stor andel hårdgjorda ytor som rustas upp med nya funktioner under 2016/2017. Den östra delen utgörs av påtagligt vacker ängs- och hagmark samt en kulle med naturskogskaraktär. Naturmarken innehåller många spår av lek som exempelvis kojbygge.

Analys

Upplevelsevärden: Bollspel, skate, grön oas, sitta i solen, picknick, ro, pulkaåkning, naturlek, parklek, skogskänsla.

Trygghet: Parken är inte överblickbar och har flera dolda partier, speciellt i parkens östra del. Belysning finns i parkleken och längs med GC-vägen i parkstråkets norra del. Längs med Ramvägen avskiljs gata och parklek endast av buskage på del av sträckan.

Tillgänglighet: Parken är mestadels plan och lättillgänglig. Bänkar, dock i dåligt skick, finns.

Jämställdhet: Parkleken riktar sig främst till yngre barn. För äldre barn finns bollplan, skateramper och basketkorg. Det saknas aktivitet för äldre tjejer, t.ex. i form av mer utmanande klättring.

Klimatanpassning: Parkleken har en ganska stor andel hårdgjorda ytor vilket inte medger god infiltration. Parkstråkets östra del med ängs- och skogsvegetation har god infiltrationsförmåga och är en viktig del i spridningskorridoren.

Besöksryck: Högt.

Utveckla och värna:

I samband med exploatering i kvarteren Cirkelvägen, Borrsvägen och Tråklotsen har resurser avsatts för att rusta upp parkleken Nybygget och arbetet påbörjas under 2016. Bl.a. finns en skateanläggning, dusch och bollplaner att anläggas.

- Stärk och förtydliga koppling mellan östra och västra delen av parkstråket genom att flytta förskolan.
- Värna ängs- och hagmarken.
- Värna de plana ytorna.
- Utveckla lek i omkringliggande buskage runt parkleken.
- Värna kopplingen upp mot Cirkelvägen.

Balanslek på parkleken, Nybygget.

Tillfällig förskola i Gubbängsparken.

5 Gubbängens torg och t-banegången

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg, 0,2 ha

Innehåll: Liten torg i centrala delen av Gubbängen. Torget avgränsas i norr av Gubbängsvägen och i väster av Lingvägen. Lokala verksamheter i form av restaurang och kulturverksamhet kantar torget. Torget är uppbyggt av trädplantering i rader bestående av kastanj. Kastanjerna står i hårdgjord yta av betongplattor och beskärs för att inte växa sig alltför stora. Mitt på ytan en central cirkulär plats som omges av granitmurar och välskötta perennplantering. Murarna tar upp höjdskillnaden mellan gata och fasader. Den ovala ytan är belagd med smågatsten och har ett antal parkbänkar samt sommarblomsplanteringar. De omgivande husen har ett högt kulturhistoriskt värde enligt Stockholms Stadsmuseum. Gubbängsvägen är belagd med gatsten i passagen mellan Gubbängens torg och parken vilket stärker kopplingen mellan Gubbängens torg och parktorget norr och Gubbängsvägen. Från Lingvägen och västerut sträcker sig ett hårdgjort stråk fram till tunnelbanan den s.k. t-banegången. Gångstråket innehåller bänkar och cykelparkering.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, folkliv, sitta i solen/skuggan, kulturmiljö, uteservering.

Trygghet: Torgets öppna karaktär, närhet till centrum och goda belysning skapar en trygg plats. Platsen närmast t-banans entré upplevs

som en baksida vilket bidrar till upplevelsen av en otrygg plats. Detta förstärks av gångtunneln som leder under t-banan.

Tillgänglighet: Den cirkulära platsen är plan och väl belyst. Den består av smågatsten vilket innebär sämre tillgänglighet för vissa grupper. Bänkarna saknar armstöd. Vissa av entréerna är inte tillgänglighetsanpassade. Betongplattorna har på sina håll satt sig vilket innebär snubbelrisk.

Klimatanpassning: Torgets hårdgjorda ytor medför en stor ytavrinning. Blommande träd och perennnytor tillför biologisk mångfald.

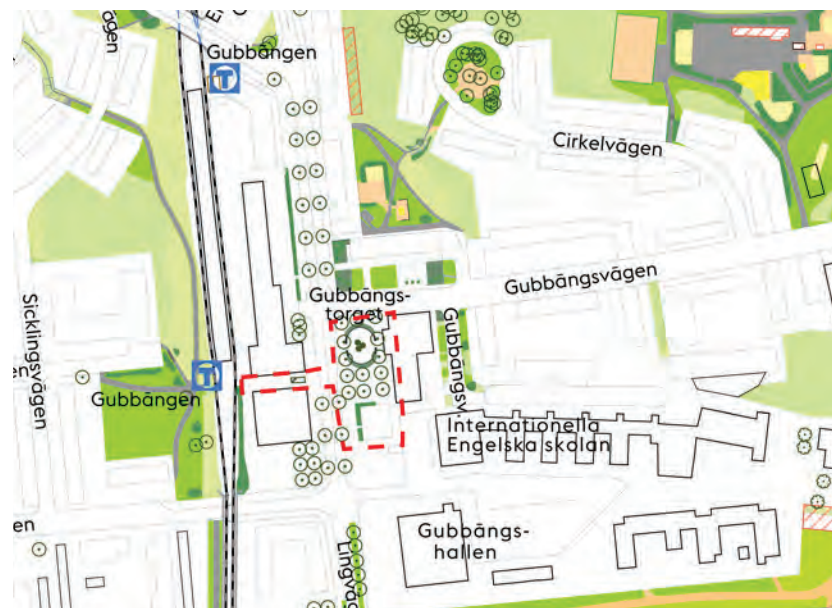
Besöksstryck: Högt till medel.

Utveckla och värna:

- Värna torgets kulturhistoria och ursprungliga utformning.
- Förbättra tillgängligheten på platsen genom att justera plattytor, se över tillgängligheten till lokalerna samt se över möblering.
- Renovera trädbäddarna.
- Utveckla möjligheterna att använda dagvatten för bevattning av träd och planteringar.
- Se över möjligheten att öka den upplevda tryggheten genom att höja kvalitén på inlåtningssytan mellan Coop och tunnelbanespåren liksom i gångtunneln.

Gubbängens torg.

6 Gubbängens parktorg

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg, 0.2 ha

Innehåll: Parken ligger längs med Gubbängsvägen mitt emot Gubbängens torg. I norr avskärmas parken av bostadshus. Parken har en grusad yta med stora uppvuxna träd, bl.a. kastanj och ek, samt nyplanterade magnolior som avskärmar mot gatan. Bredvid grusytan finns blommande perennplanteringar och gräsytor. Längst i öster ligger en klippt gräsyta i utsatt läge för tramp. Grusytan medger alternativ användning som t.ex. boule. Parken rustades upp 2011.

Analys

Upplevelsevärden: Folkliv, sitta i solen, blomprakt (lokalt), grön oas, ro

Trygghet: Parkens öppna karaktär, närhet till centrum och goda belysning skapar upplevelsen av en trygg plats.

Tillgänglighet: Parken och närliggande vägar är plana och har ett flertal parkbänkar med armstöd. Platsen har god belysning.

Klimatanpassning: Parkens öppna ytor av gräs och grus medger god infiltration. De stora träderna skapar möjlighet till sittplatser i skugga under soliga sommardagar. Blomning tillför biologisk mångfald.

Besöksryck: Medel

Utveckla och värna:

- Undersök möjligheten att stärka den biologiska mångfalden och skapa en mer robust gräsyta genom att komplettera gräsmattan med låga örter som tål tramp.
- Värna de stora stadsträden.
- Planteringsskydd bör bytas ut på några ställen.

Del av Gubbängens parktorg.

7 Flacktången

Beskrivning

Karaktär och storlek: Koloniområde 4.7 ha

Innehåll: Större naturstråk med koloniområde. Koloniområdet ligger centralt och angränsar till bostadsbebyggelse. Koloniområdet omges av ängsmark vars ytterkanter utgörs av skogsparti och Örbyleden. Området är mycket bullerutsatt.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, ro, odling.

Trygghet: Koloniområdet är förhållandevis öppet och överblickbart. Gångvägarna inom området har belysning. Gång och cykelbana utmed Örbyleden saknar belysning.

Tillgänglighet: Gångvägarna genom området är mestadels plana och tillgängliga. Entrén vid busshållplatsen i norr är inte tillgänglig.

Klimatanpassning: Betydelsefull länk mellan Fagersjöskogen och Majroskogen. God infiltrationskapacitet. Kan troligtvis ta hand om dagvatten från större område. Blomning bidrar till biologisk mångfald och odlingsområden är också viktiga övervintringsplatser för groddjur.

Besöksryck: Koloniområde används flitigt. Övriga ytor främst för promenader och hundrastning.

Utveckla och värna:

- Värna odlingsmöjlighet samt omringliggande ängsytor.
- Värna kopplingar mot skogen.
- Förstärk naturstig i skogen längs med Örbyleden.

8 Plats Kv.Stålvinkeln

Beskrivning

Karaktär och storlek: Fickpark, 0.3 ha

Innehåll: Park som ligger strax norr om Gubbängen C. Parken består av två avgränsade lektytor omgärdade av klippta gräsytor med träd, buskage och berg i dagen. Den ena lekytan innehåller en gungställning i strid sand och omges av staket. Den andra innehåller en sandlåda och bänkar och omgärdas av gränsmur samt staket. Parken ligger i direkt anslutning till ett mindre naturmarksområde med bergsknallar och slyvegetation. Naturmarken används för lek. Mindra parkvägar korsar platsen och leder vidare mot bl.a. Gubbängsparken.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, lek, ro, naturlek.

Trygghet: Belysning finns i parken. Parken har god insyn från de närliggande husen.

Tillgänglighet: Entréerna till parken är tillgängliga och runt sandlådan är det packat stenmjöl. Det finns bänkar varav någon har armstöd. Backen upp genom naturmarken är brant och trapporna saknar kontrastmarkeringar. Parken ligger i direkt anslutning till bostadshus med otydliga entréer från Gubbängens centrum vilket gör att parken kan upplevas som privat. Gångvägar norrut är inte tillgängliga.

Jämställdhet: Parken riktar sig främst till mindre barn, men kan utnyttjas av pensionärer.

Klimatanpassning: Parkens öppna ytor av gräs och sand medger god infiltration.

Besöksryck: Lågt. Parken är viktig för de närliggande bostadshusen.

Utveckla och värna:

- Värna naturlek.
- Värna parkytan då den potentiellt kommer att få större betydelse i och med den förtätning av området som sker.
- Undersök möjligheten att ta hand om dagvatten från omgivningen.
- Tydliggör entréer från Gubbängens centrum liksom platsens offentlighet.

Sandlek i kvarteret Stålvinkeln.

9 Plats Cirkelvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur med visst parkvärde 0.1 ha

Innehåll: Parken ligger bakom Gubbängens centrum mellan bostadshus. Den består av en skålad gräsyta med uppvuxna tallar, parkbänkar och en grill. Platsen är till stor del skuggig och kring bänkar och grill består marken av sandjord med barr. Parken omgärdas av en bilväg/återvändsgata med granitkantsten som avgränsning.

Analys

Upplevelsevärden: Grön oas, ro, grilla.

Trygghet: Belysnings saknas i parken, troligtvis räcker belysningen från gatan. Avsaknad av buskage skapar en öppen och lättöverskådlig plats. Har en god kontakt med närliggande bostadshus.

Tillgänglighet: Bilvägen runt parken sluttar brant och endast södra delen av parken har en tillgänglig entré. Ytan med gräs och stampad jord är ojämn.

Jämställdhet: Parken riktar sig främst till de boende i området.

Klimatanpassning: Parkens öppna ytor som gräs och jord medger god infiltration. Troligtvis hamnar inte särskilt mycket vatten i parken p.g.a. omgivande kantstöd.

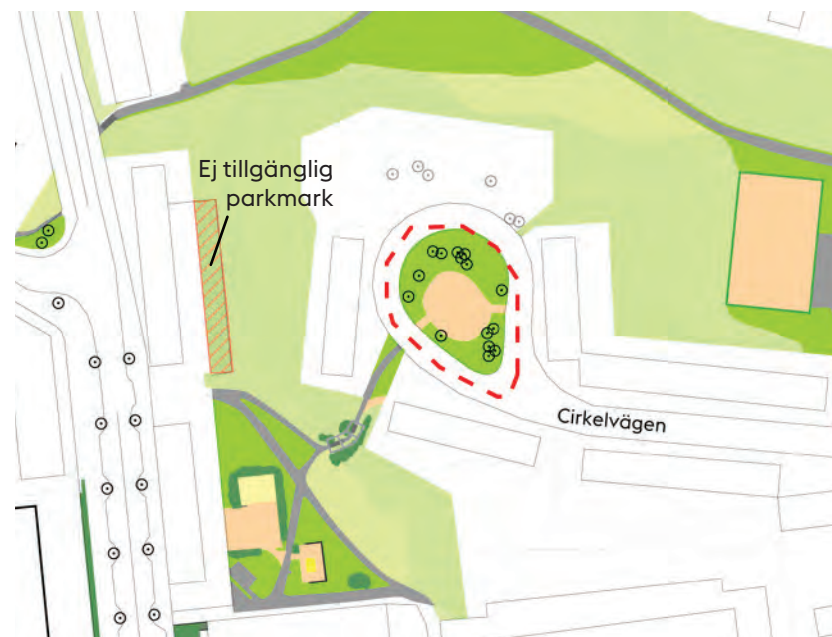
Besöksstryck: Parken är viktig för de närliggande bostadshusen. Pågående byggnation av nya bostäder i nära anslutning till parken kan komma att öka betydelsen av parken och därmed även besöksstrycket.

Utveckla och värna:

- Värna möjligheten att använda platsen som lokal samlings- och grillplats.
- Se över behov av upprustning av befintlig utrustning.
- Värna platsens naturmarkskänsla och stora träd, framförallt tallar.
- Undersök möjligheten att ta hand om dagvatten från omgivningen.
- Värna den informella gångvägen i nordöst som leder till Gubbängsparken.

Platsbildning Cirkelvägen

10 Fanérvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur med visst parkvärde 0.2 ha

Innehåll: Två mindre fickparker på tre sidor omgärdade av radhus. Åt söder öppnar parkerna upp sig mot Fanérvägen. Den östra parken sköts av omgivande bostadsrättsförening genom ett brukaravtal. Parkerna upplevs mycket lokala. Den västra består av gräsyta, igenväxta grusytor, förvuxna buskage, samt en mindre sandlåda. Parken ger ett övergivet intryck.

Utveckla och värna:

- Undersök möjligheten att stärka den biologiska mångfalden med fokus på pollinering genom att tillföra exempelvis fruktträd och andra blommande växter.

11 Studentparken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur med visst parkvärde 0.3 ha

Innehåll: En mindre park som ligger i direkt anslutning till tunnelbanan och centrum. Parken kommer att utvecklas i samband med uppförandet av ett nytt bostadshus med studentlägenheter.

Utveckla och värna:

- Värna de befintliga grönstråken genom och i anslutning till platsen.
- Stärk tryggheten genom åtgärder vid entréer och passager in till parken.

12 Bordsvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur med visst parkvärde, 0.4 ha

Innehåll: En mindre plats som till större del kommer att försvinna vid uppförandet av flerbostadshus.

Utveckla och värna:

- Värna möjligheten att röra sig trafikseparerat i grön miljö från Ajkan och T-banan till Majroskogen.
- Utveckla ett gångstråk från Bordsvägen och upp mot Majroskogen.

Hökarängen

Historik

Hökarängen, eller Hökar Engen, omnämns första gången 1684 och själva anläggningen som ett torp under Farsta gård 1715. Gården bestod av en envånings timrad manbyggnad som troligen uppfördes i början av 1800-talet. Stadsdelen bildades 1926 och nuvarande gränser fastslogs 1956, med ett tillägg i form av Fagerängsområdet 1998. Utbyggnaden av Hökarängen föregicks av den s.k. Gubbängstävlingen 1940, en arkitekttävling om ny typ av förortsbebyggelse. Bebyggelsen skedde i huvudsak mellan 1946-54 och kom delvis att följa tävlingsförslagen. Året efter, 1947, utarbetade arkitekten David Helldén på uppdrag av och i samarbete med Sven Markelius planen för Hökarängens centrum. Hökarängen och Gubbängen kom att bli de första tunnelbanestäderna i Stockholm när tunnelbanelinjen Slussen–Hökarängen öppnades 1950. Marken kring Lingvägen, som en gång tillhört torpet Lugnet, förvärvades av Stockholms stad först 1962 varför området blev utbyggt långt efter övriga delar av Hökarängen. Utvecklingen mot en storskaligare byggproduktion och det höga markpriset resulterade i tätare och högre bebyggelse än tidigare i stadsdelen. Stadsplanen för denna senare etapp upprättades av arkitekt Bertil Karlén. Förtätningen av stadsdelen har fram till 2010-talet varit sparsam. Sedan 2010-talet pågår en förtätning framförallt på parkmark, bestående av mindre enheter bl.a. längs Pepparvägen, Lingvägen, Russinvägen och Tisdagsvägen.

Karaktär

Den kuperade terrängen har gjort att bebyggelsen i Hökarängen är uppdelad i flera enklaver med delvis olika arkitektoniska uttryck. Bebyggelsen utgörs

främst av lamellhus i 3-4 våningar, men också av punkthus, småstugor och radhus. Hökarängens centrum är det första förortscentrat i landet som planerades med en trafikseparerad affärsgata vilket senare kom att tillämpas i så gott som varje nytt centrum i landet. En stor del av den sparade naturmarken finns på sluttningar som är svårexploaterade, i dalgångar och på gammal jordbruksmark. Grönområdena är oftast placerade i dalstråk och bredvid bergspartier med gångvägar som är anpassade till terrängen. Det finns gott om gång- och cykeltvägar i de gröna parkstråk som skiljer de olika bostadsområdena åt och utdragna parkområden korsar genom stadsdelen i nordsydlig riktning. Den kontinuerliga förtätningen, där framförallt den bostadsnära naturen tas i anspråk, kommer sammantaget troligtvis ändra karaktären på området.

Planerad utveckling

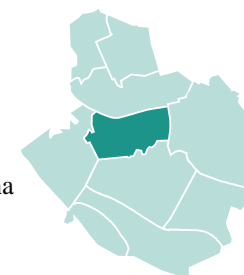
Enligt Stockholms översiktsplan (samrådsförslag 2016) finns vissa stadsutvecklingsmöjligheter. Bland annat kan Lingvägen, Fagersjövägen och Pepparvägen utvecklas med fler bostäder.

Rekreativa värden

De rekreativa värdena återfinns främst i den större parken Starrmyran som har natur- och miljöprofil med djurhållning, i kvartersparkerna Fagerlidsparken och Kryddboden samt i det nätverk av gröna promenadstråk som sträcker sig i alla riktningar. Hökarängsskogen har en mycket speciell topografi med ravinliknande hållmarkspartier och används flitigt av omgivande förskolor och skolor. Hökarängens torg är en kommunikativ nod och här kan man ta del av folkliv liksom restauranger och caféer. En stor kvalitet är stadsdelens

Fakta

Antal invånare: 9409
Yta: 142 ha
Andel grönyta: 36%
Andel grönyta parkmark: 16ha
Grönyta per boende: 17 kvm

Källa: Farsta Stadsdelförvaltning år 2016

många grönstråk. Från Kryddboden går det exempelvis att röra sig i ett parkstråk genom parken Starrmyran och vidare upp mot och Gubbängsfältet. Det är också möjligt att längs parkstråk röra sig söderut till Farstaängen. Hökarängen ligger i anslutning till Fagersjöskogen som har stora rekreativvärden. På Skönstaholmsfältet finns anlagda groddammar som tillsammans med den fuktiga ängsmarken utgör ett viktigt våtmarkssamband. Platsen ingår i habitatsnätverket för groddjur (se del 1 ekologisk infrastruktur). Den bostadsnära naturen i form av sparad naturmark innehåller ofta stora värden i form av äldre ek och tall. Många viktiga gångstråk leder också genom den bostadsnära naturen. Hökarängen är den enda stadsdelen som har god tillgång till större bollplaner. Starrmyran och Saltängen ingår i habitatsnätverket för barrskogs-fåglar och Skönstaholmsfältet ingår i Sköndals kärnområde för ek (se kap 1 ekologisk infrastruktur).

Rekreativa brister

Stadsdelen saknar stadsdelspark. Området mellan Pepparvägen och Saltvägen har brist på kvartersparker, en brist som också kommer att öka i och med den fram-

tida planerade bebyggelsen. Den kuperade terrängen och de sparade naturområdena är en stor kvalité men gör även stadsdelen svår att orientera sig i. Terrängen medför också brist på plana ytor. Under utbyggnad av Hökarängen kommer framförallt bostadsnära natur att tas i anspråk och många värdefulla ekar och tallar kan komma att försvinna. I och med att Kryddboden byggs om och minskas försvinner Hökarängens enda skate/spontnyta för äldre barn/tonåringar. Nynäsvägens buller minskar möjligheten att använda de plana gräsytorerna vid Skönstaholmsfältet.

Utveckla / Värna

- Värna våtmarkssambandet mellan Skönstaholm och Drevviken.
- Värna och stärk stadsdelens barrskogssamband.
- Värna, restaurera och sköt ekpartierna på Skönstaholmsfältet.
- Värna stadsdelens plana ytor.
- Utveckla Starrmyran tillsammans med Kryddboden till en stadsdelspark.
- Utveckla Saltvägen till en kvarterspark med fokus på äldre barn.
- Värna och utveckla stadsdelens gröna bilfria kopplingar så att de inte byggs igen.
- Åtgärda brister i de gröna bilfria gångstråken.
- Stärka kopplingarna inom stadsdelen och till omgivande stadsdelar genom att utveckla det nord-sydliga stråket Farsta gård-Olympiaparken till ett s.k. Stockholmsstråk med ett pärlband av aktiviteter.
- Tydliggör entréer till Fagersjöskogen.

Teckenförklaring

- Stadsdelspark
- Kvarterspark
- Naturpark
- Parktorg
- Bostadsnära natur

Parker

1. Hökarängens centrum
2. Kastanjetorget
3. Fagerlidsparken
4. Starrmyran
5. Kryddboden
6. Konsolvägen
7. Hauptvägen 5
8. Stadsbudsvägen

9. Skönstaholmsparken
10. Skönstaholmsfältet
11. Kryddhyllan
12. Groddammarna
13. Nisses plats
14. Hovmästarvägen
15. Saltvägen

Grönstråk

- Utv. till Stockholmsstråk
- Viktigt rekreativt stråk
- Gångstråk
- Befintlig koppling
- Barriär

1 Hökarängens centrum - David Helldéns torg, Hökarängsplan och Peppartorget

Historik

Hökarängens centrum har i likhet med samtida platser så som Kärrtorp, Västertorp och Bagarmossen markerats med ett högt punkthus. Intill punkthuset ligger David Helldéns torg. Planen som ligger till grund för gestaltningen utformades av David Helldén 1949. Helldén drev tillsammans med Sven Markelius och Carl Fredrik Ahlberg igenom att butikerna i centrumet skulle vända sina skyltfönster och ingångar mot ett centralt gångstråk (gågata), Hökarängsplan, medan lastning och lossning till butikerna skulle ske från husens baksidor. Hökarängen blev det första centrumet där det genomfördes i Sverige. Tvärs över Pepparvägen ligger Peppartorget med ett korsande gångstråk.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg 0.41 ha

Innehåll: Hårdgjord torgyta med sommarblomsplanteringar. På torget ett pilträd, fontän och schackbräde. Det centrala torget kopplar genom en åsnetrappa och ramper till den högre belägna gågatan; Hökarängsplan, kantad med butiker och med större solitärträd. Längs med gågatan finns både parksoffor under uppvuxna träd samt bänkbord. Från Hökarängsplan måste man passera Sirapsvägen men sedan kan man röra sig vidare bilfritt, söderut via grönstråket längs t-banespåret. Peppartorget innehåller en mindre parkering, solitärträd och en trappformation som används som en spontan sittyta. Över torget passerar ett välanvänt gångstråk.

Analys

Upplevelsevärden: Mindre evenemang, folk-liv, ro, sitta i solen, torghandel, uteservering, kulturmiljö, fontän, spela schack

Trygghet: Centrumet är öppet, överblickbart och väl belyst. God synlighet från centrumhusens bostadsdelar.

Tillgänglighet: En ramp finns längs fasaden i läge för åsnetrappan. Många ytor är belagda med smågatsten vilket inte räknas som en tillgänglig yta för synskadade.

Klimatanpassning: Till största del består platserna av hårdgjorda ytor vilket inte medger någon större infiltration. Några stora grönskan-de stadsträd finns.

Besöksstryck: Medel. (Högt för att vara ett stadsdelscentrum.)

Utveckla och värna:

- Värna kulturmiljön.
- Värna skalan på stadsrummet.
- Renovera partier med sättningar.
- Utveckla tillgängligheten på torgytan liksom till entréerna.
- Värna de stora stadsträden.
- Se över möjligheten att utnyttja dagvatten för bevattning av gröna ytor och träd på tor-gen.
- Renovera trädbäddarna.

Hökarängsplan

2 Kastanjetorget

Historik

Torget byggdes i samband med omgivande byggnader och platsen inrymde då butiker, samlingslokaler och daghem.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg 0.07 ha

Innehåll: Liten torgplats med fina proportioner som skuggas av kastanjer. Torget är plattbelagt och innehåller buskplanteringar av bl.a. Rhododendron samt en perennplantering. Under kastanjerna finns bänkar och bänkbord. Torget omges av en byggnad, grönklassad enligt Stadsmuseet, som inhyser bl.a. teater och café. Delar av platsen tillhör de omgivande fastigheterna. Platsen används framförallt av äldreboendet i intilliggande byggnad. Torget nås av visst buller från Örbyleden.

Analys

Upplevelsevärden: Kulturmiljö, sitta i solen/skuggan

Trygghet: Platsen är lättöverskådlig och har belysning.

Tillgänglighet: Ytan är till största del tillgänglig. Viss sättnings försvårar framkomligheten för personer med funktionshinder.

Jämställdhet: Plats främst för boende kring torget och besökare till teatern.

Klimatanpassning: Hårdgjord yta medger ingen större infiltration.

Besöksryck: Litet

Utveckla och värna:

- Se över möjligheten att utnyttja dagvatten för bevattning av gröna ytor och träd på torget.
- Utveckla perennplanteringen.
- Förbättra tillgängligheten på platsen genom att justera plattytor samt genom att se över möblering.
- Renovera trädbäddarna.

Kastanjetorget

3 Fagerlidsparken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 2.5 ha

Innehåll: Park med bemannad parklek. Parken ligger i ett grönt stråk som löper mellan två bostadsområden. I parkens södra ände ligger Martinsskolan samt en förskola. Parkleken är under renovering och har en plaskdamm, klätterskepp, små stugor, sandlåda, gungor, pingisbord och bollplan. I parkens östra kant mot konsthallen finns odlingslådor delvis på parkmark.

Analys

Upplevelsevärden: Bollspel, picknick, ro, sitta i solen/skuggan, bad/plaskdamm, naturlek, parklek, grilla, grön oas

Trygghet: Parken är till största delen lättöverskådlig och väl belyst.

Tillgänglighet: Gångvägar genom parken är plana och breda. Parkleken har plana ytor som till stor del är asfalterade.

Jämställdhet: Parkleken riktar sig främst till yngre barn.

Klimatanpassning: Stora gräsytor som medger god infiltration. Buskage och stora träd viktiga för den biologiska mångfalden.

Besöksryck: Mycket högt.

Utveckla och värna:

- Värna ytans storlek då den används mycket av omgivande skolor och förskolor.
- Värna de plana ytorna.
- Värna de stora träden.
- Utveckla ytan runt plaskdammen med sittplatser och med platser skuggade av träd.
- Utveckla parkleken med mer utmanande klätterlek.
- Utveckla sittplatser under tak i parkleken.
- Utveckla naturlek genom att öppna upp och bjuda in mellan parklek och buskage liksom mellan parklek och naturmark.
- Se över möjligheten att utveckla platsen för biologisk mångfald.
- Undersök möjligheten att ta hand om dagvatten från omgivningen.

Aktivitetsyta i Fagerlidsparken

Konstverket Äggen av Egon Möller-Nielsen i Fagerlidsparken.

4 Starrmyran och Kryddboden

Historik

Namnet Starrmyran kommer från det torp som tidigare låg ungefär där dagens Söndagsvägen mynnar ut i Örbyleden. Torpet, som var ett dagsverkstorp under Farsta gård, byggdes 1714 och revs i slutet av 1940-talet. Starrmyran var en vitputsad parstuga. Intill låg en rödfärgad stuga från slutet av 1800-talet, kallad Starrmyrelund. Ännu på 1930-talet bodde här tre familjer. Parkleken renoverades 2008.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utvecklas till stadsdelspark 10 ha

Innehåll: Starrmyran är ligger belägen på Onsdagsvägen mellan veckodagsområdet och Russinhöjden i Hökarängen. Parken ingår i det grönområde som sträcker sig från Hökarängens centrum och sydöst mot Drevviken. Starrmyran är en bemannad parklek och innehåller också ett stall med hästar, getter, kaniner, marsvin, höns och katter. Parkleken har ett stort utbud av fasta lekredskap som karusell, spindelnät och gungdjur. Delar av lekplatsen är fint integrerad i den bergsmark som omger parkleken. Parkleken är viktig för området och dess förskolor som utflyktsmål. Till största del utgörs parken av naturmark som är måttligt till kraftigt kuperad. Naturmarken innehåller både ek och tall och ingår i habitatnätverket för barrskogsfåglar (se del 1 ekologisik infrastruktur). Kryddboden får en ny utformning i samband med exploatering av

delar av parkytan. Det nya förslaget innehåller framförallt lek för yngre barn. En bouleyta med bänkar finns i gränsen mot naturmarken norr om leken. Ett viktigt grönstråk leder genom parkerna där man kan gå trafikseparerat från Gubbängsfältet och ned hela vägen till Farstaängen.

Analys

Upplevelsevärden: Pulkabacke, bollspel, pingis, djurhållning, folkliv, picknick, sitta i solen, ro, naturlek, parklek, grilla, konst.

Trygghet: Både parkleken Starrmyran och lekparken Kryddboden är överblickbara. Mellan lekplatserna går ett större stråk av naturmark vilket för vissa personer kan upplevas som otrygg.

Tillgänglighet: Underlagen består av asfalt, gummiasfalt och stenmjöl. Bland utrustningen finns en karusell anpassad för personer med funktionsnedsättning. Det finns gott om parksoffor. Sittplatser finns både i sol och under tak. Naturmarken är i delar mycket kuperad.

Jämställdhet: Saknas lek för lite äldre barn, ca 8 år och uppåt, speciellt för tjejer. Liten bollplan och basketkorg finns.

Klimatanpassning: I Starrmyran har en ny stenmjölsyta med träd anlagts vilken tar hand om vatten från en stor del av parkleken, bl.a. asfaltsytan.

Starrmyran parklek

Starrmyran parklek

Besöksstryck: Mycket högt. Kommer att öka i.o.m. planerad bebyggelse på Lingvägens västra sida (kv. Anisen) samt flertalet byggnationer i norra delen av Starrmyrans parkmark.

Utveckla och värna:

- Värna naturmarken och särskilt Starrmyrans barrskogssamband.
- Värna plana ytor.
- Värna möjligheten att röra sig bilfritt norrut till Gubbängsfältet liksom söderut till Farstaängen.
- Utveckla Starrmyran och Kryddboden till en stadsdelspark. Den nya stadsdelsparken kommer inte uppfylla kravet på plana gräsytor då tillräcklig mängd plana ytor saknas.
- Utveckla delar av naturmarken med aktiviteter.
- Utveckla parkfunktioner för andra grupper än barn.
- Se över möjligheten att utveckla platsen för biologisk mångfald.
- Undersök möjligheten att ta hand om dagvatten från omgivningen. Exempelvis kan dagvatten från Kryddboden med omgivningar ledas ner mot Skönstaholms ängs- och dammytor.
- Utveckla det s.k. Stockholmsstråket som går från Farsta gård i söder till Olympiaparken i norr med aktiviteter som en del i att utveckla parkerna till en ny stadsdelspark.

- Utveckla en tydlig entré från Lingvägen då den nya bebyggelsen täpper igen dagens gröna entré.
- Utveckla naturlek genom att utnyttja och integrera de grönytor som omger lekplatsen.
- Utveckla kopplingen till naturparken vid Skönstaholm med bl.a. groddammar.

Lekyta och konstverk, Kryddboden

6 Konsolvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur 0.5 ha

Innehåll: Naturmarkskulle med liten lekplats mellan bostadshusen vid Konsolvägen. Lekplatsen innehåller en gungställning, liten klätterställning samt sandlåda och några sittplatser. Mindre klippta gräsytor omgärdar leken. Fina uppvuxna träd ger lekdelen skugga. Gångstråk genom parken kopplar till större grönområden.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, picknick, ro, lek, grön oas.

Trygghet: Platsen är liten och lättöverskådlig. Närliggande hus har god uppsikt över lekplatsen.

Tillgänglighet: Gångvägar till platsen är under renovering. Sittplatser har arm- och ryggstöd, ramp till sandlåda finns. Betongplattor runt sittplatser.

Jämställdhet: Lek riktar sig till yngre barn.

Klimatanpassning: Gräsytorerna medger god infiltration. Stora träd.

Besöksryck: Används av närboende.

Utveckla och värna:

- Utveckla naturlek.

Lekyta, Konsolvägen

7 Hauptvägen 5

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur
0.3 ha

Innehåll: Mindre grönyta mellan bostadshus med lekplats som renoverades för dryga 10 år sedan. Leken innehåller bl.a. en gungställning, gummi-asfalt och bänkar. En mindre kulle med några solitärträd och buskage har sittplatser med utsikt över plasten. Lekdelen är mycket solexponerad och sittplatser i skugga saknas.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, ro, lek, (pulkaåkning), grön oas.

Trygghet: Platsen är liten och lättöverskådlig. Närliggande hus har god uppsikt över lekplatsen.

Tillgänglighet: Gångvägar till parken är plana och asfalterade. Finns bänk med arm- och ryggstöd. Samlingsplats med bänkar på mindre kulle är dock svårtillgänglig då gångvägen är brant.

Jämställdhet: Yta främst för boende i omgivande hus.

Klimatanpassning: Parken ytor består till största del av grus och gräs vilket medger god infiltration.

Besöksryck: Används främst av närboende.

Utveckla och värna:

- Värna och utveckla platsens potential som samlingsplats för närboende.
- Lekplatsen kan med fördel kompletteras med lek för lite äldre barn.
- Värna lekbuskage i lekplatsens kanter. Utveckla möjligheten till naturlek.
- Värna platsens större träd.
- Utveckla solskydd för småbarnsleken bl.a. genom att plantera träd i lekytan.

Sittplatser uppe på höjden, Hauptvägen.

8 Stadsbudsvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur med visst parkvärde. 0.02 ha

Innehåll: Plats med gungställning i strid sand omgärdad av staket. Platsen ligger strategiskt i anslutning till relativt plan naturmark som kopplar till Fagersjöskogen.

Analys

Upplevelsevärden: Lek

Trygghet: Omges av tät vegetation.

Tillgänglighet: Ligger längs med plan gångväg, saknar sittplatser.

Klimatanpassning: God infiltration i och med grusade ytor.

Besöksryck: Används framförallt av den intilliggande förskolan.

Utveckla och värna:

- Platsen har potential att vid behov utvecklas till en kvartersparks med fokus på naturlek.
- Värna och tydliggör entrén in till Fagersjöskogen.

9 Skönstaholmsparken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Fickpark 0.07 ha.

Innehåll: Damm med omgivande perennplanteringar och solitärträd som ritades av Erik Glemme i slutet av 40-talet. Till platsen hör en mindre torgyta norr om dammen.

Besöksryck: Lågt.

Utveckla och värna:

- Värna platsens kulturhistoriska värden.
- Utveckla blomningen runt dammen för större biologisk mångfald.

10 Skönstaholmsfältet

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur

1.7 ha

Innehåll: Större grönområde ritat av Erik Glemme i samband med uppförandet av det kulturklassade radhusområdet Skönstaholm. Närmast bebyggelsen ligger en skålad rund asfaltsyta omgärdad av klippta gräsytor. Från asfaltsytan sluttar gräsytan ner mot en större ängsyta som bl.a. innehåller en bollplan. Några större solitärträd kantar sluttningen. I anslutning ligger en tennisbana som sköts av bostadsrättsföreningen. Platsen är del av ett större grönstråk som sträcker sig mellan Hökarängens centrum och Drevviken. De långt liggande delarna ingår i habitatnätverket för groddjur samt som livsmiljö för skyddsvärda arter enligt ESBO (se del 1 ekologisk infrastruktur). Ängsmarkerna har kontakt med Drevvikens våtmark på andra sidan Nynäsvägen. Området gränsar till Sköndals kärnområde för ek. Platsen är mycket till måttligt bullerutsatt p.g.a. Nynäsvägen.

Analys

Upplevelsevärden: Bollplan, promenader, sitta i solen, ro, pulkabacke.

Trygghet: Grönområdet har varierande topografi och asfalterade gångvägar.

Tillgänglighet: Den övre delen är plan med gångvägar i asfalt. Sittplatser saknas.

Klimatanpassning: Asfaltytan är lågpunkt vilket inte medger någon större infiltration. Övrigt grönområde ligger delvis i lågpunkt och tar troligtvis hand om en större mängd dagvatten. I lågpunkterna groddammar.

Besöksryck: Lågt

Utveckla och värna:

- Värna ängsmarken som tillsammans med intilliggande vegetation och groddammar, är en del i det viktiga våtmarkssamband som sträcker sig ner till Drevviken.
- Utveckla sittplatser i den övre delen.
- Värna den biologiska mångfalden.
- Se över möjligheten att utveckla asfaltsytan i samråd med bostadsrättsföreningen.
- Utveckla och stärk eksambanden.

Klippta gräsytor på Skönstaholmsfältet.

11 Groddammarna vid Skönstaholmsfältet

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 3.6 ha

Innehåll: En våtmark bestående av flertalet mindre dammar för groddjur. Vid en av dammarna finns en träbrygga. Informationsskylt finns uppsatt. Platsen är del av ett större grönst-råk som sträcker sig mellan Hökarängens centrum och Drevviken. Groddammarna utgör en del av habitatnätverket för groddjur samt som livsmiljö för skyddsvärda arter enligt ESBO (se del 1 ekologisk infrastruktur). Platsen har kontakt med Drevvikens våtmark på andra sidan Nynäsvägen. Platsen ligger inom Sköndals kärnområde för ek. Platsen saknar anlagda gångstråk.

Utveckla och värna:

- Värna naturvärdena och habitaterna för groddjur.
- Utveckla tillgängligheten till dammarna bl.a. genom att anlägga gångstråk.
- Värna och sköt ekar i området

Foto Oliver Karlöf

12 Kryddhyllan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur, 0.14 ha

Innehåll: Liten närlekplats för yngre barn med gungor, gungdjur och sandlåda. På platsen finns även yta med bänkar och bord. Vacker naturmark omgärdar platsen. Platsen ligger avskilt och få hittar dig. Det finns inga tillgängliga vägar till platsen.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, ro, lek, grön oas.

Besöksstryck: Litet

Utveckla och värna:

- Se över möjligheten att bygga en tillgänglig gångväg i samarbete med fastighetsägaren.

13 Nisses park

Beskrivning

Karaktär och storlek: Fickpark 0.1 ha

Innehåll: Mindre naturmarkskulle som ligger i direkt anslutning till gågatan Hökarängsplan. Ett konstverk signerat Ernst Billgren finns på platsen. Parken utgör en entré till Hökarängens centrum från den södra tunnelbaneuppgången. Parkvägen som leder över platsen är inte tillgänglig p.g.a. topografin.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, ro, grön oas, konst.

Utveckla och värna:

- Värna naturmarken och den fina kontrasten mellan naturmark och hårdgjort torg.

14 Hovmästarvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur med visst parkvärde, mindre än 0.5 ha

Analys

Upplevelsevärden: Lek, grillning, sitta i solen, samvaro.

Besöksryck: Lågt. Parken används framförallt av boende runt om.

16 Saltvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utvecklas till kvarter-spark 1.1 ha

Innehåll: Platsen består av vacker kuperad naturmark och innehåller också en bollplan. Platsen är del av ett större gröonstråk som sträcker sig mellan Hökarängens centrum och Drevviken. Parken ingår i habitatnätverket för barrskogsfåglar (se del 1 ekologisk infrastruktur). Ett viktigt gångstråk som leder från Hökarängens centrum och varifrån man bl.a. bilfritt kan ta sig mot Starrmyran korsar området.

Analys

Upplevelsevärden: Naturupplevelse, bollspel, promenader.

Besöksstryck: Medel.

Utveckla och värna:

- Utveckla parken till en kvarterspark med fokus på äldre barn förslagsvis innehållande bl.a. oprogrammerade platser eftersom den typen av platser försvinner då man exploaterar och gör om parken Kryddboden.
- Värna det viktiga gröna gångstråket upp mot Hökarängens centrum liksom gångstråken öster- och söderut.
- Värna och stärk barrskogssambandet.

Sköndal

Historik

Området som utgör stadsdelen Sköndal har en lång historia. Fornlämningar visar att det kuperade landskapet nära Drevviken har varit bosatt åtminstone sedan järnåldern. Stadsdelen, som bildades 1926, har fått sitt namn efter egendomen Stora Sköndal, vilket är en ombildning av namnet Sjöände, eller Siondæ som det skrevs vid det äldsta belägget från 1397. Namnet Stora Sköndal togs i bruk 1830 efter att norra delarna av godsets mark sålts till gården Stora Tallkrogen vars namn i och med köpet ändrades till Lilla Sköndal. Stora Sköndal inköptes 1905 av Svenska Diakoniställskapet. En livlig byggverksamhet och successiva årsringar av verksamhetsbebyggelse och bostäder har därefter satt sin prägel på diakoniställskapets område. Området väster om Perstorpsvägen hörde fram till förra sekelskiftet till Farsta gård. År 1912 såldes marken vidare till Stockholms stad. Detta område kom att bli det första i stadsdelen som planreglerades. Stadsplanen fastställdes 1947 och området bebyggdes därefter med småhus. Området mellan Perstorpsvägen och Sköndalsvägen samt marken ner mot Drevvikens strand exploaterades av Olsson & Rosenlund under 1950-talet. Bebyggelsen, som består av lamell- och småhus, ritades av Ancker–Gate–Lindegren vilka även utformade underlaget till stadsplanen. Diakoniställskapet sålde delar av sin mark för exploatering varefter centrumanläggningen och intilliggande bebyggelse i det s.k. Dalkarlshugget uppfördes med start 1963, och det stora radhusområdet norr om Tyresövägen från 1968. Marken norr om Tyresövägen hade avstyckats redan 1908 för etablerandet av Stora Sköndals Villastad, dock kom bara ett tiotal villor att byggas. På senare år har den största nybebyggelsen skett inne på

Diakoniställskapets område, men en viss förtätning har även skett nära centrum. Under senare tid har delar av 1950- och 1960-tals bebyggelsen utsatts för en hårdhänt modernisering. På 2000-talet har delar av Sköndalsskogen bebyggts med enbostadshus, radhus, kedjehus och flerbostadshus samt förskola och allmän platsmark.

Karaktär

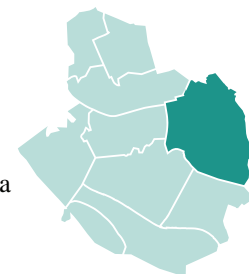
Sköndal är en mycket varierad stadsdel, präglad av tre skilda karaktärer; institutionsområdet kring Stora Sköndal, trädgårdsstadens självbyggda småstugor samt 1950- och 1960-talets bebyggelse i tunnelbanestadens anda. Planerare och arkitekter har skickligt handskats med den kuperade terrängens naturliga förutsättningar och skapat en intressant och gemytlig stadsdel med bitvis mycket högklassig arkitektur. Terrängen är stundtals starkt kuperad med berg i dagen och bebyggelsen har fått anpassa sig till de rådande naturförhållandena. Detta tillsammans med läget utmed Drevviken och närheten till Flatenområdet har medfört att Sköndal har god tillgång på grönområden. Villaområdena, men även annan bebyggelse, är uppbrutna av parkstråk som skapar bilfria gång- och cykelvägar. Stadsdelen har bristfälliga allmänna kommunikationer.

Planerad utveckling

En stor satsning görs för att utveckla Stora Sköndal till en tät stadsbebyggelse med 4000-6000 nya bostäder, service, arbetsplatser och verksamheter där nya offentliga rum, torg, parker, skolor och idrottsytor skapas. I samband med att de stora stadsutvecklingsmöjligheterna realiseras kan bebyggelsens möte med

Fakta

Antal invånare: 8520
Yta: 306 ha
Andel grönyta: 23%
Andel grönyta parkmark: 22 ha
Grönyta per boende: 26 kvm

Källa: Farsta Stadsdelförvaltning år 2016

Flatens naturreservat och entréerna till reservatet stärkas. Utöver stadsutvecklingen i Stora Sköndal finns det möjligheter att komplettera Sköndal med bostäder och service. (Se *Översiktsplan för Stockholm: Samrådsförslag 2016*.) I lågpunkten där Nynäsvägen möter Tyresövägen planeras för handel.

Rekreativa värden

Stora Sköndal har höga natur-, kultur- och rekreativvärden och är ett populärt utflyktsmål för bad, pulkaåkning och promenader. De rekreativa värdena finns främst längs Drevvikens strand, i området kring Stora Sköndals gård samt i de större parkerna Eklunds hage, Skallet, Vackra Nannas park och parkleken Semlan. Stora Sköndals gård med tillhörande anläggningar har kulturhistoriska värden och är en vacker miljö. Den bostadsnära naturen är en stor tillgång för närboende men också en viktig karaktär för området. Ofta innehåller den också höga naturvärden i form av gamla ekar och tallar. Många av parkerna ligger i värdefulla gröonstråk som innehåller promenadvägar vilket möjliggör att man i stort kan röra sig bilfritt mellan många målpunkter i stadsdelen. Närheten till

Flatenområdet är en stor tillgång. De främsta naturvärdena återfinns vid Drevvikens strand samt i det eksamband, till ytan Sveriges största, som sträcker sig genom området. Sköndals centrum, som ligger på kvartersmark, innehåller bibliotek, affärer och restaurang. Intill platsen stannar bussen. Naturpark Sköndalsbro. Drevvikens strand liksom kvarvarade naturmarksytor mot Flatenområdet ingår i en värdekärna enligt ESBO liksom de ingår i habitatnätverket för groddjur. Dessa områden liksom hela södra delen av Sköndal, ingår också Sköndals kärnområden för ek. Västra delarna av Sköndal ingår i habitatnätverket för barrskogsfåglar.(Se del 1 ekologisk infrastruktur).

Rekreativa brister

Stadsdelen saknar stadsdelspark och har stor brist på kvartersparker. Tillgångskartan visar också brist på lekplatser. I och med stadsdelens förtätning har betydande delar av Sköndalsskogen i nordöst försvunnit och barrskogssambandet vidare mot Skarpnäck är svagt. En stor del av stadsdelens grönytor består av ursparade naturmarkshöjder vilka är svåra att tillgängliggöra och har begränsningar i användbarhet. P.g.a. topografin är det svårt att orientera sig i stadsdelen. Topografin medför också brist på plana ytor. Stadsdelen är omgiven av barriärer med dåliga kopplingar vidare mot norr, väster och söder. Stadsdelen innehåller många förskolor och trycket från förskolor är stort på parker och naturområden då gårdarna är små. Även Sköndalsskolan och Sandåkraskolan har små skolgårdar vilket ökar trycket på de offentliga ytorna i närområdet. Den planerade utbyggnaden av Stora Sköndal kommer troligtvis ha stor negativ påverka på ekmiljöerna inom Sköndals kärnområde för ek.

Utveckla / Värna

- Värna Drevvikens strand avseende dess betydelse som ekologisk kärnområde enligt ESBO.
- Värna partier med orörd naturstrand vid Drevviken.
- Värna eksambanden.
- Restaurera naturmark och utöka skötseln för att upprätthålla de ekologiska värdena i kärnområden för ek.
- Utveckla en strandpark med fler parkvärden vid Drevviken.
- Utveckla befintliga naturparker och parker till kvartersparker genom att tillföra fler parkvärden.
- Utveckla lek och aktivitetsplatser för olika åldrar i parkerna.
- Värna det sammanhängande parknätet i de västra delarna av Sköndal.
- Vidareutveckla parknätet där brister finns.
- Utveckla ett sammanhängande parknät som kopplar till det befintliga i de nya utvecklingsområdena.
- Stärk kopplingarna mellan de nya bostadsområdena och Sköndal centrum.
- Säkra en god parktillgång i de nya utvecklingsområdena.
- Värna rörelsestråken i grönstrukturen som möjliggör att man kan röra sig bilfritt i grön miljö.
- Utveckla kopplingarna mot Flatens naturreservat och Skarpnäck.

- Värna och utveckla våtmarkssambandet mellan Naturpark Sköndalsbro och Skönstaholmsfältet.
- Värna och utveckla våtmarkssambandet som gränsar mot Flaten.
- Utveckla möjligheten att röra sig i blandskogssmyren i naturpark Sköndalsbro.
- Värna park och naturmark, särskilt plana grönytor, i skolor och förskolors närhet.
- Stärk barrskogssambandet mellan Flaten och Skogskyrkogården.

Parker

1. Skönstaviks Allé
2. Skulpturparken
3. Boxergränd
4. Eklunds hage
5. Fastlagen
6. Skallet
7. Smörbrödsvägen
8. Syltbrödet
9. Vörten och skeppet
10. Vackra Nannas park
11. Kornbrödet
12. Sköndalsbro
13. Spritstorget
14. Byängen
15. Naturpark Sköndalsbro

Planerade parker

- ☆ Behov av ny park

Grönstråk

- Utv. till Stockholmsstråk
— Viktigt rekreativt stråk
--- Gångstråk
○ Befintlig koppling
■■■■■ Barriär

Teckenförklaring

- Stadsdelspark
■ Kvarterspark
■ Naturpark
■ Parktorg
■ Bostadsnära natur

Dagvattenhantering, Vackra Nannas park.

Lekfulla inslag i Eklunds hage.

1 Skönstaviks allé

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur 0.18 ha

Innehåll: Naturmarkskulle av blandskogstyp med kraftig brant mot Drevviken. I norr finns en plan gräsmatta mot Sköndalsvägen. Två gångvägar leder in mot en mindre plan glänta i skogen där det finns ett par fotbollsmål. Parken ingår som kärnområde enligt ESBO, tillhör habitatnätverket för för groddjur liksom det ligger Sköndals kärnområde för ek (se del 1 ekologisk infrastruktur). Platsen innehåller några större exemplar av ek.

Analys

Upplevelsevärden: Bollspel, naturlek, skogs-känsla.

Trygghet: Gömd plats, belysning saknas.

Tillgänglighet: Gångvägen som går genom radhusbebyggelsen är plan. Entréerna är mycket anonyma och få personer, förutom boende i anslutning, känner till att den lilla gläntan finns.

Klimatanpassning: Parken består till största del av naturmark och är en viktig del i ekologiska spridningssamband.

Besöksryck: Mycket lågt.

Utveckla och värna:

- Värna de plana gräsyterna.
- Värna naturmarken då den är viktig för groddjur och eklevande insekter.
- Värna och utveckla ekbeståndet genom skötsel.
- Tydliggör entréerna till gläntan.

2 Skulpturparken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Fickpark, 0.14 ha

Innehåll: Liten finpark längs med Sköndalsvägen med större perennplantering, delvis omgärdad av äldre stenmurar. I den grusade ytan står flera skulpturer. Möjlighet att sitta finns under de större ekarna och lönnarna. Parken ligger inom Sköndal kärnområde för ek (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i skuggan, kulturmiljö, blomprakt (lokalt), konst.

Trygghet: Belyst plats med uppsikt från gång- och cykelbana.

Tillgänglighet: Det går att komma till platsen tillgängligt via gångväg norrifrån. Gångvägen direkt från Sköndalsvägen lutar.

Klimatanpassning: God infiltration. Fåtal arter i perennplantering. Viktiga större lövträd.

Besökstryck: Lågt.

Utveckla och värna:

- Utveckla den biologiska mångfalden genom att skapa större variation i perennplantering.
- Se över räcken och staket.
- Värna stadsträden.
- Undersök möjligheten att tillföra en handeldare längs gångväg från Sköndalsvägen för att förbättra tillgängligheten från söder.

Foto från skulpturparken.

3 Boxergränd

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur, 0.19 ha

Innehåll: Liten lekplats invid skogsparti med varierande topografi. Lekplatsen har en gungställning och en sandlåda och ligger precis intill en ca 2.5 meter hög bergsvägg. Fina större träd tillsammans med bergsvägg ger platsen karaktär. Viktig plats längs gångstråk mot skarpnäck.

Analys

Upplevelsevärden: Lek, naturlek.

Trygghet: Belysta gångvägar till parken. Saknas belysning på lekplats.

Tillgänglighet: Brant gångväg för att nå lekplatsen.

Jämställdhet: Lekplats för yngre barn.

Klimatanpassning: God infiltration. Fin naturmark, fina ekar.

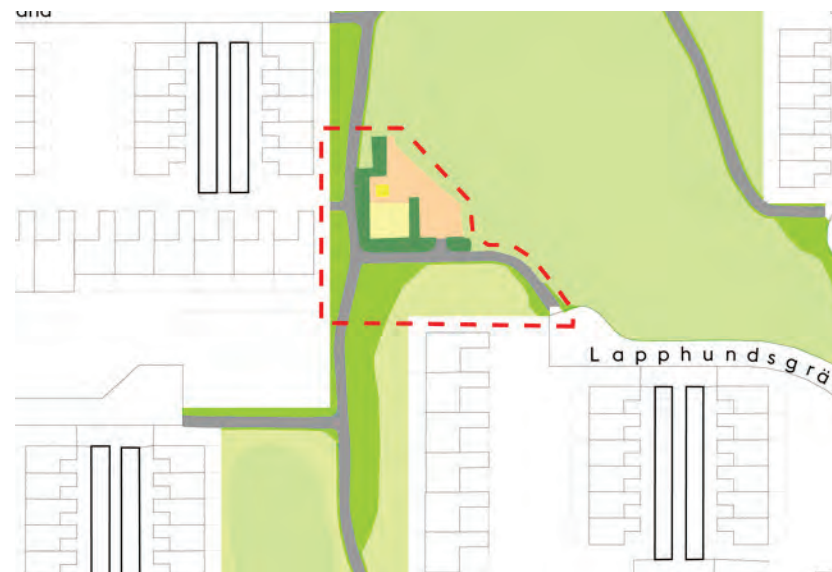
Besöksstryck: Lågt.

Utveckla och värna:

- Minska skötsel genom att ta ned delar av staket och kantstöd.
- Värna platsen som en målpunkt i viktigt stråk mot Skarpnäck.
- Värna naturlek och framhäv bergsknalle.

Lekyta, Boxergränd.

4 Eklunds Hage

Historik

Tidigare var marken odlingsmark och tillhörde torpet Eklunds gård, vilken revs 1959.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 2.5 ha

Innehåll: Större park med lekplats i skyddat läge bakom bostadshus. Lekplatsen renoverades 2015. Större parkträd ger en lummig karaktär. Lekplatsen ligger centralt i parken och omgärdas dels av naturmark samt dels av öppna gräsytor mot villabebyggelse. Lekplatsen innehåller bl.a. plats för grillning under tak, sandlek, gungor, löparbana, rutschkana, gungdjur och större klätterställning. Lekplatsen markmaterial utgörs till stor del av slittåliga material så som gummiastfalt, konstgräs, asfalt samt sand och grus. Parken har ett stort antal sittplatser med mycket varierad utformning och funktion. En minder avskild del innehåller sittplatser och bouldana invid perennplantering.

Analys

Upplevelsevärden: Bollspel (basket), Sitta i solen/skuggan, picknick, lek, naturlek, boule och pulka.

Trygghet: Rester från tidigare kojbyggen i skogsparti har resulterat i spikar i träd.

Tillgänglighet: Plana asfalterade gångvägar.

Bänkar med rygg- och armstöd finns.

Jämställdhet: Bra lekmöjligheter för de flesta åldrar.

Klimatanpassning: God infiltrationskapacitet. Stora fina parkträd.

Besöksryck: Mycket stort p.g.a. skolor och förskolor med små gårdar i området.

Utveckla och värna:

- Utveckla solskydd vid sandlåda.
- Värna koppling till naturmark samt naturleken.
- Anpassa skötsel och upprustningsbehov till det hårda trycket på parken.

Lek, Eklunds Hage.

5 Fastlagen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utvecklas till kvarterspark 2.9 ha

Innehåll: Naturmarksområde med ett par insprängda bollplaner i planare lägen. I anslutning till bollplanerna finns mindre klippta gräsmattor och vid den södra, en asfaltsplan. Tidigare in-gick en större lekpark i platsen vilken har tagits i anspråk för exploatering. Parken ligger inom Sköndal kärnområde för ek samt ingår som spridningszon enligt ESBO (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Analys

Upplevelsevärden: Fotboll, basket, badminton, sitta i solen/skuggan, naturlek.

Trygghet: Belysta gångvägar. Bollplan i södra delen är belyst. Stora buskage runt sittplatser.

Tillgänglighet: Flera av de korsande gångvägarna lutar. Platsen är mycket lokal då entréerna är otydliga.

Jämställdhet: Liten målgrupp.

Besöksstryck: Lågt.

Utveckla och värna:

- Utveckla parken till en kvarterspark med fler aktiviteter för barn som lek och naturlek men även aktiviteter för andra grupper.
- Undersök möjligheten att skapa en koppling norrut liksom söderut mot Sköndalsvägen.
- Värna gångstråket genom parken.
- Värna naturvärden och särskilt ekar, då platsen ligger inom Sköndal kärnområde för ek.

6 Skallet

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 2.8 ha

Innehåll: Större parkområde med lekplats som ligger helt omgärdad av radhus. I väster ligger ett naturmarksområde med varierande topografi, i öster större klippta gräsytor samt boll- och tennisplan. Lekplatsen i norr ligger på en plan yta kringgärdad av en vegetationsklädd vall som också används för lek. Lekplatsen har inga staket utan delarna avgränsas av sarger, buskage med kraftiga planteringsskydd samt en trämur som man kan sitta på. Lekfunktioner i form av gungor, klätternät, rutschkana, lekhus, gungdjur, gungbräda samt klätterställning. En ängsyta med klippta gångar inbjuder till naturlek.

Analys

Upplevelsevärden: Bollspel, tennis, sitta i solen, picknick, ro, lek, boule.

Trygghet: Lekplats och bollplan dåligt belysta.

Tillgänglighet: Tillgängliga gungor i gungställningen. Bänk med arm- och ryggstöd finns.

Klimatanpassning: God infiltration i och med naturmark. Ängsytor och större träd.

Besöksryck: Medel

Utveckla och värna:

- Utveckla med mer naturlek i och med närhet till naturmark.
- Värna de öppna gräsytorna och naturmarken.
- Se över trädens skick på lekplatsen.
- Förbättra belysningen på lekplats och bollplan.
- Se över behov av skugga för småbarnsleken.

Lekhus och klätterlek, Skallet

7 Smörbrödsvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Fickpark 0.13 ha

Innehåll: Ett förslag till ny detaljplan innebär att endast den lilla lekytan i norr behålls. Ett förslag för upprustning av den delen tas fram i samband med bebyggelsen.

Analys

Upplevelsevärden: Lek, pulkaåkning.

Trygghet: Buskage runt oupplyst lekplats, kan upplevas otryggt

Tillgänglighet: Plana ytor. Bänkar med armstöd.

Klimatanpassning: I och med byggnationen kan dagvattenproblematik uppstå.

Utveckla och värna:

- Se över möjligheten att ta hand om dagvatten.

Platsbildning, Smörbrödsvägen.

8 Semlan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 1.3 ha Sköndals enda parklek.

Innehåll: Park med bemannad parklek med många lekfunktioner så som gungor, lekhus, rutschkana, sandlåda, klätterställning, gungdjur och basketkorg. Parkleken avgränsas i väster av naturkulle vilket ger möjlighet till pulkaåkning. Parken ligger innanför bostadsbebyggelse och avskärmas av buskage mot bebyggelsen. En centralt placerad asfalterad yta för bl.a. bollspel tar en stor del av parkleken, runt vilken lekfunktionerna ligger utspridda. Inhägnad småbarnslek ligger lite avsides. Bra grillplats, med sittplatser under tak. Ett viktigt gång- och cykelstråk går längs parkens norra sida.

Analys

Upplevelsevärden: Boule, fotboll, basket, pulkaåkning, sitta i solen/skuggan, parklek, grill, klotterplank, naturlek.

Trygghet: Buskage skärmar av parklekens mot omgivande bebyggelse. Belysning längs gång- och cykelvägar samt i parklek.

Tillgänglighet: Plana asfalterade gångvägar. Bord och sittmöjligheter för både barn och vuxna. Tillgängliga lekhus, sandlåda och gunga.

Jämställdhet: Det finns en klätterlek för äldre barn.

Klimatanpassning: Platsen innehåller relativt stora asfalterade ytor vilka inte infiltrerar dagvatten.

Besöksryck: Medel.

Utveckla och värna:

- Värna närheten till naturmark och utveckla naturlek med fokus på äldre barn.
- Tydliggör stråket från norr.
- Undersök möjligheten att ta hand om dagvatten från omgivningen.
- Se över möjligheten att plantera större träd för solskydd i lekytor; särskilt i småbarnsleken.

Småbarnslek på parkleken Semlan.

9 Vörten och lekplatsen Skeppet

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utvecklas till kvarterspark 1.6 ha

Innehåll: Parken Vörten består av en naturmarkskulle kantad i söder av planare klippta gräsytor. I parkens södra ände ligger lekplatsen Skeppet, vars namn kommer från den iögonfallande lekskulpturen. Lekplatsen innehåller bl.a. en plaskdamm, lekskulptur, balanslek, gungor, bönkar och sandlåda. Leken ansluter på ett fint och lekfullt sätt till naturmarken. Söder om lekplatsen finns buskplanteringar och en vändplan.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen/skuggan, lek, naturlek, bad, grön oas.

Tillgänglighet: På lekplatsen genomgående plana och jämna ytor. Bänkar med arm- och ryggstöd finns.

Jämställdhet: Lekplatsen riktar sig främst till yngre barn.

Klimatanpassning: Lekplatsen Skeppet innehåller framförallt hårdgjorda ytor. Naturmarken består av blandskog med både lövträd och tall.

Besökstryck: Medel

Utveckla och värna:

- Utveckla Vörten till en kvarterspark genom att utveckla fler parkkvaliteter. Leken bör utvecklas även för äldre barn.
- Värna lekplatsens koppling till naturmarken och utveckla den kopplingen.
- Värna naturmarken och de solitära träden.
- Värna plana ytor längs gångvägarna.
- Undersök möjligheten att ta hand om dagvatten.
- Undersök möjligheten att ta bort vändplanen och därmed införliva den delen i parken.
- Värna gångstråken genom parken och stärk kopplingen söderut då det ingår i ett längre viktigt grönt parkstråk genom Sköndal.

Konstverk och lekskulptur på lekplatsen Skeppet.

Plaskdamm på lekplatsen Skeppet.

10 Vackra Nannas park

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 1.5 ha

Innehåll: Kilformad park omgiven av naturmark med varierande topografi. Grusade gångvägar i parkens ytterkanter framhäver gränsen mellan den mer slutna naturmarken och det öppna parkrummet. Dagvattenstråk i parkens mitt är ett pedagogiskt och fint inslag med mycket perenner. Öppna gräsytor med berg i dagen samt mindre träplattformar utspridda i gräset. Lekyta med kompisgunga och låg klätterställning i parkens västra del. I öster, nedanför bergsbrant finns en grillyta med sittplatser. Parken ingår som spridningszon enligt ESBO och är också en del i habitatnätverket för barrskogsfåglar (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Analys

Upplevelsevärden: Grill, picknick, ro, lek, naturlek, sitta i solen, promenader, vattenkontakt (dagvatten), skogskänsla.

Trygghet: Väl belyst park och gångvägar.

Tillgänglighet: Plana och breda gångvägar, parkbänkar med arm- och ryggstöd.

Jämställdhet: Fokus småbarnslek. Grillyta som social mötesplats för alla åldrar.

Klimatanpassning: Synlig dagvattenhantering. Naturmark och gräsytor.

Besöksstryck: Medel.

Utveckla och värna:

- Värna parkrummet och naturleken.
- Värna naturmarken. Stärk barrskogssambandet.
- Utveckla naturlek.

Dagvattenstråk, Vackra Nannas park.

11 Kornbrödet

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 5.4 ha

Innehåll: Kuperat natursområde med varierad topografi. Längs med gångvägen ligger en bollplan. Parken ingår i Sköndal kärnområde för ek (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Analys

Upplevelsevärden: Skogskänsla, bollspel, grön oas, naturlek.

Trygghet: Belyst gångväg.

Tillgänglighet: Asfalterad men brant gångväg. Sittplatser finns.

Jämställdhet: Bollplanen riktar sig främst till pojkar.

Klimatanpassning: Naturmark.

Besöksstryck: Lågt.

Utveckla och värna:

- Värna det öst-västliga stråket genom parken då det kopplar mot ett längre parkstråk i Sköndal.
- Undersök möjligheten att utveckla bollplanen till en mindre skate-anläggning.

12 Sköndalsbro

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utveckla till strandpark 1.5 ha

Innehåll: Grönstråk mellan radhusbebyggelse och Drevviken. Centralt beläget finns lekplats med gungställning och liten sandlåda. I övrigt öppna gräsytor omgärdade av fina stora parkträd. Parken ingår som kärnområde enligt ESBO och ligger inom Sköndal värdekärna för ek (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Analys

Upplevelsevärden: Lek, bollspel, promenader, ro.

Trygghet: Öppna ytor med god uppsikt. Belysning längs gång- och cykelväg samt vid lekplats.

Tillgänglighet: Stråket är plant. Omgivande gräsytor och strandzonen sluttar.

Klimatanpassning: God infiltration i park.

Besöksstryck: Högt

Utveckla och värna:

- Utveckla platsen till en strandpark genom att tillföra fler parkkvalitéer.
- Värna plana ytor.
- Värna och stärk eksambandet genom skötsel och nyplantering.
- Värna naturstrandspartier med vegetation och sköt enligt befintlig skötselplan.
- Utveckla de platser längs stranden som har vattenkontakt.
- Undersök möjligheten att stärka den biologiska mångfalden.
- Förnya skyltar till Arboretum.

Del av Sköndalsbro.

13 Spritstorget

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg 0.14 ha

Innehåll: Fint lokalt torg centralt beläget i Sköndal, mitt emot Sköndalsskolan. Torget renoverades 2015. På långsidorna omges torget av lägre bostadshus med lokaler i bottenplan. Torget är plattbelagt och har en gräsyta i mitten med perennplantering i ena kanten. Gräsytan flankeras av trädtrader innehållande magnolior. I fonden ligger ett skogsparti som ger en fin inramning till torget.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, ro, uteservering, blomprakt (lokalt).

Trygghet: Öppen och väl belyst plats med god uppsikt från bostadshusen.

Tillgänglighet: God tillgång på sittplatser och tillgängliga ytor.

Klimatanpassning: Gräsytan tar inte hand om dagvatten från intilliggande ytor. Magnolior, perennytor och vårlöksplantering tillför platsen biologisk mångfald.

Besöksstryck: Lågt.

Utveckla och värna:

- Se över möjligheten att fördröja och utnyttja dagvatten för bevattning av träd och planteringar på torget.
- Värna koppling till närliggande naturmark.
- Utveckla den biologiska mångfalden.

Spritstorget.

14 Byängen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 0.8 ha

Innehåll: Park som utvecklas i samband med nya bostäder. Innehåller en torgdel samt en naturmarksdel med värdefulla ekar. Platsen ligger inom ett kärnområde enligt ESBO samt inom Sköndal värdekärna för ek. Området ligger också inom habitatnätverket för barrskogsfåglar. (Se del 1 ekologisk infrastruktur.)

Utveckla och värna:

- Värna naturmarksdelen och de befintliga ekarna.
- Stärk ek- och barrskogssambanden.
- Utveckla kopplingarna mot Flatenområdet.
- Se över möjligheten att infiltrera och fördröja dagvatten på platsen bl.a. för bevattning av träd och planteringar på i parken.

15 Naturpark Sköndalsbro

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 10 ha

Innehåll: Naturparken ligger mellan Nynäsvägen och Drevviken och består till stor del av unik lövskogsvåtmark. Området ingår som livsmiljö för skyddvärda arter enligt ESBO och ingår också i habitatnätverket för groddjur. (Se del 1 ekologisk infrastruktur.) Våtmarken har kopplingar upp mot Skönstaholmssfältet. Inom parken finns längs kanterna gångvägar men det är svårt att ta sig igenom området. Platsen är viktig för rening av dagvatten. Delar av parken ligger i stadsdelen Farsta.

Utveckla och värna:

- Värna och utveckla våtmarken.
- Restaurera naturmarken.
- Utveckla ekosystemtjänsterna på platsen bl.a. den biologiska reningen av vatten.
- Undersök möjligheten att anlägga gångvägar/spänger för att skapa kopplingar genom våtmarken.
- Se över möjligheten att ta fram information om platsen för allmänheten för att skapa större förståelse för dess värde.

Farsta

Historik

Området som utgör stadsdelen Farsta tillhörde tidigare Farsta gård. Själva gården som ligger i den angränsande stadsdelen Farsta strand har anor från 1300-talet. Namnet Farsta kommer från Farlasta som är skriftligt belagt sedan 1384 och anses betyda Farles plats. Stadsdelen Farsta bildades 1926 vilket i det närmaste innebar en namnändring från det tidigare Södertörns villastad. År 1957 bröts Larsboda och Farsta strand ut och 1962 fastställdes stadsdelens nuvarande gränsdragning. En första stadsplan lades fram 1953. Det skulle bli en efterföljare till ABC-staden Vällingby med stort kommersiellt centrum och arbete inom bekvämt avstånd från hemmet. Bebyggelsen uppfördes i huvudsak mellan 1956 och 1965. Den av arkitekterna Sven Backström och Leif Reinius utformade centrumanläggningen invigdes 1960. Den nya förstaden fick sin uppvärmning från Sveriges första kommersiella kärnkraftverk, Ågestaverket. Under slutet av 1990-talet genomfördes en förnyelse av Farsta centrum.

Karaktär

Farsta utgör en milstolpe inom svensk stadsplanering. Erfarenheterna från Vällingby anpassades i Farsta till den allt starkare tron på bilismen, vilket påverkade såväl planarbete som arkitektur. Stadsdelen präglas av folkhemsarkitekturens tänkande med bostäder i grannskapsenheter, anpassat till terrängens förutsättningar. Utifrån Farsta centrum har bostadsbebyggelsen grupperats med allt lägre och lägre höjder – alltifrån de höga punkt- och skivhusen vid centrum, till trevånings lamellhus och längst ut radhus. Farsta har goda kollektiva förbindelser med tunnelbana och bussar samt pendeltågsstation i närliggande Farsta strand.

Den storskaliga 60-tals arkitekturen till trots upplevs Farsta ändå som en grön stadsdel. Landskapet är kuiperat och gatunätet är anpassat till den stundtals mycket varierade terrängen med berg i dagen. Stadsdelen har ett parknät med många fina promenadstråk. På dessa går det att röra sig från Magelungens strand upp till Drevvikens strand.

Planerad utveckling

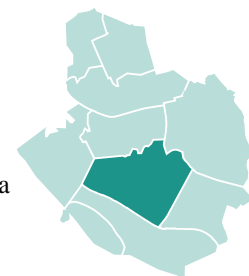
I och med det pågående tyngdpunktsarbetet planeras det för ca 8000 nya bostäder samt arbetsplatser och verksamheter i stadsdelarna Farsta, Farsta strand och Larsboda. I Farsta sker utbyggnad framförallt kring centrum, längs Farsta- och Magelungsvägen och i anslutning till Nynäsvägen. I samband med detta tittar man också över möjligheterna att öka orienterbarheten och skapa en mer levande stadsmiljö. Som en del i arbetet ska också nya parker anläggas och befintliga parker rustas upp. I tyngdpunktsarbetet ligger den planerade parktillgången i Farsta på lika låga nivåer som Södermalm har idag.

Rekreativa värden

De rekreativa värdena återfinns främst i stadsdelsparken Farstaängen, i de större kvartersparkerna Västboda och Klyftan, vid Hökarängsbadet och på Farsta torg. Farstaängen innehåller en bemannad parklek; den enda i stadsdelsområdet som har sommaröppet. Hökarängskogen är ett naturområde med möjlighet till promenader och naturupplevelser. De högsta naturvärdena finns i Fagersjöskogen som ingår i ev värdekärna enligt ESBO, bland de värdefulla gamla tallarna som hittas insprängda bland bebyggelsen och i ekmiljöerna på Skönstaholmsfältet, mellan Perstorpvägen och Drevviken samt i Teliaområdet. Ekmiljöerna ingår i

Fakta

Antal invånare: 14156
Yta: 244 ha
Andel grönyta: 36%
Andel grönyta parkmark: 29 ha
Grönyta per boende: 20 kvm

Källa: Farsta Stadsdelförvaltning år 2016

Sköndals kärnområde för ek. Farsta stadsdelsområde innehåller också en del av det viktiga våtmarkssambandet mellan Drevviken och Skönstaholmsfältet som är en del av habitatnätverket för groddjur. (Se del 1 ekologisk infrastruktur.)

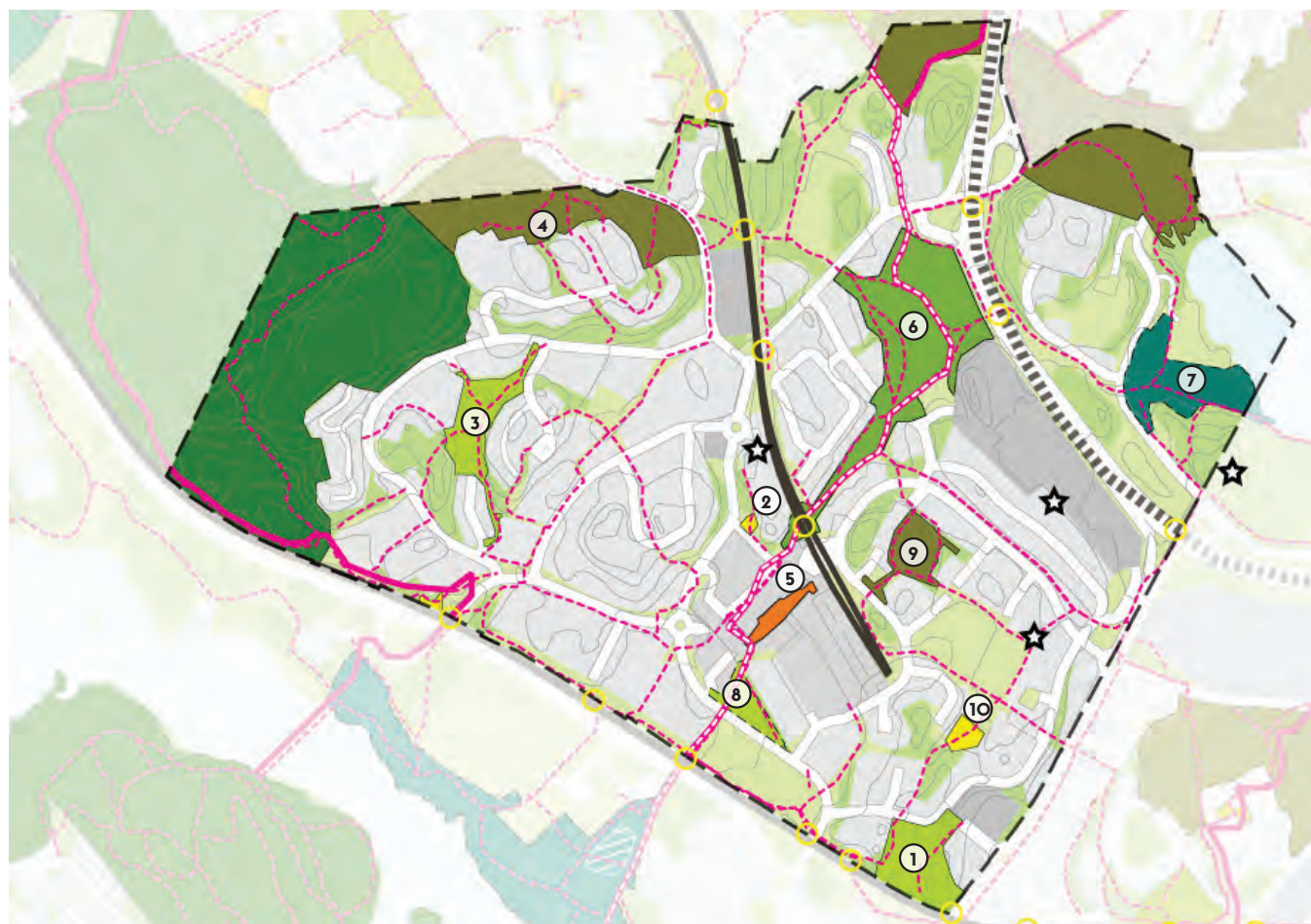
Rekreativa brister

I Farsta centrum, där exploateringen är som tätast, är också tillgången på parker som lägst. Med den förväntade bebyggelseutvecklingen i centrum kommer bristen att öka. Även områdets östra delar saknar parker. Topografin gör det svårt att orientera sig och genererar också utmaningar vad gäller tillgängligheten i stadsdelen. Delar av parkmarken är kraftigt kuperade vilket begränsar användandet. På grund av topografin råder det brist på plana ytor inom stadsdelen. Det finns också en otydlighet i karaktärer och stråk. Många gator är utformade som större vägar. Nynäsvägen skär genom norra delen av stadsdelsområdet och bildar en kraftig barriär mot Drevviken. Buller från vägen försvårar användandet av intilliggande grönytor och närliggande gångstråk känns otrevliga att promenera längs. I söder bildar Magelungsvägen och järnvägen

barriär mot Farsta strand och Magelungen. Tydliga entréer in mot Fagersjöskogen saknas. Parkerna behöver ges fler kvaliteter och rikta sig till fler åldersgrupper. Farsta har inga allmänt tillgängliga större bollplaner. I och med den planerade bebyggelsen kommer stadsdelens eksamband att försvagas.

Utveckla / Värna

- Värna Drevvikens strand avseende dess betydelse som ekologisk värdekärna enligt ESBO.
- Värna ekar och deras spridningssamband längs Drevviken och f.d. Teliaområdet.
- Värna äldre tallbestånd.
- Värna stadsdelens plana ytor.
- Utveckla befintliga parker med fler parkkvaliteter.
- Tillskapa nya parker vid exploatering av mark för att kompensera för parkbristen i området. Parker måste vara tillräckligt stora för att klara av det förväntade slitaget.
- Anlägg en aktivitetspark i östra delen.
- Öka skötseln och upprustningstakten på parkmark för att klara av det ökade slitaget.
- Värna de gröna bilfria kopplingarna mellan Farstaängen och vidare upp mot Starrmyran.
- Förbättra orienterbarheten och utveckla stråk och kopplingar i hela stadsdelen men framförallt vid Farsta centrum.
- Stärka kopplingarna inom stadsdelen och till omgivande stadsdelar genom att utveckla det nord-sydliga stråket Farsta gård-Olympiaparken till ett s.k. Stockholmsstråk med ett pärlband av aktiviteter.
- Förstärk kopplingarna från de västra och östra delarna in mot Farsta centrum.

Teckenförklaring

- Stadsdelspark
- Kvarterspark
- Naturpark
- Parktorg
- Bostadsnära natur

Parker

1. Lekplats klyftan
2. Farsta centrum entré
3. Västboda
4. Hökarängsskogen
5. Farsta centrum
6. Farstaängen

7. Hökarängs badet
8. Ekparken
9. Toppen Torsbygatan
10. Plats Kilsgatan

Planerade parker

- ☆ Område som föreslås att kompletteras med park

Grönstråk

- Utv. till Stockholmsstråk
- Viktigt rekreativt stråk
- Gångstråk
- Befintlig koppling
- Barriär

1 Lekplats Klyftan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 1.6 ha
Innehåll: Parken är lokaliserad mellan Kristinehamnsgatan och Järnvägen och utgör en karaktäristisk landform i stadsdelen. Lekplatsen ligger mycket naturskönt i en smal dalgång omgärdad av tydliga väggar bestående av berghällar och kuperad naturmark. Mot Kristinehamnsgatan sluttar parken kraftigt uppåt och höjdskillnaderna tas upp av flera muromgärdade terrasser. Parken renoverades 2010 och innehåller bl.a. klätterlek, småbarnslek, asfaltsplan, flertalet sittplatser, regnskydd och grill. Parken innehåller många värdefulla stora träd så som ek och tall.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, bollspel, sitta i solen, sitta i skuggan, ro, naturlek, lek, skogskänsla, grön oas, grillar, konst.

Trygghet: Gångvägen genom parken är väl belyst.

Tillgänglighet: Från Kristinehamnsgatan nås parken via en brant gångväg eller trappor. En planare anslutning till parken finns via det grönstråk som löper utmed järnvägen. Parken är i övrigt plan med undantag av två terrasser upp mot Kristinehamnsgatan. Det finns också en grusväg från Edagränd som är brant och innehåller trappor.

Jämställdhet: Lek för yngre barn dominerar men det finns även utrustning för lite äldre barn. Samlingsplats för alla vid grillar. Mindre

bollplan/basket med hängmöjligheter bredvid gynnar en mer jämställd lek.

Klimatanpassning: Parken har god infiltration. Stora träd som ex. ek och tall ger bra skugga vid leken.

Besöksryck: Medel. Platsen används av förskolor och skolor.

Utveckla och värna:

- Värna de värdefulla solitärträden längs stråket liksom på lekplatsen.
- Säkra återväxten av ek och tall.
- Värna den fina balansen mellan öppet och slutet i parken och att den utnyttjar naturen till lek på ett bra sätt.
- Undersök möjligheten att utveckla terrasserna upp mot Kristinehamnsgatan med exempelvis blomsterprakt.
- Undersök möjligheten att ta hand om dagvatten från omgivningen.

Lek i kvartersparken Klyftan.

2 Farsta Centrum, Entré

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur med viss parkvärde, 0.1 ha

Innehåll: Platsen ligger i norra hörnet av parkeringen till Farsta Centrum. Det utsatta läget vid trafikerade vägar har ändrat inriktning på platsen som i dagsläget består av en klippt gräsyta, gångväg, sittplatser samt några nyplanterade träd. Delar av platsen planeras att exploateras. Platsen kommer troligtvis få en ökad betydelse i och med exploateringen av Farsta centrum.

Analys

Upplevelsevärden: Grön oas.

Trygghet: Gångvägarna kring gräsytan är väl belysta. Platsen ligger väl synligt från trafikerad väg in till Farsta centrum.

Tillgänglighet: Gångytorna av asfalt är plana och parkbänk har arm- och ryggstöd.

Jämställdhet: Platsen används inte i någon större utsträckning.

Klimatanpassning: Gräsytan infiltrerar troligtvis vatten från omgivande naturmark.

Besöksstryck: Lågt, med avseende på användning. Högt, med avseende på hur många som passerar platsen.

Utveckla och värna:

- Värna platsens potential som framtida fickpark i och med utvecklandet av Farsta centrum.

Plats vid Farsta Centrum.

3 Västboda

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 2.1 ha.

Innehåll: Större park och parkstråk belägen mellan bostadshus på Värmlandsvägen och Sunnemobacken. Parken omges av gångvägar, naturmarksbranter och lägre bostadsbebyggelse. Parken innehåller större klippta gräsytor, en lekplats samt en grusad sittyta med bänkar i skuggigt läge vid foten av en bergsvägg. Planer finns på anlägga en bollplan. I parken finns många större värdefulla träd. Parken ligger inom habitatnätverket för barrskogsfåglar (se del 1 ekologisk infrastruktur). Från parken är det möjligt att röra sig via parkstråk mot omgivande parker och naturområden. Tyvärr är inga av stråken kompletta utan har större eller mindre brister i vad gäller orienterbarhet, trygghet eller omgivande miljö.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, pulkabacke, bollspel, sitta i solen, sitta i skuggan, picknick, lek, naturlek, grön oas, grill, (bollspel).

Trygghet: Gångvägar och lekplats är belyst.

Tillgänglighet: Gångytorna av asfalt är plana och parkbänk har arm- och ryggstöd. Sittytan vid bergsväggen är ej tillgängligt på grund av höjdskillnad mellan gångväg.

Jämställdhet: Lek med fokus mindre barn. Saknas något för äldre barn/ungdomar.

Klimatanpassning: Gräs- och grusytor infiltrerar dagvatten. Parken omgärdas av stora värdefulla träd och blommande träd och buskar vilket gynnar den biologiska mångfalden.

Besöksryck: Medel

Öppen gräsyta i kvartersparken Västboda.

Lek i kvartersparken Västboda.

Utveckla och värna:

- Undersök möjligheten att ta hand om dagvatten från omgivningen.
- Värna de värdefulla stora träden i parken, särskilt tallar och ekar.
- Värna och stärk barrskogssambandet.
- Värna den större gräsytan då den fungerar bra som yta för spontanidrott och som allmän mötesplats för större grupper.
- Utveckla solskydd över sandlådan.
- Se över möjligheten att integrera lekytorna med de omgivande naturmarks- parkytorna bl.a. genom att ta bort staketet vid volträcke liskom vid klätterställning.
- Undersök möjligheten att utveckla sittplatsen vid bergväggen för bättre tillgänglighet och mer blomning (exempelvis rhododendron).
- Värna de gröna gångstråken som kopplar vidare mot andra parker och grönstråk.
- Förbättra koppling mot Fagersjöskogen.
- Värna, utveckla och förbättra stråket mot Västboda bollplan och vidare mot Farsta centrum.
- Värna, utveckla och förbättra stråket mot Farsta Strand och Farstanäset.

4 Hökarängsskogen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 7,7 ha

Innehåll: Hökarängsskogen som ligger både i Hökarängen och Farsta är ett naturområde med hållmarkstallskog. Topografin är, i den lilla skalan, spektakulär med raviner och vild karaktär. Skogen ligger i direkt anslutning till Fagersjöskogen och omgärdas i söder av radhusbebyggelse. I gränsen mellan skog och bostadsområde finns en inhägnad bollplan som inte användas i någon större utsträckning. Den norra delen av skogen används i hög utsträckning av skolor och förskolor. Spår av lek och slitage är mycket tydliga. Skogen är en del av habitatnätverket för barrskogsfåglar liksom för groddjur (se del 1 ekologisk infrastruktur). Kopplingar mot Fagersjöskogen saknas.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, bollspel, löpträning, skogskänsla, vild natur, naturlek

Trygghet: Gångvägarna genom skogen är belysta, bollplan saknar belysning.

Tillgänglighet: Gångvägarna upp mot bostadsområdet är breda men branta p.g.a. topografin. Parksoffor med armstöd finns längs vägen. I själva skogsområdet finns inga gångvägar och inte heller några tillgängliga stigar. Mot Fagersjöskogen är det heller inte möjligt att anlägga tillgängliga stigar p.g.a. topografin.

Besöksstryck: Mellan

Utveckla och värna:

- Värna den unika skogsmiljön. Spår från lek i skog finns och visar att området är välanvänt. Berghällarna tål kraftigt slitage.
- Värna och stärk områdets naturvärden generellt och specifikt barrskogssambandet.
- Värna den plana ytan vid bollplanen för framtida utveckling. Avveckla funktionen som bollplan.
- Utveckla kopplingarna mot Fagersjöskogen.

Utmanande topografi i den lilla skalan i Hökarängsskogen.

Hökarängsskogen.

5 Farstaängen och Dälden

Beskrivning

Karaktär och storlek: Dalstråkspark samt stadsdelspark. 8.0 ha

Innehåll: Området är uppdelat i två delar; Dälden som är ett parkstråk och Farstaängen som innehåller en parklek och större ängsytor. Dälden sträcker sig från Farstaängen i norr till Farsta centrum i söder. Parkstråket ligger i en dalgång och omges av högre belägna flerfamiljshus. Över stråket passerar både Färnebogatan och tunnelbanan via broar. Stråket vidgar sig i mitten, gångvägen delar på sig och lämnar en större gräsyta i mitten. Mellan gångvägarna ligger tre ovala platsbildningar som markeras med buskage och storgatsten. Platserna är utrustade med bänkar. Platsen under Färnebovägen är belagd med smågatsten och känns väl omhändertagen. Strax söder om Färnebogatan ser det ut som om större mängder vatten samlas vid regn.

Farstaängens parklek fokuserar på aktiviteter som exempelvis lekar, spel, odling, natur och rörelse. I parkleken finns också en öppen förskola. Lekplatsen ligger i kanten av en naturmarksslätt och består av en stor öppen yta som de olika lekfunktionerna är orienterade kring. Leken består bl.a. av småbarnslek omgärdad med staket, plaskdamm med dusch, basketplan, gungställning och delvis handikappanpassad klätterställning med ramp. Byggnaden är tillgänglig genom ramp upp till entrén. I lekplatsens utkant finns en inhägnad bollplan och en mindre grusplan. Planen saknar mål och belysning. Väster om leken ligger en större ängsmark. Farstaängen omgärdas delvis av

skogsslätter. Från Farstaängen leder viktiga gångstråk vidare mot andra viktiga målpunkter som Hökarängsskogen västerut, mot norr där det är möjligt att bilfritt röra sig till Starrmyran (i Hökarängen) och österut mot Hökarängsbadet och Drevviken. I läge för Färnebovägen är det otydligt hur man ska röra sig för att komma vidare till de olika målpunkterna. Delar av Farstaängen är mycket bullerstörd p.g.a. Nynäsvägen. Farstaängen ligger inom Sköndal värdekärna för ek.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, pingis, bollspel, löpträning, evenemang, folkliv, odling, picknick, ro, sitta i solen, sitta i skuggan, kulturmiljö, parklek, lek, grön oas.

Trygghet: Gångvägarna är väl belysta. Stråket ligger väl synligt från närliggande bostadshus medan parkleken ligger mer avskild.

Tillgänglighet: Gångytorna av asfalt är plana och parkbänkar har arm- och ryggstöd.

Klimatanpassning: Komplettera med dagvattendamm i lågpunkt längs stråket, strax söder om Färnebovägen.

Besöksryck: Mycket högt.

Utveckla och värna:

- Värna de kulturhistoriska värdena.
- Värna och sköt ekmiljöerna.
- Utveckla Farstaängen med fler parkkvaliteter bl.a. för äldre personer.
- Vidareutveckla aktivitetsutbudet för äldre barn och ungdomar.
- Utveckla parkvärden i Dälden med fokus på sociala samlingsplatser som inte fokuserar på lek.
- Utveckla solskydd vid småbarnsleken. Undersök möjligheten att ta bort staket kring vissa lektytor för att uppmuntra naturlek. Se över möjligheten att utveckla ängsmarken för lek.
- Se över gångstråken i parken.
- Värna de gröna bilfria stråken som binder ihop parker och naturområden i stadsdelen.
- Utveckla det s.k. Stockholmsstråket som går från Farsta gård i söder till Olympiaparken i norr med ett pärlband av aktiviteter.
- Se över möjligheten att fördröja och infiltrera dagvatten i parken bl.a. söder om Färnebogatan liksom i Farstaängens ängsytor.
- Tydliggör gränsen mellan privat och offentlig mark i Dälden.
- Se över möjligheten att utveckla den biologiska mångfalden i Dälden liksom i Farstaängen.
- Undersök möjligheten att införliva idrottsförvaltningens mark i Farstaängen eftersom det råder parkbrist i Farsta.

6 Farsta Centrum

Historik

År 1960 invigdes Farsta Centrum och det blev då internationellt uppmärksammat för sin speciella utformning. Stadsdelen gestaltades med ett centrumtorg omgärdat med lägre bebyggelse och runt detta 16-17- våningshöghus. Torget och omgivande byggnader renoverades år 2005/06.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg 0.5 ha

Innehåll: Farsta centrum är en regional mötesplats med urbana värden i form av folkliv, uteserveringar och torghandel. Torget utpekades i ÖP 99 som en värdefull kulturmiljö. Torget är avlångt och trädplanteringar av småvuxna ekar och klippta lindar skapar rumsbildningar för olika aktiviteter. På torget finns två mindre byggnader med café/kioskverksamhet och tillhörande sittplatser på torget. I torgets ena ände, delvis under tak, finns en scen. Scenen saknar tydlig koppling till torget då kioskerna delvis blockerar sikten. Ett av stadsdelsområdets viktigaste stråk, det som mellan Farsta gård i söder till Olympiaparken i norr, passerar Farsta centrum som idag utgör en barriär i stråket.

Analys

Upplevelsevärden: Evenemang, folkliv, torghandel, uteservering, kulturmiljö, blomprakt, fontän, sitta i solen.

Trygghet: Torget är väl belyst och mycket folk rör sig genom platsen. De två kioskerna försämrar överblickbarheten på torget.

Tillgänglighet: Plana och breda gångstråk längs fasaderna och sittplatser med rygg- och armstöd kantar gångstråken. Torget är plant men belagt med råkilad smågatsten.

Jämställdhet: Obalans mellan privat och offentligt på torget. Caféverksamheterna tar mycket stor yta i anspråk.

Besöksryck: Mycket stort.

Utveckla och värna:

- Värna det offentliga rummet och möjligheten till bl.a. offentliga sittplatser i både sol och skugga.
- Undersök möjligheten att minska de privata sittplatserna som hör samman med kioskerna på torget.
- Förtydliga och utveckla de viktiga grönstråken som leder norrut mot bl.a. Fartaängen/Drevviken och söderut mot Farsta strand/Magelungen.
- Utveckla entréerna och möjligheten att på en naturligt och enkelt sätt hitta in till torget från omgivande stråk.
- Se över möjligheten att förbättra för cyklister som ska passera Farsta torg.
- Reparera scenen.

Aktiviteter på Farsta Torg.

7 Hökarängsbadet

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utvecklas till strandpark. 3 ha.

Innehåll: Hökarängsbadet är ett strandbad beläget vid sjön Drevviken i anslutning till Hökarängens gård. Platsen innehåller klippta gräsytor, berghällar och sand för strandgästerna samt ett utomhusgym. På sommaren finns en kiosk. Badplatsen omges av natur. Bryggor leder vidare mot strandpromenad längs vattnet åt öster. Från Hökarängsbadet sträcker sig gångvägar som bl.a. leder mot Farstaängen i väster, Forsån i öster och Drevvikens strandpromenad i norr. Parken ingår som kärnområde enligt ESBO och ligger inom Sköndal värdekärna för ek (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Analys

Upplevelsevärden: Bad, vattenkontakt, sitta i solen, picknick, folkliv, ro, naturlek, grilla

Trygghet: Saknar belysning längs gångvägar och badplats. Saknar även belysning på hus vid toaletter.

Tillgänglighet: Breda plana gångvägar. Finns toaletter, även för personer med funktionsnedsättning.

Jämställdhet: Saknas möjlighet för personer med funktionsnedsättning att ta sig ned och bada.

Klimatanpassning: God infiltration, ängsmark finns.

Besöksryck: Stort på sommaren.

Utveckla och värna:

- Utveckla platsen till en strandpark med fler park-kvaliteter.
- Utveckla koppling österut längs med vattnet till Forsån.
- Värna plana ytor.
- Undersök möjligheten att omlokalisera parkeringen.
- Tydliggör och värna stråken.

- Värna och sköt ekmiljöerna.
- Stärk den biologiska mångfalden i brynen.

8 Ekparken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utvecklas till en kvarterspark 0.9 ha

Innehåll: Parken innehåller gräsytor, berg i dagen och större träd bl.a. värdefulla ekar. Parken används framförallt som passage. Några sittplatser finns. Platsen ligger längs det framtida Stockholmsstråket som går från Farsta gård i söder till Olympiaparken i norr. Platsen ligger vid Farstavägen och är trafikstörd. Upplevelsen av grön oas är trots det stark. Parken ska utvecklas i samband med tyngdpunktsarbetet.

Analys

Upplevelsevärden: Folkliv, ro.

Tillgänglighet: Tillgängligheten på stråken är god.

Utveckla och värna:

- Värna de stora träden och speciellt ekarna.
- Värna platsens starka karaktär och känsla av grön oas i ett utsatt läge.
- Utveckla parken till en kvarterspark genom att tillföra fler parkvärden.

9 Toppen Torsbygatan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur 1.4 ha

Innehåll: Naturmarkskulle med sittplats längst upp.

Analys

Upplevelsevärden: Utsikt, sitta i solen.

Tillgänglighet: Platsen är inte tillgänglig.

10 Plats Kilsgatan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur, 0.35 ha

Innehåll: En mindre parkyta med klippt gräs och en liten sittplats med perenner.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, grön oas.

11 Sunneplan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg 0.35 ha.

Innehåll: Liten torgbildning längs gångstråk mellan Farsta Centrum och Farsta strand. Huvuddelen av den öppna platsen tas upp av parkeringar. Platsen får sin karaktär av de stora rödekarna som står i parkeringsytan. Ev låg centrumbyggnad hyser några lokaler med verksamheter och service. Torget ger ett något övergivet intryck. Platsen är en viktig entré till parken och en länk mellan Farsta och Farsta strand. Platsen har ett konstverk.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, Uteservering, Konst

Trygghet: Torget är väl belyst och i och med läget i korsningen mellan gångstråk och Kristinebergsvägen upplevs ytan som trygg. I entrén in mot parken är sikten sämre och upplevelsen av trygghet sämre.

Tillgänglighet: Torget består av plana ytor. Lågt insteg mellan trottoar och parkering gör parkeringen tillgänglig men innebär även att parkering på trottoaren underlättas.

Jämställdhet: Platsen vänder sig inte till barn. Lekplats finns på kvartersmark i anslutning till torget.

Klimatanpassning: Utnyttja dagvatten till bevattning av träden.

Besöksryck:

Medel (i och med parkering, läget i stråket och lekplatsen på kvartersmark)

Utveckla och värna:

- Utveckla entrén mot parken så att den upplevs som mindre otrygg.
- Tydliggör stråket i riktning mot Farsta strand
- Se över planteringarna och marktäckning i planteringarna av klimat och trygghetsskäl.
- Tillför enklare lek/lekskulptur till platsen.

Larsboda

Historia

Torpet Larsboda omnämns första gången 1782 som Larsbo krog, troligen efter krögaren Lars Danielsson, och 1792 som Larsbodakrog, beläget invid gamla landsvägen till Dalarö. Torpet som tillhörde Farsta gård ligger strax norr om Edsvallabacken. Trakten har en lång historia och har varit bebodd åtminstone sedan yngre järnålder, vilket ett flertal fornfynd vittnar om. Farsta gårds ägor köptes vid sekelskiftet av två grosshandlare, för att bilda tomtbolaget AB Södertörns villastad. De lyckades dock aldrig sälja särskilt många tomter varför man år 1912 sålde marken till staden. Bortsett från villaområdet Runsätra äng, från 1930-talet, är planeringen av Larsboda knuten till ABC-staden Farstas exploatering, åren kring 1950. Den slutgiltiga generalplanen för Farsta antogs 1955 och senare samma år godkändes den första stadsplanen för Larsboda. Den första bebyggelsen, höghusområdet vid Filipstadsbacken, började uppföras 1956 och därefter följde radhusområdena vid Persbergsbacken och Forsbackagatan 1958 och vid Arvikagatan 1960. En stor del av marken i Larsboda avsattes i generalplanen för industri- och kontorsändamål. Den största anläggningen uppfördes för Kungliga Telegrafstyrelsen, numera Telia, mellan åren 1965-1970. I mitten av 1960-talet tillkom kontors- och industriområdet kring Frykdalsbacken. Efter 1960-talet har förtätningen varit begränsad fram till de senaste åren, då ett större bostadsområde tillkommit på den tidigare idrottsplatsen i stadsdelens sydvästra del och Larsbodaskolan har byggts om till lägenheter.

Karaktär

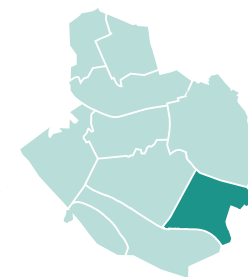
Före 1950- och 1960-talets utbyggnad var området lantligt och mycket naturskönt, med starkt kuperad terräng, blandad växtlighet och en mycket begränsad bebyggelse. Den lantliga idyllen är i viss mån bevarad, inte minst i de ekologiskt känsliga miljöerna längst Drevvikens strand och Forsån. Området utgör en stor del av ABC-staden Farstas arbetsområde och domineras av Telias administrationsbyggnader norr om Mårbackagatan och ett småindustriområde söder om Edsvallabacken. Bevarat mellan dessa ligger torpbebyggelse från 1700- och 1800-talet. Den relativt begränsade bostadsbebyggelsen består av höghus och radhus i sydväst samt villaområdet Runsätra äng i nordost. Väl inbäddat i den lummiga grönskan vid Drevviken finns även ett område med campingstugor och småhus från första hälften av 1900-talet. Stadsdelens södra gräns utgörs av Magelungsvägen och järnvägen vilka också bildar barriär mot Farsta strand och Magelungen. Nynäsvägen utgör en kraftig barriär mot Drevviken. Stadsdelen är också bullerutsatt p.g.a. de två trafiklederna och järnvägen.

Planerad utveckling

Enligt Stockholms översiktplan (samrådsförslag 2016) finns förslag på att utveckla ett modernt livsmedelscentrum i Larsboda. I anslutning till Nynäsvägen kan nya bostäder också tillkomma. Dels genom att omvandla Teliaområdet till en stadsdel med blandat innehåll, dels genom ny bebyggelse längs Perstorpsvägen.

Fakta

Antal invånare: 2351
Yta: 156 ha
Andel grönyta: 26%
Andel grönyta parkmark: 5 ha
Grönyta per boende: 23 kvm

Källa: Farsta Stadsdelförvaltning år 2016

Rekreativa värden

De största rekreativa värdena återfinns i naturstråket Forsån, parken Klippbacken, samt längs Drevviken. Stråket längs Forsån länkar ihop Magelungens strandpromenad med Drevvikens strandpromenad och gör det möjligt, med ett undantag; korsandet av Stortorpsvägen i Larsboda, att röra sig trafikfritt från Fagersjö till Flatens naturreservat. Miljön runt Forsån innehåller värdefulla biotoper av ekskog och hassel. Söder om Mårbackagatan finns landformer i form av skogsbeklädd hällmark som är värdefull för stadsbilden (Sociotopkartan, 2003). Från Frykdalstoppen har man utsikt mot både Drevviken och Magelungen. Drevvikens strand liksom naturmarken längs Forsån ingår i en värdekärna enligt ESBO liksom de ingår i habitatnätverket för groddjur. Klockudden och skogsmarken mellan järnvägen och Frykdalsbacken ingår i Sköndals kärnområden för ek och södra delarna av Forsån ingår i Farstanäsens kärnområde för ek (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Rekreativa brister

Det råder stor parkbrist i Larsboda. Stadsdelen saknar stadsdelspark och har brist på kvartersparker. Detta förstärks av att intilliggande stadsdel Farsta, också har brist på parker. Förutom Klippbacken saknar stadsdelen kvalitativa parker. Stadsdelen saknar också tillgång till natur- och friluftsområden. Topografin gör det svårt att orientera sig och genererar också utmaningar vad gäller tillgängligheten i stadsdelen. De grönytor som idag finns i de centrala delarna av Larsboda; Larsbodaskogen söder om Mårbackagatan samt Frykdalstoppen är kraftigt kuperade vilket begränsar användandet. Ingen större bollplan finns inom stadsdelen och ingen större lekpark. Naturmarken längs med Forsån växer igen vilket bl.a. påverkar de känsliga ekmiljöerna negativt. Detta är extra allvarligt med tanke på den planerade bebyggelsen i Teliaområdet och längs Drevviken vilken kommer att försvaga eksambandet Farsta/Sköndal/Skarpnäck, utpekat som ett av Stockholm läns kärnområden för ek. Igenväxningen av naturmarken påverkar också upplevelsen av stråket och bidrar till att området känns otrogt. Stråket är i delar extremt bullerstört p.g.a. Nynäsvägen. Strax innan Forsån möter Drevviken svänger stråket av längs Perstorpsvägen och det är inte längre möjligt att röra sig i naturmark. P.g.a. Nynäsvägen är det också svårt att nå Drevviken från alla delar av Larsboda.

Värna och utveckla

- Värna Drevvikens strand och Forsån avseende dess betydelse som ekologiska kärnområden enligt ESBO.
- Stärk och utveckla de ekologiska värdena längs Forsån genom skötsel.
- Värna eksambanden för att upprätthålla de ekologiska värdena.
- Värna äldre tallbestånd inne bland bebyggelsen.
- Värna stadsdelens plana ytor.
- Skapa fler kvalitativa parker i stadsdelen genom att utveckla befintlig naturmark, tillföra fler parkvärden till befintliga parker och genom att anlägga nya större parker i utvecklingsområdena.
- Utveckla ett sammanhängande rekreationsstråk längs Magelungen, Forsån och Drevviken som uteslutande rör sig i natur/parkmark.
- Förbättra orienterbarheten genom att skapa ett tydligt stråk från Drevviken, genom Teliaområdet, via östra pendeltågsnedgången och vidare mot Magelungen.
- Förbättra kopplingarna över Nynäsvägen.
- Förstärk kopplingarna mot Farsta centrum.
- Värna partier med orörd naturstrand vid Drevviken.

Gångstråk i Larsboda.

Kvartersparken Klippbacken.

Teckenförklaring

- Kvarterspark
- Naturpark
- Grön topp
- Bostadsnära natur

Parker

1. Klippbacken
2. Persbergsbacken
3. Frykdalstoppen
4. Forsån
5. Larsbodaskogen

Planerade parker

- ☆ Område som föreslås att kompletteras med park

Grönstråk

- Strandstråk utvecklas
- Viktigt rekreativt stråk
- Gångstråk
- Koppling föreslås
- Befintlig koppling
- Barriär

1 Klippbacken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 1.6 ha

Innehåll: Lekplats belägen mellan Filipstadsbacken och järnvägen. Lekplatsen har ett relativt litet utbud på lekredskap. Platsen omges av bostadshus, lundvegetation och naturmark med berghällar. Stor mix av blommande buskage och många stora ekar vid lekplatsen. Gräsyta som omges av låga stenmurar i anslutning till lekytan bildar ett vackert parkrum. Platsen ligger bullerstört vid järnvägen och Magelungsvägen.

Analys

Upplevelsevärden: Pulkaåkning, promenader, grön oas, sitta i solen, blomprakt, lek, skogs-känsla

Trygghet: Belysning finns. Lekplatsen har dock många och täta buskage. Svårt att få en överblick över hela parken.

Tillgänglighet: Asfalterad gångväg upp till pulkabacke. Annars branta gångvägar, trappa.

Jämställdhet: Lekparken riktar sig främst till yngre barn.

Klimatanpassning: God infiltration. Blommande buskage och perenner gynnar biologiska mångfalden.

Besöksstryck: Lågt.

Utveckla och värna:

- Utveckla platsen med fler parkkvaliteter.
- Värna den vackra karaktärsfulla platsen med stort naturinslag.
- Värna stora ekar och tallar.
- Se över möblering då den börjar bli gammal.
- Utveckla platsen vid äldreboendet med perennplanteringar.

Lekytta i kvartersparken Klippbacken.

2 Persbergsbacken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur

0.16 ha

Innehåll: Liten lekpark i bostadsområde. Platsen innehåller en gungbräda, rutschkana och sandlåda. Parken är mycket solexponerad. Lekplatsen omgärdas av ett staket. Platsen ligger inne i ett radhusområde och uppfattas som privat.

Analys

Upplevelsevärden: Lek.

Trygghet: Öppen plats, väl synlig från omgivande bostadshus.

Tillgänglighet: Plan grusad lekplats,

Jämställdhet: Lekplatsen riktar sig till yngre barn. Platsen upplevs privat.

Besöksryck: Endast boende runt om använder lekplatsen.

Utveckla och värna:

- Värna marken.
- Staket behöver lagas, alternativt tas bort.

Lekplats Persbergsbacken.

3 Frykdalstoppen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Grön topp, 2 ha

Analys

Upplevelsevärden:

Löpträning, promenader, utsikt, vild natur

Tillgänglighet:

Platsen är inte tillgänglig.

Jämställdhet:

Platsen går endast att nå från ett håll.

Utveckla och värna:

- Värna de kulturhistoriska värdena.
- Värna utsikten.
- Värna de stora träden.
- Utred om det är möjligt att anlägga en klätterled.

4 Forsån

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 9.0 ha

Innehåll: Se beskrivning under stråket Forsån på sidan 132.

Foto från Forsån.

5 Larsbodaskogen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 8 ha.

Innehåll: Parken består av kuperad blandskog med berg i dagen. Mellan två bergsknallar ligger ett lite planare parti med bl.a. ängsmark. Skogen är mycket vacker innehåller många värdefulla äldre tallar och ekar. Genom parken går ett par gångstråk som leder ner mot Farsta strands södra pendeltågsentré. Platsen och stråken, framförallt det östra, kommer att få större betydelse vid exploatering av Teliatomten i norr.

Analys

Upplevelsevärden: Löpträning, promenader, utsikt, vild natur.

Tillgänglighet: Parken och gångvägarna är inte tillgängliga.

Besökstryck: Lågt. Idag används platsen framförallt som passage.

Utveckla och värna:

- Värna platsen då det råder parkbrist i Larsboda och parkbristen kommer att öka i och med förväntad exploatering.
- Värna de äldre tallarna och ekarna.
- Utveckla parkvärdena, både i de planare delarna och skogsmarken.

Fagersjö

Historik

Stadsdelen Fagersjö, som har fått sitt namn av det vackra läget vid sjön Magelungen, hörde tidigare i huvudsak till Farsta gård. Farsta gårds ägor köptes vid förra sekelskiftet av två affärsmän vars intention var att grunda en exklusiv förstad. Dessa bildade 1901 AB Södertörns Villastad men endast ett fåtal byggnader uppfördes, främst längs Fagersjövägen – norr om järnvägen och dåvarande Fagersjö stationshus samt utmed stranden vid Magelungen. Stadsdelen bildades 1926 och fick nuvarande gränsdragning trettio år senare, 1956. Den första stadsplanen, signerad stadsplaneavdelningens chefsarkitekt Torsten Westman, fastställdes 1960 och eftersträvade en klar arkitektonisk åtskillnad mellan den äldre villamiljön och den nya hyreshusbebyggelsen. Den nya bebyggelsen, bestående av punkt-hus, lamellhus och radhus, uppfördes huvudsakligen mellan 1961 och 1970 och ledde till att en betydande del av de äldre villorna revs. Allt sedan tiden för Södertörns villastad och fram till idag har villabebyggelsen kompletterats. I övrigt har förändringarna fram till 2000-talet varit försiktiga, då centrum revs för att ge plats åt tre punkthus och ett område med serviceinrättning som uppfördes längs södra delen av Magelungsvägen.

Karaktär

Det delvis starkt kuperade Fagersjö ligger vid Magelungens norra strand. Inom ett ganska begränsat område samsas en rad olika typer av bebyggelse; det lilla stationssamhället med sina villor från 1900-talets början, det tids- och stilmässigt varierade villaområdet utmed stranden samt lamellhus, radhus och punkthus

från 1960-och 1970-talet. I norra Fagersjö ligger den s.k. Högdalstoppen 2, som med sina 102 meter över havet troligtvis är Stockholm stads högsta punkt. På det intilliggande Högdalsberget reser sig vattentornet Högdalsreservoaren som ett landmärke för Fagersjö. Magelungsvägen tillsammans med järnvägen utgör en kraftig barriär inom Fagersjö där Fagersjöskogen och Högdalstopparna ligger på norra sidan medan Magelungen samt merparten av bebyggelsen ligger söder om vägen. Stadsdelen har dåliga kollektiva förbindelser.

Planerad utveckling

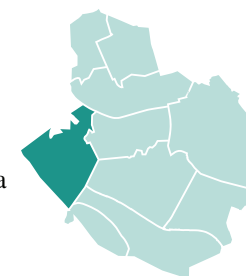
I området planeras för fler bostäder i anslutning till befintlig bebyggelse längs Magelungsvägen.

Rekreativa värden

I stadsdelen finns en större välbesökt kvarterspark, Måsen som ligger vid strandpromenaden och innehåller bl.a. plaskdamm, lek, gräsytor och spontanidrottsplan. Via Magelungens strandpromenad är det, med ett undantag, möjligt att utan att korsa någon väg i plan röra sig ända upp till Flatens naturreservat. Åt öster går det, via Magelungsvägen, att röra sig till Rågsveds friområde. Fagersjö stadsdelsområde innehåller stora natur- och rekreationsvärden i form av Fagersjöskogen, Högdalstopparna och Magelungens strand. Fagersjöskogen utgör en del av Hanvedenkilen och ingår i ett kärnområde enligt ESBO. Skogen ingår också i habitatnätverket för barrskogsfåglar liksom i habitatnätverket för groddjur. Längs Magelungens strand finns viktiga orörda naturstrandspartier som är en förutsättning för Magelungens rika fågelliv. Strandremsan liksom bland- och ädelskogshöjden mellan

Fakta

Antal invånare: 2986
Yta: 190 ha
Andel grönyta: 62%
Andel grönyta parkmark: 12 ha
Grönyta per boende: 40 kvm

Källa: Farsta Stadsdelförvaltning år 2016

Magelungsvägen och järnvägen utgör kärnområde enligt ESBO och är också delar av habitatnätverken för eklevande insekter liksom för groddjur (se del 1 ekologisk infrastruktur).

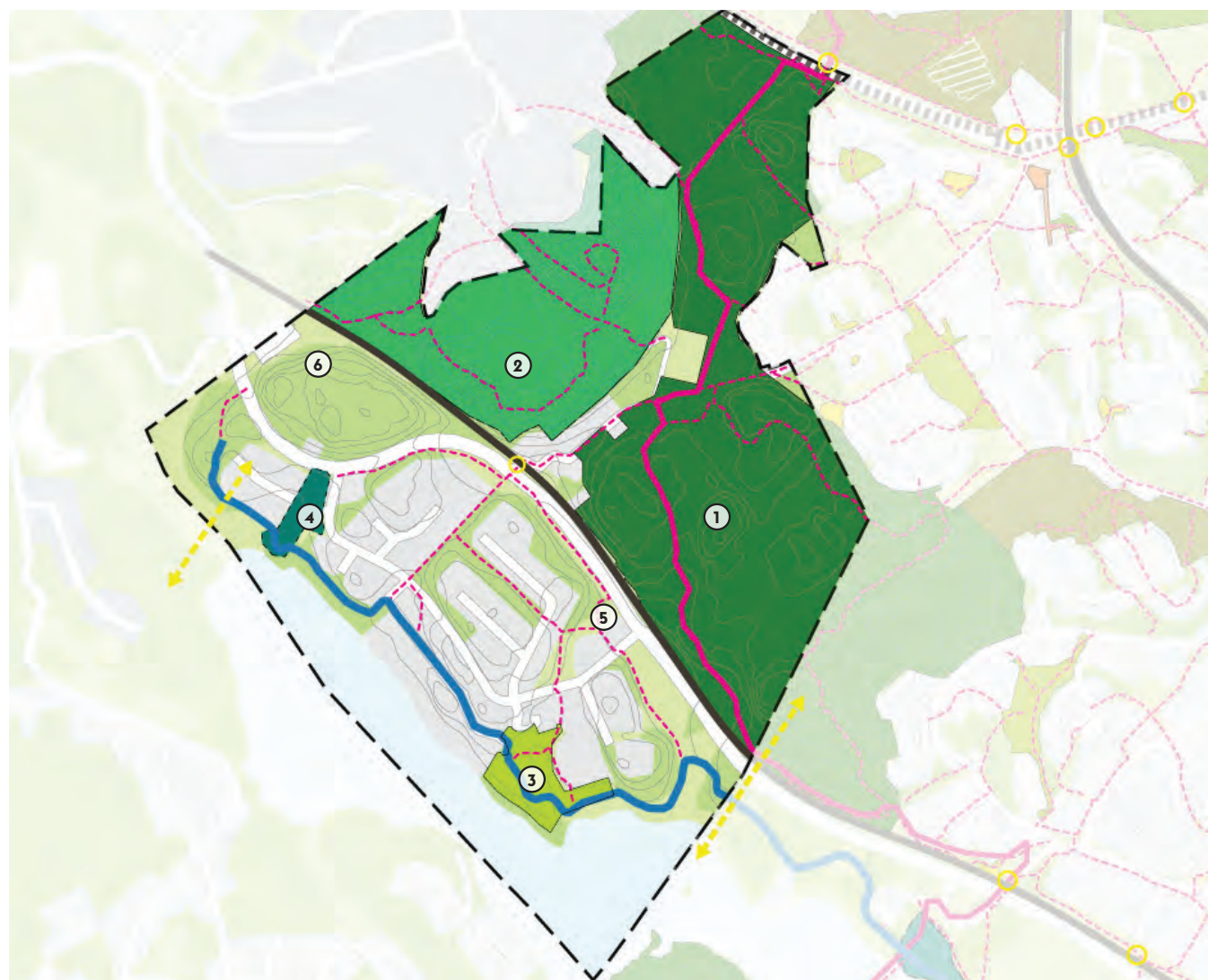
Rekreativa brister

Fagersjö består av stor andel grönyta men har brist på rekreativa kvaliteter utöver grönska. Stadsdelen saknar stadsdelspark och har få kvartersparker. I förhållande till folkmängd är parkbristen idag dock inte så stor. Fagersjö har ingen tydlig centrumdel, stadsdelen har sämst centrumfunktioner i Stockholm stad, och inga självklara mötesplatser. Tillgången till de större rekreationsområdena, Fagersjöskogen och Högdalstopparna är dålig p.g.a. den barriär Magelungsvägen och järnvägen utgör. Tillgången försämras ytterligare i och med att entréerna till Fagersjöskogen och Högdalstopparna är otydliga. Samtidigt som de gröna omgivningarna är en stor tillgång för de boende fungerar de i viss mån som barriärer mot omgivande stadsdelar bl.a. då alternativa, upplevt trygga, stråk genom bebyggelse saknas. Strandpromenaden längs Magelungen saknar

funktioner utöver grönska och vattentillgång. Delar av stråket är inte tillgängligt.

Utveckla / Värna

- Värna Fagersjöskogen och Magelungens strand m.m. avseende deras betydelse som ekologiska kärnområden enligt ESBO.
- Värna de ekologiskt värdefulla täta naturstrandspartierna.
- Värna plana ytor och gräsytor.
- Utveckla de befintliga parkerna med fler parkvärden.
- Utveckla mötersplatser för Fagersjöborna.
- Utveckla de rekreativa värdena i Fagersjöskogen bl.a. genom att förstärka entréer. Stärk kopplingen mellan Fagersjö och Fagersjöskogen genom en ny entré/koppling över Magelungsvägen.
- Stärk kopplingen mellan bebyggelsen i Fagersjö och Högdalstopparna (och därmed mellan Fagersjö och Högdalen) genom att förstärka entréer och utveckla de rekreativa funktionerna på Högdalstopparna.
- Skapa en tydlig och säker koppling över Magelungsvägen.
- Skapa en grön koppling till Rågsveds friområde.
- Utveckla ett upplevt tryggt stråk mellan Fagersta och Farsta Strand.
- Utveckla strandstråket längs Magelungens strand med fler aktiviteter och platser. Förbättra tillgängligheten där det är möjligt.

Teckenförklaring

	Strandpark
	Kvarterspark
	Grön topp
	Natur och friluftsområde
	Naturpark

Parker

1. Fagersjöskogen	4. Skrattnåsvägen
2. Högdalstopparna	5. Bollplan
3. Måsen	6. Naturområde vid Magelungsvägen

Grönstråk

	Strandstråk utvecklas		Befintlig koppling
	Viktigt rekreativt stråk		Barriär
	Gångstråk		
	Koppling föreslås		

1 Måsen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 3.2 ha

Innehåll: Park med parklek och större gräs och naturmarksytor vid Magelungens strand. Parken ligger vid Magelungen och Fagersjöskolan och har en varierande topografi. I de låga delarna mot vattnet och skolan ligger en central gräsyta med flertalet träd, plaskdamm, asfaltsytor, större klätterlek och småbarnshage. Lite avsides på en naturmarkshöjd ligger en fotbollsplan och gungställning med gungställningar. Parkleken ligger fint integrerad i naturmarken med bl.a. bergshäll som ansluter mot plaskdammen. En träbrygga leder ut i vattnet. Platsen ingår i ett kärnområde enligt ESBO och är också en del av habitatnätverket för eklevande insekter liksom för groddjur (se del 1 ekologisk infrastruktur). Platsen ska tillsammans med Fagersjöborna omvandlas till en aktivitetspark och bli en mötesplats för hela stadsdelen.

Analys

Upplevelsevärden: Bollspel, promenader, bad, vattenkontakt, picknick, ro, sitta i solen, naturlek, parklek, frisbeegolf.

Trygghet: Bra belyst park. Ytan vid plaskdammen är öppen och lättöverskådlig.

Tillgänglighet: Gott om bänkar finns, dock utan armstöd

Besöksstryck: Stort.

Utveckla och värna:

- Utveckla platsen till en mötesplats för hela Fagersjö i samråd med invånarna i stadsdelen.
- Värna de ekologiska värdena, särskilt ekbestånd, äldre barrträd och naturstränder.
- Utveckla kontakten med vattnet.
- Värna den fina integreringen mellan natur och park.
- Värna de plana och svagt sluttande ytorna.

Parkleken Måsen.

Bollplan vid parkleken Måsen.

2 Fagersjöskogen

Historik

Fagersjöskogen var en del av Farsta gårds utmark d.v.s. användes för bete sommartid. På lagaskifteskartan från 1874, beskrivs utmarken som bergsbunden med kärrmark och jämn mark i lågpunkter. Sedan Stockholm stad köpte marken i början av förra sekelskiftet har under åren, visst skogsbruk förekommit. I den kommunomfattande naturinventering som gjordes i början av 80-talet framkom att delar av skogen har högt naturvärde. Området ingår i en av Storstockholms gröna kilar, Hanvedenkilen, som leder in mot stadens centrala delar.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Natur- och friluftsområde 85 ha

Innehåll: Fagersjöskogen ligger i stadsdelarna Hökärängen, Fagersjö och Farsta. Skogen avgränsas i söder av järnvägen och i norr av Örbyleden. Genom området korsar en mindre väg; Fagersjövägen som också delvis avgränsar området mot väster. Naturområdet är tillräckligt stort för att fungera som livsrum åt skogslevande djur och växter och stora delar av naturområdet ingår som kärnområde enligt ESBO (se del 1, ekologisk infrastruktur). Hela området är viktigt för groddjur liksom för barrskogsfåglar. Såväl öppen mark som skog finns representerad. Hällmarkstallskog dominerar med det finns även fuktlövskog, granskog och blandskog med mycket ek och hassel. Naturområdet används

i stor utsträckning för rekreation då det är ett av de få kvarvarande områdena som kan ge verklig naturupplevelse med exempelvis svampplockning. Ett elljusspår finns som en rundslinga och skogen innehåller ett nätverk av stigar. Ett flertal skolor och förskolor angränsar till skogen och området används i stor utsträckning av skol- och förskoleverksamhet i närområdet.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, löpträning, skidor, skogskänsla.

Trygghet: Belysning vid entréer till skogen saknas.

Tillgänglighet: Fagersjöskogens entréer är otydliga och få. Det finns ingen tillgänglig gångväg genom området.

Besöksstryck: Högt

Utveckla och värna:

- Värna de höga rekreativa värdena i form av stort naturområde med möjlighet att erhålla starka naturupplevelser.
- Tydliggöra områdets entréer och förståelsen för vart gångvägar leder.
- Utveckla en tillgänglig väg genom skogen.
- Värna och utveckla naturvärdena genom skötsel enligt beskrivning i skötselplanen Högdalen-Fagersjöskogen - Skötselplan för naturmarken, gatu- och fastighetskontoret, 1995.

Gångväg i anslutning till Fagersjöskogen.

3 Högdalstopparna

Beskrivning

Karaktär och storlek: Grön topp 29 ha

Historia: Högdalstoppen är tre konstgjorda höjder i Högdalen och Fagersjö. Högdalstoppen nummer 1 ligger i stadsdelen Högdalen i slutet av 1950-talet. Högdalstoppen nummer 2 ligger i Fagersjö och anlades i början av 1970-talet. Dess topp ligger på 102 meter över havet och är den högsta punkten i Stockholms stad. Berget kan nås via promenadväg från Fagersjövägen. På en lägre platta står Högdalsreservoaren ritad av arkitekt Nils Sterner och färdigställd 1962. Högdalstoppen nummer 3 ligger också i Fagersjö och är uppförd av tippmassor. Den påbörjades i slutet av 1980-talet och färdigställdes 2001. Höjden är 95 meter över havet. Från topparna har man hänförande utsikt över hela Stockholm.

Analys

Upplevelsevärden: Utsikt, skogskänsla, pulkaåkning, naturlek.

Utveckla och värna:

- Utveckla Högdalstopparna, tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsområde, till ett attraktivt rekreationscentrum och mötesplats med en mångfald av aktiviteter som spontandrott, friluftsliv, naturupplevelser och kulturella upplevelser.
- Värna och utveckla de ekologiska värdena bl.a ängsmarken och brynzonerna.
- Utveckla en välkomnande offentlig miljö.
- Förstärk framtida drift- och underhåll.
- Utveckla tydliga stråk och kopplingar till platserna.

4 Skrattnåsvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utvecklas till strandpark 1.4 ha

Innehåll: Mindre grönt parkrum som sluttar ner mot Magelungen. Platsen innehåller en liten lekplats och är en del av Magelungens strandpromenad. I norr finns gräsytor som bl.a. används för bollspel och som samlingsplats för boende. Skrattnåsvägen delar av gräsytor i två delar. Ett par trädrader, i sämre kondition, kantar gatan. Vid stranden ligger en liten naturmarkskulle. Söder om kullen finns en fin sittplats på brygga vid vattnet. Platsen ingår i ett kärnområde enligt ESBO och är också en del av habitatnätverken för eklevande insekter liksom för groddjur (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, ro, lek, naturlek, vattenkontakt, sitta i solen, picknick, grön oas, bollspel.

Trygghet: Belysning vid lekplats och längs gångväg.

Tillgänglighet: Plana gångvägar och sittplatser med ryggstöd.

Klimatanpassning: Strandzonen har höga biologiska värden. Blommande buskage vid vilatomt bidrar till biologisk mångfald.

Besöksryck: Lågt.

Utveckla och värna:

- Värna de ekologiskt viktiga täta naturstrandspartierna.
- Värna gräsytor för bollspel och som samlingsplats.
- Byt ut träden längs Skrattnåsvägen och Havsörnsvägen till större alléträd för att få in fler parkvärdar och tydligare rumsbildning. Trädbäddrenovera.
- Utveckla strandpromenaden östrut till ett bredare, tillgängligt stråk.
- Undersök möjligheten att ta hand om dagvatten från omgivningen.

Del av lekplatsen, Skrattnåsvägen.

5 Bollplan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur 0.6 ha.

Innehåll: Platsen består av en basketplan och bänkbord. Platsen omgärdas av klippta gräsytor, höjder med naturmark och större uppvuxna träd. Platsen ligger i anslutning till stråk som leder ner till parken Måsen och strandpromenaden.

Utveckla och värna:

- Värna den plana ytan för att utveckla i samband med framtida förtätning.
- Värna stråket.

6 Naturområde vid Magelungsvägen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 10 ha.

Innehåll: Naturskogsbacke mellan Magelungsvägen och järnvägen. Platsen ingår i en värdekärna enligt ESBO liksom den ingår i habitatnätverket för groddjur och eklevande insekter. Parken ingår i Farstanäsets kärnområde för ek.

Utveckla och värna:

- Värna de ekologiska värdena.
- Utveckla tillgängligheten.

Farsta Strand

Historik

Området som utgör stadsdelen Farsta strand tillhörde tidigare Farsta gård. Själva gården har anor från 1300-talet och området har varit bebott åtminstone sedan yngre järnålder, vilket ett flertal fornfynd vittnar om. Farsta gårds ägor köptes vid förra sekelskiftet av två affärsmän vars intention var att grunda en exklusiv förstad. Dessa bildade 1901 AB Södertörns Villastad men endast ett fåtal byggnader uppfördes längs stranden vid Magelungen, och 1912 såldes vad som återstod av marken vidare till Stockholms stad. Det skulle dock dröja ända till 1950-talet innan området exploaterades i stor skala. Planen för stadsdelarna knutna till ABC-staden Farsta utarbetades åren kring 1950. Stadsdelen Farsta gård bildades 1956 och stadsplanen fastställdes 1958. Namnet ändrades till Farsta strand 1963. Huvuddelen av bebyggelsen uppfördes mellan åren 1959-1968. Under 1970-talet fortsatte byggnationen; med tunnelbanans förlängning, servicefunktioner som idrottsanläggning, sim- och idrottshall samt pensionärshem men även ett fåtal villor uppfördes. Förtätningen har sedan varit relativt försiktig fram till 1990-talet då bl.a. en ny centrumanläggning tillkom.

Karaktär

Den delvis mycket kuperade och långsträckta stadsdelen Farsta strand ligger mellan sjön Magelungen och stadsdelarna Farsta, Larsboda och Fagersjö. Den sparade naturmarken och sjön ger området en speciell karaktär liksom den olikartade bebyggelsen, som spänner från Farsta gårds 1600-tals bebyggelse över förra sekelskiftets byggnader från Södertörns villastad och 1960-talets höghus, lamellhuslängor och enfamiljshus till dagens moderna förtätning. Området är en

knutpunkt för kommunikationer och det går att ta sig till Farsta Strand både via pendeltåg och via tunnelbana. Magelungsvägen utgör stadsdelens norra gräns och fungerar som en kraftig barriär. Grönskan består till stor del av ursparad kuperad naturmark i form av blandskog, hållmark, hållmarksädellövskog och hållmarksbarrskog. I västra delen finns strandängar och gräsytor.

Planerad utveckling

I och med tyngdpunktsarbetet planeras det för ca 8000 nya bostäder samt arbetsplatser och verksamheter i stadsdelarna Farsta, Farsta strand och Larsboda. I Farsta strand sker utbyggnad framförallt längs med Magelungsvägen, vid Nykroppagatan och längs Ågesta broväg. I samband med detta tittar man också över möjligheterna att omvandla delar av Magelungsvägen till en stadsgata.

Rekreativa värden

De rekreativa värdena återfinns främst i den natursköna strandpromenaden vid Magelungen, vid Farsta gård samt vid Farsta strandbad. Det går att promenera från Fagersjö längs med vattnet via Forsån, Drevviken och ända bort till naturreservatet Flaten. I anslutning till Farsta gård ligger också Farsta IP med sporthallar, ishall, utomhusplaner, utegym, isbana, servering m.m. Anläggningen sköts av idrottsförvaltningen och är, tillsammans med simhallen, en målpunkt för hela stadsdelsområdet. Parkleken Forsängen är en viktig mötesplats för både barn, vuxna och ungdomar. Det lilla stadsdelscentrumet med Stieg Trenters torg är en kollektivtrafiknod med omstigning mellan t-bana och pendeltåg/bussar. De främsta naturvärdena är loka-

Fakta

Antal invånare: 5480
Yta: 215 ha
Andel grönyta: 29%
Andel grönyta parkmark: 168 ha
Grönyta per boende: 31 kvm

Källa: Farsta Stadsdelförvaltning år 2016

liserade i naturmarken i anslutning till Magelungens strand samt vid Forsåns början. Magelungens strand liksom Forsån ingår i en värdekärna enligt ESBO liksom de ingår i habitatnätverket för groddjur. Sydöstra delen av Farsta strand ingår i Farstanäsets kärnområde för ek. Flera exemplar av jätteeckar finns bl.a. i anslutning till Rådagatan och i naturområdet Dagaborg (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Rekreativa brister

Det starkt kuperade landskapet gör det svårt att orientera sig och genererar också utmaningar vad gäller tillgängligheten i stadsdelen. I de tätare bebyggda, centrala och östra delarna av stadsdelen, består grönytan till stor del av ursparade naturmarkshöjder och slänter vilka är svåra att tillgängliggöra och har begränsningar i användbarhet. Det är stor brist på plana ytor inom stadsdelen och den östra delen har inga större plana ytor. Stadsdelen upplevs som relativt grön men har brist på rekreativa kvaliteter utöver grönska. I de västra delarna finns större potential för att utveckla parkkvaliteter i och med det mer varsamt kuperade

landskapet. Farsta strand saknar en stadsdelspark och delar av området har brist på kvarterspark. Stadsdelen saknar en större obokningsbar bollplan. Östra delen har brist på tillgång till natur- och friluftsområde. Magelungens strandpromenad innehåller få rekreativa kvaliteter utöver grönska och vattenutsikt och de kvaliteter som finns är lokaliserade till de västra delarna av stråket. I anslutning till Forsån är stråket otydligt och miljön känns inte omhändertagen vilket skapar en känsla av otrygghet. I och med den planerade bebyggelsen längs Magelungsvägen kommer den redan svaga kopplingen mellan Hanvedenkilen och Fagersjöskogen med stor sannolikhet att försvinna. Efter som det finns brister i skötseln för naturmarken längs med Forsån växer ytorna igen vilket bl.a. påverkar de känsliga ekmiljöerna negativt. Detta är extra allvarligt med tanke på den planerade bebyggelsen i Teliaområdet och längs Drevviken vilken kommer att försvaga eksambandet Farsta/Sköndal/Skarpnäck, utpekat som ett av Stockholm läns kärnområden för ek.

Utveckla / Värna

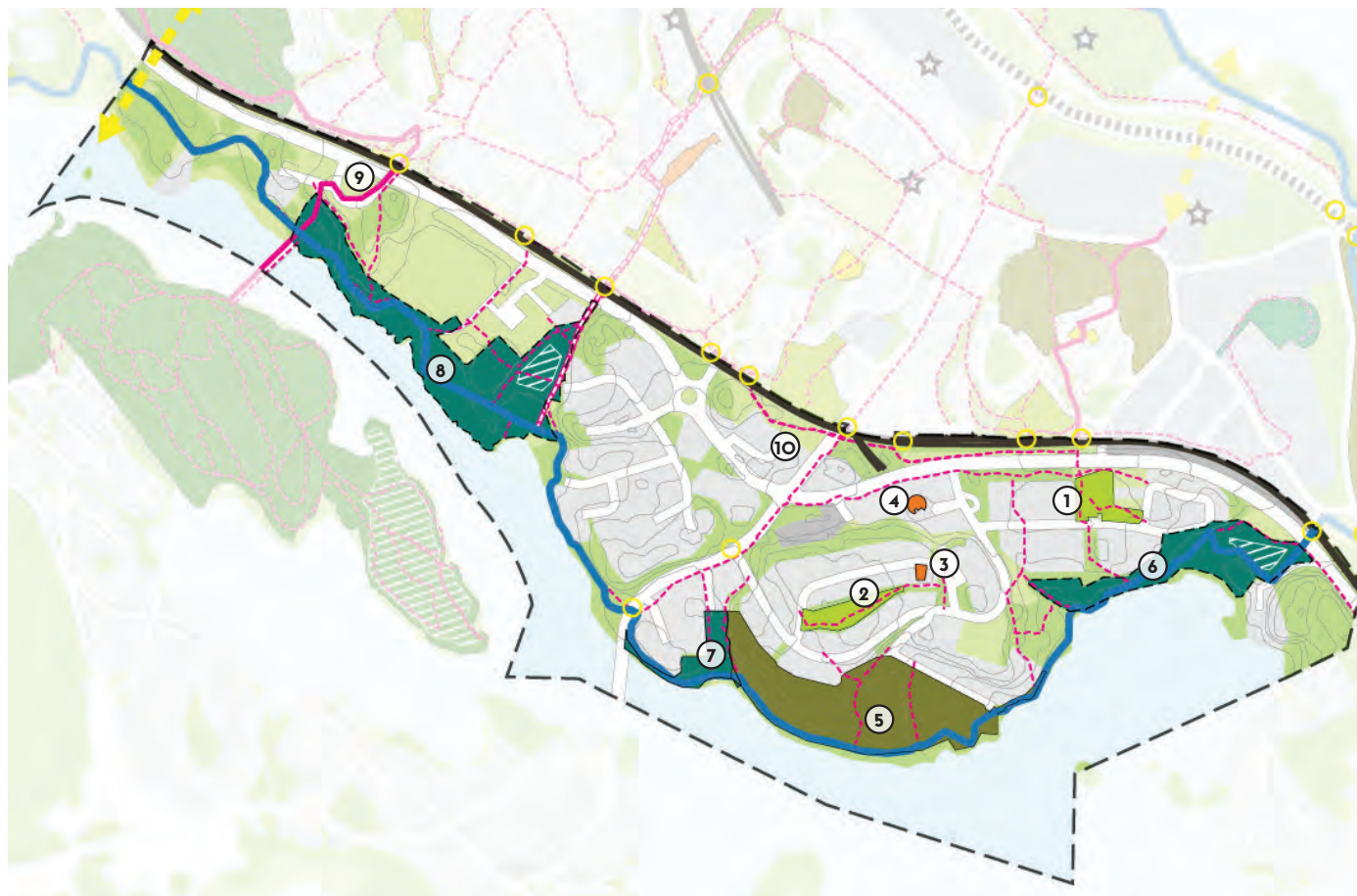
- Värna Magelungens strand avseende dess betydelse som ekologisk värdekärna enligt ESBO.
- Värna ekar och deras spridningssamband längs Magelungen och Forsån.
- Värna äldre tallbestånd i naturparkerna och insprängda bland bostäderna.
- Värna de ekologiskt värdefulla täta naturstrandspartierna.
- Värna och utveckla de ekologiska värdena längs Forsån.
- Värna stadsdelens plana ytor liksom gräsytor.
- Utveckla befintliga parker och naturområden med fler parkkvalitéer för att kompensera för områdets parkbrist.
- Tillskapa en stadsdelspark i området kring Farsta gård.
- Stärka kopplingarna inom stadsdelen och till omgivande stadsdelar genom att utveckla det nord-sydliga stråket Farsta gård-Olympiaparken till ett s.k. Stockholmsstråk med ett pärlband av aktiviteter.
- Utveckla strandstråket längs Magelungens strand med fler aktiviteter och platser. Förbättra tillgängligheten där det är möjligt.
- Förbättra orienterbarheten och utveckla stråk och kopplingar inom stadsdelen bl.a. mellan Brunskogsbacken och Stieg Trenters torg.
- Förbättra orienterbarheten och utveckla stråk och kopplingar mellan stadsdelarna; särskilt kopplingen mot Farsta strand och mot Fagersjö.
- Undersök möjligheten att bygga om Stig Trenters torg.

Lekplatsen i kvartersparken Ullerudsbacken.

Parkleken Forsängen.

Teckenförklaring

- Kvarterspark
- Naturpark
- Strandpark
- Parktorg

Parker

- 1. Forsängen
- 2. Ullerudsbacken
- 3. Brunsbogsbacken
- 4. Stieg Trenters torg
- 5. Dagaborg
- 6. Edö
- 7. Rådagatan
- 8. Farsta strandpark
- 9. Plast Tennisplan
- 10. Plats Fotbolsplan

Grönstråk

- Strandstråk utvecklas
- Utv. till Stockholmsstråk
- Viktigt rekreativt stråk
- Gångstråk
- Koppling föreslås
- Befintlig koppling
- Barriär

1 Forsängen

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 1.2 ha

Innehåll: Bemannad parklek längs med Nordmarksvägen. Parkleken har småbarnslek, bollplan, balansbana, åskådarplatser och odling. Byggnaderna inhyser öppen förskola samt fritidsgård. Parkleken innehåller många stora träd bl.a. ekar som som fungerar som karaktärsfulla element och också bidrar med rumsligheter och skugga. En sparad bergsknalle i lekens mitt ger platsen en stark identitet och skapar en naturlig uppdelning mellan olika aktiviteter. I anslutning ligger en natur/grässlånt för pulkaåkning och picknick.

Analys

Upplevelsevärden: Pulkaåkning, bollspel, promenader, skridsko, odling, picknick, folkliv, ro, sitta i solen, blomprakt, skogskänsla, naturlek, parklek, grilla

Trygghet: Parken är upplyst med hjälp av mastbelysning.

Tillgänglighet: Plana och jämna asfaltsytor. Endast en bänk har armstöd.

Jämställdhet: Parkleken har något för de flesta åldrar samt möjlighet att hänga vid sidan av aktiviteter vilket främjar integrationen av olika grupper i leken/aktiviteten.

Klimatanpassning: Stora träd. Asfaltsytor ger ingen större möjlighet till infiltration.

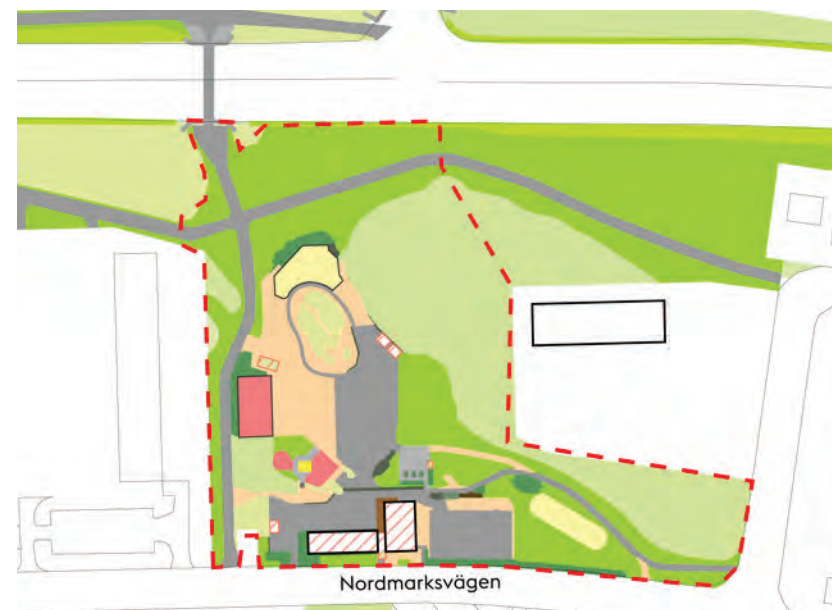
Besöksryck: Högt.

Utveckla och värna:

- Värna mångfalden av lekytor och det rika utbudet för olika åldrar.
- Utveckla lek som i högre utsträckning används av flickor exempelvis mer avancerad klätterlek.
- Värna de stora träden, särskilt äldre ek och tall.
- Undersök möjligheten att infiltrera mer dagvatten på platsen och att använda dagvatten för bevattning av träd och planteringar.

Odlingsmöjligheter i kvartersparken Forsängen.

2 Ullerudsbacken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Kvarterspark 1.0 ha

Innehåll: Parkstråk med upprustad lekplats (2016). Lekplatsen ligger på en naturmarkshöjd mellan bostadshusen bakom Farsta Strands tunnelbanestation. Gångvägen genom stråket kantas av oxlar och naturmark. Lekplatsen är utformad till stor del i trä och med glada färger som ger platsen en egen identitet. Parken har varierad topografi och lekplatsen öppnar upp mot naturmarken med flera möjligheter till naturlek. Parken innehåller bl.a spontanbollplan, gungmattor, småbarnslek, klätterlek, scen/tak, grill, gräsmattor och olika typer av sittplatser.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, bollspel, picknick, ro, sitta i solen, utsikt, lek, naturlek, grilla.

Trygghet: Väl belyst lekpark och gångvägar. Stråket är till stor del öppet och väl synligt från bostadshusen.

Tillgänglighet: Gångväg ej tillgänglig p.g.a. topografien. Bänk med arm- och ryggstöd finns vid lekplats och längs stråkets planare delar.

Jämställdhet: Lekparken har platser och aktiviteter för unga och gamla liksom för både pojkar och flickor.

Klimatanpassning: Platsen består till största delen av infiltrerande material. Blommande buskage bidrar till biologisk mångfald. Parken ligger i ett område med många värdefulla tallar.

Besöksryck: Medel.

Utveckla och värna:

- Värna naturpartierna med bergsknallar.
- Värna den öppna, plana gräsytan i västra delen.
- Värna tallarna, både äldre och nyplanterade, då de knyter an till de värdefulla äldre tallbestånden mellan bostadshusen
- Utveckla den västra gräsytan med nya sittplatser.

Lekplatsen, Ullerudsbacken. Fotograf ?

3 Brunskogsbacken

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg, 0.09 ha

Innehåll: Litet lokalt hårdgjort torg med större blodlön centralt placerat. Torget ligger längs med Brunskogsbacken och innehåller en mindre plattbelagd torgyta och 8 st parkeringsplatser. Torg och parkering avgränsas av rubbelmurar i sten. Lönnen står i en cirkulär yta av smågatsten. En rund bänk omgärdar stammen. På torget finns olika bänkar och annan utrustning från olika tidsperioder och av varierande och skick. Torget är slitet och i behov av upprustning.

Analys

Upplevelsevärden: Sitta i solen, kulturmiljö.

Trygghet: Öppet torg omgivet av butikslokaler med gallerförsedda fönster och kyrka. Belysning finns. Eftersom torget är slitet kan det ge intrycket av en otrygg plats.

Tillgänglighet: Torget lutar upp mot söder. Marksättningar har gjort att plattorna i vissa lägen utgör snubbelkanter. Flera av möblerna saknar rygg- och armstöd.

Klimatanpassning: Övervägande hårdgjorda ytor.

Besöksstryck: Lågt.

Utveckla och värna:

- Värna befintliga granitmurar.
- Se över möbleringen på torget.
- Utveckla större större gröna ytor/planteringar.
- Se över bil- och cykelparkeringen vad avser läge och omfattning.
- Undersök möjligheten att utnyttja dagvatten till bevattning av växtlighet. Träbäddsnovera.
- Utveckla en trygg gångväg till t-bana/ Stieg trenters torg.

Torgytan på Brunskogsbacken.

4 Stieg Trenters torg

Historik

Torget uppfördes i början av 1990-talet i samband med byggnation av den nya centrumanläggningen vid t-banans uppgång. Torget är uppkallat efter författaren Stieg Trenter, som föddes på adress Magelungsvägen 453. Hans föräldrar hade i början på 1900-talet en livsmedelsaffär vid Nynäsbanans järnvägsstation "Södertörns villastad" (numera "Farsta strand") inte långt från platsen, där sonen Stieg hjälpte till då och då.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Parktorg, mindre än 0.14 ha

Innehåll: Cirkelformat torg vid Farsta Strands tunnelbanestation. Torget omges av två våningar höga hus med butikslokaler och verksamheter samt ett punkthus. Mitt på torget finns en fontän. Entréer från tunnelbana, matbutik och övriga lokaler ligger på olika olika nivåer vilket i hög grad har påverkat torgets utformning. Torget är väl definierat och det är möjligt att röra sig in på torget från fyra olika håll; via en gångtunnel, en smal trappa, längs en parkering och via en smal gångväg med en hög klippvägg. Alla entréer är anonyma och upplevs som otrygga.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, fontän, folk, liv, ro, torghandel (möjlighet), sitta i solen.

Trygghet: Öppet och väl belyst torg, väl synlig från de bostadshus och butikslokaler som omger torget. Alla entréer till torget är dock anonyma, vissa mer som prång, och upplevs otrygga.

Tillgänglighet: Ytan sluttar brant. Tillgängligheten är löst genom ramper i torgets ytterkanter. Det finns bänkar med arm- och ryggstöd i torgets ytterkanter.

Klimatanpassning: Torget är helt hårdgjort. Lindar kantar torgets norra del.

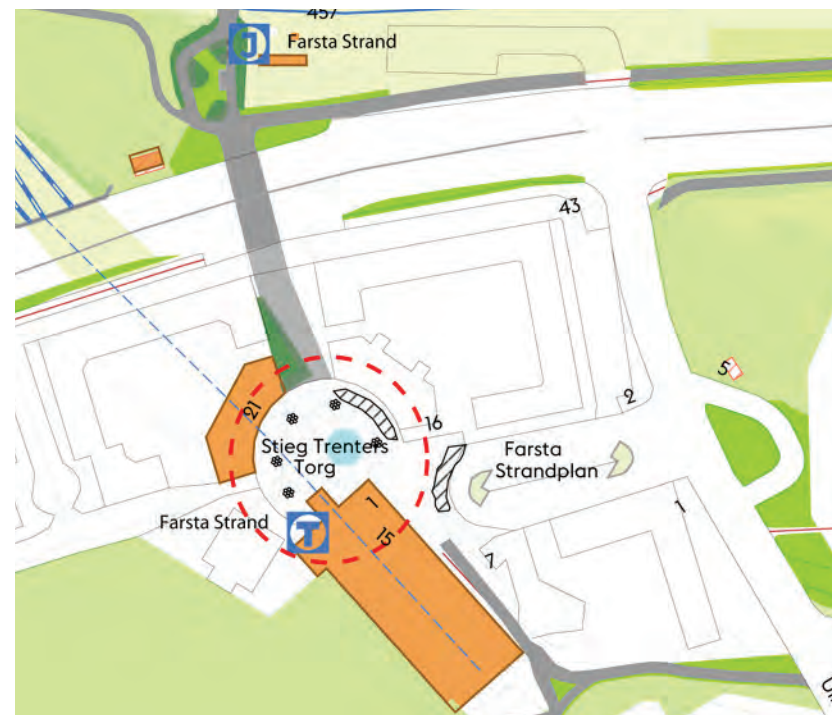
Besöksstryck: Del av passage mellan tunnelbana och pendeltåg. Brist på folkliv, mest en plats för passage till kollektivtrafiken.

Utveckla och värna:

- Värna den offentliga platsen.
- Se över möblering på torget.
- Skapa trygga, tydliga och trevliga entréer till torget och tunnelbanan.
- Undersök möjligheten att utnyttja dagvatten till bevattning av växtlighet. Trädbäddsreanova.
- Se över möjligheten att arbeta med förslag för torget i samarbete med medborgarna.
- Utveckla torgets upplevda baksidor till framsidor.

Fontänen på Stieg Trenters Torg.

5 Dagaborg

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 10 ha

Innehåll: Mycket naturskön naturskogshöjd vid Magelungens strand. Parken innehåller många olika typer av skog som ädellövskog, blandskog, hållmarksblandskog mm. En hållmark finns också i väster. Inne i skogen finns ett par villor, rester från Södertörn villastad, ligger inplacerade i skogsmarken. Gångvägen rör sig en bit upp i skogen med fina utblickar över vattnet. Platsen ingår i en värdekärna enligt ESBO liksom den ingår i habitatnätverket för groddjur och ekle-vande insekter. Parken ingår i Farstanäsets kärn-område för ek. Fastigheten Farsta 2:1 husnum-mer 180, även kallad villa Dagaborg, motsvarar fordringar för byggnadsminne i kulturmiljölä-gen.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, ro, skogs-känsla, vild natur, sitta i solen, utsikt, naturlek.

Utveckla och värna:

- Utveckla området till en konst- och kultur-plats i anslutning till villa Dagaborg.
- Öka intrycket av offentlighet på stadens mark.
- Värna naturmarken.
- Värna platsens höga ekologiska värden.
- Sköt platsen enligt befintlig skötselplan.

6 Edö

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utvecklas till strandpark
5.4 ha

Innehåll: Naturstråk längs Magelungen bestående av mestadels blandskog men också klippbad och klippt öppen gräsyta vid Nordmarksvägen. Magelungens strand ingår i en värdekärna enligt ESBO liksom de ingår i habitatnätverket för groddjur och eklevande insekter. Parken ingår i Farstanäsets kärnområde för ek.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, ro, bad, båtliv, fiske, skogskänsla, vild natur, sitta i solen, utsikt, naturlek, grill.

Trygghet: Buskage och höga träd som skymmer delar av stråket.

Tillgänglighet: Brygga vid vattnet är möjlig att nå för rullstolsburna via brant ramp. Bänkar med arm- och ryggstöd finns. Stråkets fortsättning åt väster upp mot Dagaborg är inte tillgängligt.

Klimatanpassning: Naturmark

Besöksryck: Medel

Utveckla och värna:

- Utveckla området till en strandpark med fler park-kvaliteter.
- Värna de klippta gräsyterna vid Nordmarksvägen då det råder stor brist på öppen plan mark i stadsdelen.
- Värna platsens ekologiska värden.
- Värna de ekologiskt värdefulla täta naturstrandspartierna.
- Utveckla platser längs vattnet med vattenkontakt med fler aktiviteter.
- Tydliggör gångstråkets entré mot Forsån.
- Undersök möjligheten att ta hand om dagvatten från omgivningen.
- Sköt platsen enligt befintlig skötselplan.

7 Rådagatan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Naturpark 12.1 ha
Innehåll: Parkstråk med mindre lekplats vid Rådagatans vändplan. Lekplatsen är solutsatt. Parken ligger i anslutning till längre grönstråk mellan Fagersjö och Fårsån längs med Magelungen. Lekplatsen ligger i parkens högre öppna del och gräsytor ansluter ned mot strandkanten. Omgärdas av radhus och naturmarksslänter med stort antal värdefulla ekar. Magelungens strand ingår i en värdekärna enligt ESBO liksom de ingår i habitatnätverket för groddjur och eklevande insekter. Parken ingår i Farstanäsets kärnområde för ek.

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, ro, skate, vattenkontakt, sitta i solen, grill, lek, naturlek, bad.

Trygghet: Stråket och lekplatsen är belysta.

Tillgänglighet: Lekplats saknar bänk med rygg- eller armstöd. Ytorna kring lekplatsen är plana. Stråken som leder ned mot vattnet sluttar kraftigt.

Jämställdhet: Lekplats riktar sig till yngre barn.

Klimatanpassning: God infiltration.

Besöksstryck: Medel

Utveckla och värna:

- Undersök möjligheten att integrera lekplatsen mer i omgivningen.
- Värna de ekologiska värdena bl.a. omgivande ekar.
- Värna platsen då den har potential att vid behov utvecklas med fler parkkvaliteter.
- Undersök möjligheten att på lekytan plantera träd för solskydd.

Lekytor på lekplatsen Rådagatan.

8 Farsta strandpark

Historik

Farsta gård är en historisk anläggning och av riksintresse för kulturminnesvården. Parken ligger i anslutning till Farsta gård.

Beskrivning

Karaktär och storlek: Utvecklas till stadsdelspark med karaktären av strandpark 12 ha.

Innehåll:

Parkmarken ligger längs Magelungens strand i en sydvästsluttnings. Platsen innehåller i dag en sekvens av olika rum och karaktärer bl.a. Farsta gårds kulturmiljö, Farsta strandbad, hållmarkstallskogar, lövskogar, parkträd, naturstränder, bryggor, gräsmattor och planteringar. De olika miljöerna skapar goda förutsättningar för en framtida stadsdelspark med en mångfald av uttryck och funktioner. Magelungens strand ingår i en värdekärna enligt ESBO liksom den ingår i habitatnätverket för groddjur. Parken tangerar Farstanäsets kärnområde för ek och delar av området ingår i habitatnätverket för eklevande insekter. Parken ska utvecklas inom arbetet med tyngdpunkt Farsta.

Analys

Upplevelsevärden: Bad, blomprakt, grön oas, kulturmiljö, naturlek, odling, picknick, promenader, gym, ro, uteservering, och vattenkontakt.

Tillgänglighet: Delar av strandstråket är inte tillgängligt.

Klimatanpassning: Området består främst av grönytor. Flera värdefulla skogspartier med hållmarkstallskog, ek men också fuktigare blandskog finns. Vid Farsta gård liksom i kolonilottsområdet finns många blommande arter vilket stärker den biologiska mångfalden. Magelungen innehåller stor biologisk mångfald och många värdefulla arter. Vissa strandpartier ligger lågt och kan översvämmas vid höga vattenflöden.

Besöksryck: Varierar idag beroende på vilken del man tittar på. Generellt är strandstråket, Farsta gård och Farsta strandbadet välbesökta.

Utveckla och värna:

- Utveckla området till en stadsdelspark med fler parkkvaliteter.
- Värna de ekologiska värdena.
- Värna de plana och svagt sluttande gräsytor, bl.a. då tillgången på plana ytor inom området är mycket låg.
- Se över möjligheten att omlokalisera odlingsområdet för att få tillgång till plana ytor för offentlig aktiviteter.
- Se över trafiksituationen och utformningen av entréytorna längs Farstaängsvägen.
- Värna naturmarken, särskilt äldre träd som ek och tall.
- Värna de ekologiskt värdefulla täta naturstrandspartierna.
- Utveckla platser längs vattnet med vattenkontakt med fler aktiviteter.
- Utveckla starka kopplingar mot Fagersjö och Farsta.
- Tydliggör entrén mot Farstanäset.
- Utveckla det nord-sydliga stråket Farsta gård-Olympiaparken till ett s.k. Stockholmsstråk med ett pärlband av aktiviteter.
- Sköt platsen enligt befintlig skötselplan.

9 Tennisplan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur

0.4 ha

Innehåll: Plan för tennis.

Utveckla och värna:

Värna platsen då den i och med framtida exploatering kan komma att få större betydelse.

10 Fotbollplan

Beskrivning

Karaktär och storlek: Bostadsnära natur

0.3 ha

Innehåll: Grusplan för bollspel

Utveckla och värna:

Värna platsen då det råder stor brist på plana ytor i Farsta strand.

Farstanäset

Beskrivning

Karaktär och storlek:

Innehåll:

Analys

Upplevelsevärden: Promenader, ro, vattenkontakt, skogskänsla, vild natur, sitta i solen, utsikt, naturlek, djurhållning, kulturlandskap pulka och utförsåkning.

Historik

På Farstanäset finns gravhögar från folkvandringstid 400-800 e Kr till vikingatiden 800-1050 e Kr. Under 1700-talet fanns i området torpet Näset som lydde under Farsta gård. Farstanäset har tidigare använts för jordbruksändamål. Det som idag är hästhagar vid ridhuset liksom de öppna fälten vid friluftsgården och campingplatsen, var åker 1856. Den södra delen av näset, i anslutning till stugområdet, var ängsmark. År 1912 köptes området av Stockholms stad och en byggdes en bro mellan Fagersjö och Farstanäset byggdes av militären.

Karaktär

Farstanäset är en ca 45 ha stor halvö i sjön Magelungen. Halvön gränsar till Huddinge kommun men tillhör Stockholm stad. Näset är planlagt som rekreationsområde och stadsdelen inte har några permanentboende. Området är kuperat med lokalt höga terrängpartier upp till 50 meter över havet. I områdets centrala del, liksom i dess östra, finns plana och öppna delar. Växtligheten består i huvudsak av barrskog. De centrala delarna utgörs främst av hållmarksbarrskog, men blandskog med tall, gran, björk, ek och asp förekom-

mer också. Inslaget av ek är betydande framförallt i de södra och östra delarna där de främst växer i kanter och bryn mot öppna områden och lägre liggande partier. Längs stränderna i norr växer ek- eller blandskog, medan det i söder växer en albård längs vattnet. En våtmark sträcker sig tvärs över näset, från norr till söder. Det är fortfarande möjligt att uppfatta det gamla odlingslandskapet. Inom området finns Farsta ridskola, Orienteringsklubben Södertörns friluftsgård samt knappt 40 friluftsstugor förvaldade av Farstanäsets stugförening.

Farstanäset ingår i ett större naturområde som utgör en av Storstockholms gröna kilar, Hanvedenkilen, med Hanninge i öster och Botkyrka i väster. Farstanäsets kontakt med kilen är dock ganska svag, beroende på befintlig villabebyggelse i Huddinge kommun.

Rekreativa värden

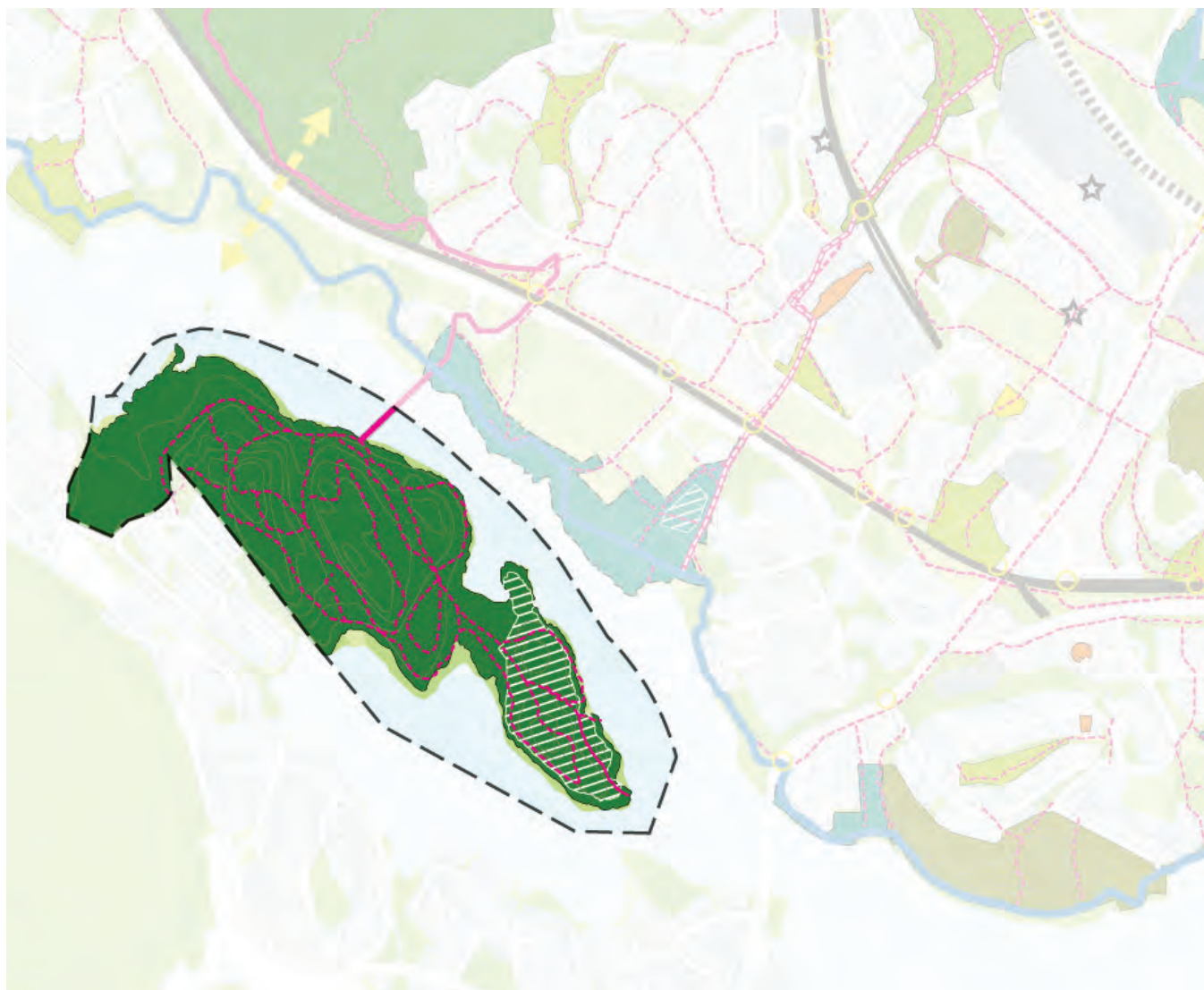
Farstanäset är ett mycket naturskönt grönområde som både har höga naturvärden och har stor betydelse för friluftslivet, bl.a. med tanke på närheten till Farsta. Här samsas motionärer, ryttare, flanörer, orienterare och stugägare. Farstanäset är ett kärnområde för ekar med relativt många ekar som har höga naturvärden. Vasspartierna och strandskogarna/fuktlövskogarna utgör viktiga fågelbiotoper. Hela Farstanäset, undantaget ridanläggningen, ingår som kärnområde enligt ESBO (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Rekreativa brister

Entrén från Farsta strand är otydlig.

Utveckla / Värna

- Undersöka möjligheten att utveckla före detta åker- och ängsmark för odling.
- Utveckla platsens rekreativa värden med fler aktiviteter och funktioner.
- Värna och utveckla möjligheten att läsa av det gamla odlingslandskapet.
- Värna naturvärden och utveckla skötseln av området enligt riktlinjer i Naturen runt Farstanäset, Skötselplan, mars 1997.
- Värna gångkopplingen till området.
- Utveckla en tydlig entré till platsen från gångbron i samband med att Farsta strand strandpark utvecklas.

Magelungens strandstråk

Beskrivning

Historisk markanvändning: Mageungens norra strand var fram till sekelskiftet ren landsbygd formad av det småskaliga jordbruk som det kuperade landskapet möjliggjorde. Marken hörde till Farsta gård som också ligger i anslutning till stranden. På lagaskifteskartan från 1856 kan man se att området norr om Magelungen bestod av omväxlande skog och åker. Av kartan framgår också att endast små områden vid Magelungen brukats som äng.

Naturlandskapet: Naturen kring Magelungen är mycket varierad. Flera berg stupar relativt brant ner mot Magelungen. På bergen växer oftast hållmarkstallskog eller unga krypande ekar. I sluttningarna finns mycket ek och hassel, antingen i rena bestånd eller i blandskog och längs stränderna finns en hel del klibbal.

Ekologisk värden: Magelungens norra strand ligger i kanten av Storstockholms gröna kilar, Hanvedenkielen, och ingår som kärnområde enligt ESBO (se del 1 ekologisk infrastruktur). Delar av strandzonen ingår tillsammans med Farstanäset i ett kärnområde för ekar med relativt många ekar som har höga naturvärden (se del 1 ekologisk infrastruktur). Partier av stränderna är opåverkade och har därmed höga naturvärden. De utbredda vassarna i nordvästra Magelungen utgör ett av Stockholms intressantare sjöfågelområden (Magelungen_Drevviken skötselplan, 1995). Bebyggelsen ligger relativt tätt inpå och de orörda områdena blir dock sällan av större orörd karaktär. En del äldre bebyggelse förekommer i form av stora vackra trävillor från sekelskiftet.

Rekreativa värden: Det är lätt att promenera längs norra Magelungen och den fina strandpromenaden är välanvänd. Promenadvägen rör sig genom kulturhistoriskt intressanta miljöer och är ofta lagd i strandkanten intill vacker ädellövskog eller hållmarkstallskog med höga naturvärden. I delar löper stråket genom tätare vegetation vilket ger en varierad promenad där vyer mot vattnet avlöses av mer omslutande skogs- och vassmiljöer. I de lägen där hållarna stupar brant ner i vattnet går stråket via träbryggor. Marken runt stråket begränsas ibland av privat mark vilket dock inte hindrar framkomligheten på strandpromenaden.

Ett av de finaste partierna ligger i östra Farsta strand där stråket går genom vacker skogsmark med både hållmarkstallskog, eckbackar och hasselbestånd. Längst i öster, på gränsen till Huddinge kommun, ligger en hållmarkstallskog med ekskog samt grova lindar. Här är tämligen orört, kanske p.g.a. att platsen är otillgänglig. Det förekommer mycket död ved både i form av lågor och torrakor.

Stråket är mycket viktigt för det rörliga friluftslivet (RUFs, 2010) och längs stråket finns bland annat välbesökta Farsta gård och Farsta strandbad. Sittplatser och möjligheter att sola finns på flera platser utmed stråket. Bänkar finns uppsatta på de populära strandbryggorna och på andra ställen. Det finns även tillgängliga gräsytor för picknick längs vägen. Sjön har gott om fisk och intresset för fritidsfiske är stort.

Rekreativa brister: Delar av stråket saknar målpunkter. De närliggande trafiklederna Magelungsvägen och Nynäsvägen liksom järnvägen påverkar

stråket negativt i form av buller och partiklar. Vissa partier är inte tillgängliga bl.a. vid Edö, i anslutning till Högerudsbacken och väster om Ytterö. En grön anslutning vidare mot Rågsveds friområde fattas. Stråkets förlängning mot Forsån i öster är otydlig.

Utveckla och värna

- Värna naturvärden, särskilt spridningssamband, och utveckla skötseln av området enligt riktlinjer i Magelungen-Drevviken - skötselplan, 1995.
- Utveckla målpunkter längs hela stråket.
- Utred möjligheten att tillgängliggöra sträckor med brantare lutning.
- Undersök möjligheten att skapa en grön koppling över vattnet till Rågsveds friområde.

Stråket Forsån

Beskrivning

Historisk markanvändning: Forsån ligger i Larsboda och utgör Magelungens utlopp i Drevviken. Området kring Forsån var fram till sekelskiftet ren landsbygd präglad av det småskaliga jordbruk som det kuperade landskapet möjliggjorde. Marken hörde till Farsta gård som också ligger i anslutning till stranden. Lagaskifteskartan från 1856 visar att marken längs Forsån troligtvis brukats som en sidvallsäng, mark som fortfarande idag är delvis öppen.

Ekologisk värden: Södra delarna av Forsån ingår tillsammans med Farstanäset i ett kärnområde för ekar. Hela området längs Forsån är en viktig spridningskorridor mellan kärnområde Sköndal och kärnområde Farstanäset. Forsån utgör en viktig spridningskorridor och lokal för groddjur. (Se del 1 ekologisk infrastruktur.) Parken ingår som kärnområde enligt ESBO och ligger inom Sköndal värdekärna för ek (se del 1 ekologisk infrastruktur).

Rekreativa värden: Stråket rör sig längs ån i en miljö tydligt präglad av odlingslandskapet, med omväxlande blandskog med stort inslag av ek och omväxlande mer öppna partier av med frisk till fuktig gräsmark.

Stråket länkar ihop de två strandstråken Magelungens strandstråk och Drevvikens strandstråk. Det används för promenader, jogging och hundrastning. Även förskolegrupper använder miljön. I södra delen, nära Forsfararvägen, kommer ett område med odlingslotter att anläggas. Stråket innehåller breda och plana gångvägar kantade med parksoffor.

Rekreativa brister: Stråket längs Forsån är i delar extremt bullerutsatt. Nynäsvägen liksom Magelungsvägen och järnvägen påverkar stråket negativt i form av buller och partiklar. Igenväxningen av naturmarken är långt framskriden vilket förstärker en upplevelse av baksida och därmed ökar intrycket av otrygghet. Igenväxningen försvagar också värden kopplade till ekbestånden och områdets möjlighet som spridningskorridor. Orienterbarheten är bristande i kopplingspunkterna mot både Magelungens strandstråk liksom mot Drevvikens strandstråk. Gångtunnlar under väg och järnväg bidrar till att skapa upplevt otrygga platser. Stortorpsvägen utgör en barriär för fortsatt promenad norrut.

Utveckla och värna

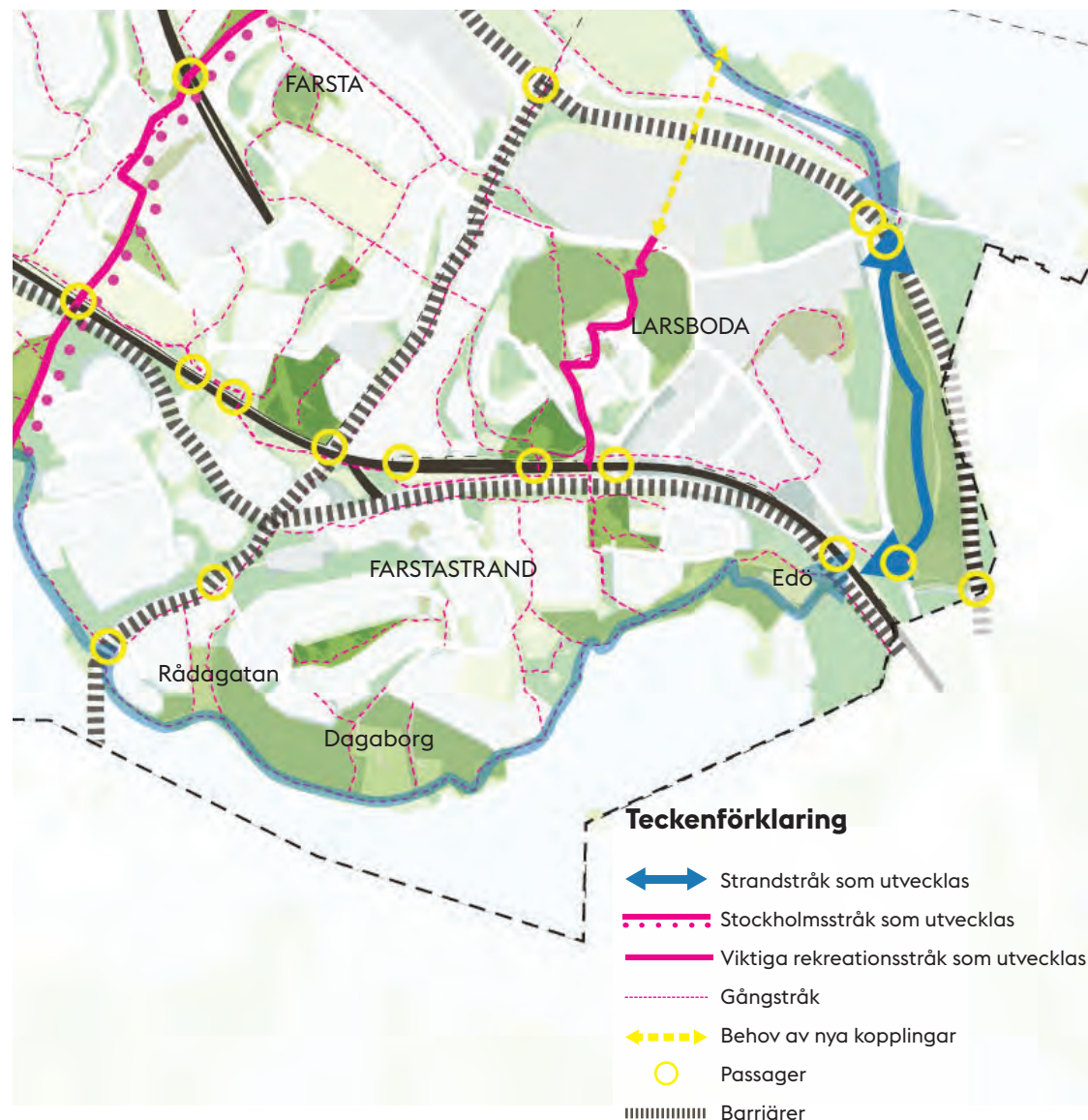
- Värna områdets betydelse som spridningskorridor för eklevande insekter och groddjur.
- Restaurera ekmiljöerna.
- Värna stråkets naturkaraktär.
- Värna, tydliggör och utveckla kopplingen till Magelungens strand.
- Skapa en ny grön koppling mot Drevviken och i förlängningen runt Klockudden och vidare till Hökarängsbadet.
- Utred möjligheten att förbättra den upplevda tryggheten.
- Utveckla möjligheten att komma nära ån.
- Utveckla områdets kulturlandskap med sina olika habitat för att visa på den historiska markanvändningen i Farsta. I samband med detta bör information om landskapet tas fram.
- Utveckla några av habitaterna, exempelvis ängs/gräsytor, till att fungera som samlingsplatser för exempelvis förskoleklasser.
- Värna naturvärden och utveckla skötseln av området enligt riktlinjer i Magelungen-Drevviken - skötselplan, 1995.

Foto från Forsån.

Delar av gångstråket utmed Forsån.

Drevvikens strandstråk

Beskrivning

Karaktär och storlek: Strandstråk x km

Historisk markanvändning: Längs Drevviken finns gravfält som troligen härrör från före vikingatiden. På 1500-talet låg här gården Sjunda eller Siuende, alltså Sjöända vilket syftar på Drevvikens norra ände. Under drottning Kristina ändrades namnet till Sköndal och gården var ett av hennes jaktstätt. Gården blev säteri år 1642. På 1700-talet tillkom gårdarna Skönstavik och Sköndalsbro som lydde under Stora Sköndal.

Naturlandskapet: Naturen kring Drevviken är mycket varierad. Flera berg stupar relativt brant ner mot Magelungen. På bergen växer oftast hällmark-stallskog eller unga krypande ekar. I sluttningarna finns mycket ek och hassel, antingen i rena bestånd eller i blandskog och längs stränderna finns en hel del klibbal.

Ekologisk värden: Marken kring Drevviken ingår i Sköndal kärnområde för ekar med relativt många ekar som har höga naturvärden (se del 1 ekologisk infrastruktur). Partier av stränderna är opåverkade och har därmed höga naturvärden. (Magelungen_Drevviken skötselplan, 1995). Bebyggelsen ligger ganska tätt inpå och de orörda områdena blir dock sällan av större orörd karaktär.

Rekreativa värden: Det är lätt att promenera längs Drevviken och den fina strandpromenaden är välan-

vänd. Undantaget är kopplingen mellan Forsån och Drevviken där promenaden svänger av bort från vattnet och fortsätter längs Perstorpsvägen. Promenadvägen rör sig genom kulturhistoriskt intressanta miljöer vilka bl.a. innehåller Hökarängen gård, Sköndalsbro gård, Skönstavik gård och gården Stora sköndal. Marken i anslutning till dessa gårdar har stark prägel av parkmark. Stråket följer i huvudsak stranden med några avstickare bl.a. vid Hökarängens gård. Längs södra strandområdet, där berget sluttar brant ner i vattnet, går stråket via träbryggor. Vid gården Stora Sköndal ligger huvudstråket längre ifrån stranden och löper genom ängs- och skogsmark på väg mot Flatenområdet. En mindre gångväg finns anlagd längs vattnet.

Stråket är mycket viktigt för det rörliga friluftslivet (RUF, 2010) och längs stråket finns bland annat välbesökta Hökarängen strandbad. Sittplatser och möjligheter att sola finns på flera ställen längs stråket. Sjön har gott om fisk och intresset för fritidsfiske är stort.

Rekreativa brister: Nynäsvägen påverkar framförallt den södra delen av stråket i form av buller och partiklar. Delar av stråket saknar målpunkter. Vid vissa punkter bl.a. Hökarängsbadet, är det otydligt om och vart stråket leder vidare.

Utveckla och värna

- Värna naturvärden, särskilt spridningssamband, och utveckla skötseln av området enligt riktlinjer i Magelungen-Drevviken - skötselplan, 1995.
- Restaurera ekmiljöerna.
- Utveckla målpunkter längs hela stråket.
- Utveckla en strandpark i stora Sköndal.
- Utveckla Hökarängsbadet till en strandpark.
- Värna vattenkontakten i stora Sköndal och tydliggör kopplingen mot Flatenområdet.

Teckenförklaring

- Strandstråk som utvecklas
- Stockholmsstråk som utvecklas
- Viktiga rekreationsstråk som utvecklas
- Gångstråk
- Behov av nya kopplingar
- Passager
- Barriärer

Referenser

Digitala källor

Fornsök [Elektronisk resurs]. (red.) (2002). Visby: Riksantikvarieämbetet. Tillgänglig: http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html?utm_source=fornsok&utm_medium=block&utm_campaign=ux-test (Hämtad: 2016-02-04)

Miljöförvaltningens kartdatabas, DpMap [Elektronisk resurs]. (red.) (2016). Stockholm: Stockholms stad

Parkdatabasen, DpMap [Elektronisk resurs]. (red.) (2016). Stockholm: Stockholms stad

Sociotopkartan, DpMap [Elektronisk resurs]. (red.) (2009). Stockholm: Stockholms stad

Stadsmuseets kulturhistoriska klassifiering av byggnader, DpMap [Elektronisk resurs]. (red.) (2016). Stockholm: Stockholms stad

Stockholmskällan [Elektronisk resurs]. (red.) (2016). Stockholm: Stockholms stad. Tillgänglig: <http://www.stockholmskallan.se/>

Befolkningsstatistik [Elektronisk resurs] Farsta stadsdelsområde. Tillgänglig: <http://statistik.stockholm.se/omradesfaktax> (Hämtad: 2016-10-20)

Förskolor [Elektronisk resurs] Farsta stadsdelsområde Tillgänglig: <http://www.stockholm.se/-/Jamfor/?enhetstyp=1c21b68051364b4398e3cca969d20760&slumpfro=861702473> (Hämtad: 2016-10-20)

Skolor [Elektronisk resurs] Farsta stadsdelsområde <http://www.stockholm.se/-/Jamfor/?enhetstyp=61c1cc6e99bf409a85ca4e3d0c137d5f&slumpfro=861768399> (Hämtad: 2016-10-25)

Tryckta källor

Barnkonventionen (1989). New York: Generalförsamlingen, FN- förbundet.

Ekman, Jan (2007). *Parkplan Farsta stadsdelsområde*. Stockholm: Farsta stadsdelsförvaltning och Exploateringskontoret, Stockholms stad

Harlén, Eivy. Harlén Hans (2011) *Konsten i söderort, en vandring bland konsten i södra Stockholm*

Den gröna promenadstaden: en strategi för utveckling av Stockholms parker och natur: tillägg till Stockholms översiktsplan Promenadstaden: utställningsförslag maj 2013. (2013). Stockholm: Stadsbyggnadskontoret

Promenadstaden: Översiktsplan för Stockholm (2010). Stockholm: Stadsbyggnadskontoret.

Nationella generationsmål och miljö kvalitetsmål (red.) (2016). Tillgänglig: <http://www.miljomal.se/> (Hämtad: 2016-03-07)

Stockholms miljöprogram 2012-2015 (2012). Stockholm: Stockholms stad

Stockholms parkprogram: handlingsprogrammet

2005-2009 för utveckling och skötsel av Stockholms parker och natur: godkänt av Kommunfullmäktige 2006-01-23 (2006). Stockholm: Markkontoret, Stockholms stad

Översiktsplan för Stockholm: Samrådsförslag 2016. (2016). Stockholm: Stadsbyggnadskontoret
Fredlund, Arne, Kallstenius, Per & Reppen, Laila (red.) (1997). *Stockholms byggnadsordning: ett förhållningssätt till stadens karaktärsdrag*. Stockholm: Stadsbyggnadskontoret, Stockholms stad

Stockholms byggnadsordning, förhandskopia oktober 2016, Stockholm: stadsbyggnadskontoret

Stähle, Alexander (2000). *Sociotophandboken - Planering av det offentliga uterummet med Stockholmsmarna och sociotopkartan*. Stockholm: Stadsbyggnadskontoret, Stockholms stad

Stadsbyggnadskontoret & Gatu- och fastighetskontoret (2004). Stockholms grönkarta- ett planeringsunderlag för grönsstrukturen Stadsdelsområdet Farsta.

Program för tyngdpunkt Farsta (2016-06-01). Tillgänglig: <http://insynsbk.stockholm.se/> Stockholm: Stadsbyggnadskontoret

Landskapsanalys för tyngdpunkt Farsta diarieförd av Stadsbyggnadskontoret 2015-05-19. (2013). Tillgänglig: <http://http://insynsbk.stockholm.se/> Stockholm: Stadsbyggnadskontoret

Naturen runt Farstanäset, 1997, Stockholm Konsult,

Gatu- och fastighetskontoret, Region söderort.
Hemskogen-Svedmyraskogen Skötselplan, 1995
Stockholm Konsult, Gatu- och fastighetskontoret,
Region söderort.
*Högdalen-Fagersjöskogen Skötselplan för naturmar-
ken, 1995*, Stockholm Konsult, Gatu- och fastighets-
kontoret, Region söderort.

*Magelungen-Drevviken Skötselplan, 1995, Stockholm
Konsult, Gatu- och fastighetskontoret, Region söder-
ort.*

*Tillägg till skötselplan för Magelungen-Drevviken,
2002*, Gatu- och fastighetskontoret, Region ytterstad.

Johansson, Klara, (2011). *Kulturhistorisk bedömning
av parker och grönområden - en metodutveckling*.
Stockholm: Stockholms Stadsmuseum.

*Parker och naturområden- riktlinjer för jämställd-
hetsarbete* (2014). Göteborgs stad

*Solskyddsfaktorer - sju tips för säkrare lekplatser och
friskare barn*. Tillgänglig: [http://www.stralsakerhets-
myndigheten.se/](http://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/) Strålsäkerhetsmyndigheten m.fl.

*Mer åt fler på lekplatsen - bra lekplats för barn med
funktionshinder blir bättre lekplats för alla* (2006).
Sveriges kommuner och landsting.

Tillgängliga natur- och kulturområden (2013), Natur-
vårdsverket mfl.

Plats för trygghet - Inspiration för Stadsutveckling
(2010). Boverket
*När, vad och hur? Svaga samband i Stockholms regio-
nens gröna kilar*, Rapport 5:2012. Stockholms läns
landsting: Tillväxt, miljö och regionplanering

*Stockholms ekologiska infrastruktur - Bakgrund och
beskrivning av databas och karta* (2014). Stockholm:
Miljöförvaltningen.

*Ädellövsområden och ekmiljöer i Stockholms län,
rapport 2015:13* (2015). Länsstyrelsen Stockholm

*Stockholms unika ekmiljöer - Förekomst, bevarande
och utveckling* (2007). Stockholm: Exploateringskon-
toret

*Ett faktablad från Stockholms Stadsmuseum - Infor-
mation till Dig som äger ett kulturhistoriskt värdefullt
hus i ytterstaden*. Fagersjö (2008), Farsta (2005),
Farsta strand (2008), Larsboda (2008), Gubbängen
(2006), Hökarängen (2005), Sköndal (2008), Stock-
holm: Stockholms Stadsmuseum

Foton, kartor och illustrationer Samtliga kapitel

Alla foton är tagna eller framtagna av Funkia där inget
annat anges.

Miljöförvaltningens kartdatabas, DpMap [Elektronisk
resurs]. (red.) (2016). Stockholm: Stockholms stad

Parkdatabasen, DpMap [Elektronisk resurs]. (red.)
(2016). Stockholm: Stockholms stad

Sociotopkartan, DpMap [Elektronisk resurs]. (red.)
(2009). Stockholm: Stockholms stad

Stadsmuseets kulturhistoriska klassifiering av bygg-
nader, DpMap [Elektronisk resurs]. (red.) (2016).
Stockholm: Stockholms stad

Stockholmskällan [Elektronisk resurs]. (red.) (2016).
Stockholm: Stockholms stad. Tillgänglig: [http://www.
stockholmskallan.se/](http://www.stockholmskallan.se/)

Muntliga källor

[Embren Björn; trädspecialist, Trafikkontoret](#) (2015).
[Intervju, 16 oktober.](#)

Ekman Jan; Park ingenjör, Farsta stadsdelsförvaltning
(2017)